

การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ปีการศึกษา 2545

A Study of Factors Related to the selection of a Plan of Study by Upper Secondary Level
(M4-M6) Students at Patumwan Demonstration School, Srinakharinwirot University
in the 2002 academic year

ทุนอุดหนุนการวิจัย

งบประมาณเงินรายได้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปี 2544

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวลี ดวงแก้ว
อาจารย์วรรณศา ปลอดโปร่ง
อาจารย์สิริพร ดาวัน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เมษายน 2547

S 36.19๓1

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน (ผศ.วัฒนา จุฑาพันธุ์) ที่ให้แนวทางการทำวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นและในเรื่องของการเก็บข้อมูล ตลอดจนนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ และได้ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และขอกราบขอบคุณ อาจารย์สมกิจ กิจพูนวงศ์ จากสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาช่วยเหลือในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

อนึ่ง งานวิจัยเรื่องนี้มีอาจสำเร็จลงได้ด้วยดี หากมิได้รับการสนับสนุนด้านเงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปี 2544 ผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณ มา ณ ที่นี้ด้วย และหวังว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์และผู้ปกครองที่จะให้คำแนะนำนักเรียนในการเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวลิ ดวงแก้ว
หัวหน้าโครงการ

การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ปีการศึกษา 2545

บทคัดย่อ

ของ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวลี ดวงแก้ว
อาจารย์วรรณิศา พลอดโปร่ง
อาจารย์สิริพร ดาววัน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เมษายน 2547

บทคัดย่อรายงานการวิจัย

การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวลิ ควงแก้ว

อาจารย์วรรณิตา ปลอดโปร่ง

อาจารย์สิริพร ดาววัน

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2545 สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 397 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ – ไอเซน (Fishbein and Ajzen) ค่าความเชื่อมั่นของแต่ละตอนของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.96

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน สหสัมพันธ์เพียร์สัน สหสัมพันธ์พหุนาม การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise) และใช้ F-test ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนนับ ค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านเจตคติต่อการเลือกแผนการเรียนกับผลรวมของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกและการประเมินผลของการเลือกแผนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสัมพันธ์กัน ($r = 0.192$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียนกับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสัมพันธ์กัน ($r = 0.476$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน
 - 3.1 เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียนมีความสัมพันธ์ กับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน ($r = 0.20$)
 - 3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียนมีความสัมพันธ์ กับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน ($r = 0.74$)
 - 3.3 เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียนมีความสัมพันธ์พหุคูณ ($R = .006$) กับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน โดยเจตนามีความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ ($\beta_1 = 0.007$) เมื่อวิเคราะห์การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ ($\beta_2 = 0.73$)
 - 3.4 เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน ($r = .040$)

A Study of Factors to the selection of a plan of study by Upper Secondary level
(M4 – M6) at Patumwan Demonstration School, Srinakharinwirot University
in the 2002 academic year

Patumwan Demonstration School
Faculty of Education, Srinakharinwirot University
April 2004

Abstract

A study of Factors Related to the selection of a Plan of Study by Upper Secondary Level (M4 – M6) Students at Patumwan Demonstration School , Srinakharinwirot University in the 2002 academic year

Researchers

Asst.Prof. Chawalee Duangkeo

Vannisa PlodProng

Siriporn Dawan

The purpose of this research was to study factors related to the selection of a plan of study by the Upper Secondary Level (M.4 – M.6) students at Patumwan Demonstration School , Srinakharinwirot University in the 2002 academic year. The subject were 397 students in the Upper Secondary Level (M.4 – M.6) at Patumwan Demonstration School in the 2002 academic year. The study instrument was the factors related to the selection of a plan of study developed on the basis of the theory of the Reasoned Action of Fishbein and Ajzen . The reliabilities of 7 sets of the questionnaire range from 0.79 to 0.96. One additional set (7) tested at reliability of 0.20

The data were analysed using the following statistical procedures : mean, standard Deviation, the Pearson Correlation, the Multiple Regression, the Multiple Correlation and the F-test

Results indicate that :

1. The relationship between the Upper Secondary students' attitudes toward selection of a plan of study and the sum of the products of beliefs and evaluations concerning selection consequences were .192 and significant at .01 level
2. The relationship between the Upper Secondary students' subjective norm toward selection of a plan of study and the sum of the products of normative beliefs concerning selection and motivations to comply were .476 and significant at .01 level.
3. The effects of predicting variables on behavioral intentions :
 - 3.1 The relationship between the Upper Secondary students' behavioral intentions and attitudes toward selection were .20
 - 3.2 The relationship between the Upper Secondary students' behavioral intentions and the subjective norms for selection of a plan of study were .74
 - 3.3 The attitudes toward selection of a plan of study and the subjective norms for selection of a plan of study that were found to correlate with behavioral intentions ($R = .006$, $\beta_1 = .007$, $\beta_2 = .73$)
 - 3.4 The relationship between the Upper Secondary students' behavioral intentions and selection behavior for selection of a plan of study were .040

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	3
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
สมมติฐานในการวิจัย	5
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ประวัติโรงเรียน	7
แผนการเรียน	10
เอกสารรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร	14
ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแผน	
แนวความคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	37
งานวิจัยต่างประเทศ	37
งานวิจัยในประเทศ	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	60
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	68
วิธีจัดกระทำข้อมูล	68

สารบัญ

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	85
ความมุ่งหมายของการวิจัย	85
วิธีดำเนินการวิจัย	85
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	86
วิธีจัดกระทำข้อมูล	87
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	87
อภิปรายผลการวิจัย	88
ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก	98
แสดงความถี่ของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน	99
ภาคผนวก ข	106
แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการศึกษาตัวแปร	107
ภาคผนวก ค	109
แบบสอบถามเรื่องการศึกษาต่อที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียน	110

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การคำนวณดัชนีการควบคุมอาหาร	24
2 การศึกษาเจตคติของผู้หญิงในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด	32
3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้น	60
4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน	71
5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน	73
6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน	75
7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน	76
8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน	77
9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน	78
10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน	79
11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน	80
12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่เกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียน	81
13 แสดงการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ภายในของตัวพยากรณ์	82
14 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน	83

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	22
2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความแตกต่างของเจตนาและเจตนาที่จะเลือกระหว่างการเลือก 2 ทาง ในการเลือกดำเนินชีวิตของผู้หญิง (Ajzen and Fishbein 1980 : 123)	40
3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการบริโภคโลหิต ความรู้สึกทางจริยธรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมการบริโภคโลหิต (โพนมาแซลและแจคคาร์ด. 1976)	43
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาและพฤติกรรมการบริโภคโลหิต (โพนมาแซลและแจคคาร์ด. 1976)	46
5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง (Ajzen and Fishbein 1980 : 181)	47
6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลต่างเจตคติ ผลต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาและพฤติกรรมการเซ็นชื่อ เข้า A.T.U. (Ajzen and Fishbein 1980 : 233-240)	48
7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาและพฤติกรรมการเลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์ในการสอบโควต้า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2528 (ชาญศิลป์ อุทธโยธา. 2528 : 28)	51
8 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชไบน์และไอเซน ในการศึกษาและการทำนายพฤติกรรมการเลือกสอบเข้า เรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพ มหานคร เมื่อวิเคราะห์รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (N= 378) (ถาวร แต้ตั้ง. 2529 : 97)	53
9 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ และไอเซน ในการศึกษาการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมการเลือกสอบ เข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพ มหานคร เมื่อวิเคราะห์เฉพาะผู้ที่สมัครสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ (N= 378) (ถาวร แต้ตั้ง. 2529 : 98)	54

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของคนในสังคม ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษามุ่งเน้นให้ทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ทนต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม การศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ(ประเวศ วะสี, 2534 : 34 – 36) โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา มีนิสัยใฝ่หาความรู้และเพิ่มพูนทักษะอยู่ตลอดเวลา (ศึกษานิเทศก์, 2531 : 8) ซึ่งสอดคล้องตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (2530 – 2534) ที่กำหนดไว้ว่า การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาจะต้องจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชน โดยมุ่งปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและฝึกอาชีพ เพื่อให้ผู้จบการศึกษาสามารถศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพได้ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529 : 15) ดังนั้นการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาจึงแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี (แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520, 2526 : 8)

การเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาได้จัดในรูปของแผนการเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจและความถนัดของตน ดังนั้นแผนการเรียนแต่ละแผนจึงมีลักษณะเป็นการเรียนแบบต่อเนื่อง (เจลีเยว เรืองเดช, 2527 : 32 – 34) นอกจากนี้สถานศึกษายังต้องจัดบริการแนะแนวทั้งด้านส่วนตัว สังคมและอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และประเมินตนเองตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และตามความคาดหวังที่ตนได้ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยแนะนำให้นักเรียนได้เลือกที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ตามความสามารถ อีกทั้งยังได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจความต้องการในการประกอบอาชีพตามความถนัดของตน ดังนั้นการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเลือกให้สอดคล้องกับตนเอง (สัณญา รัตนวรารักษ์, 2542 : 1)

สำหรับแผนการเรียนในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ที่จัดไว้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้เลือกนั้น มีแผนการเรียน 4 แผนการเรียน คือ 1. แผนการเรียน คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์ 2. แผนการเรียน คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ 3. แผนการเรียนภาษาต่างประเทศ(ภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาเยอรมัน)และ 4. แผนการเรียน ภาษาอังกฤษ – คณิตศาสตร์ ก ซึ่งนักเรียนจะต้องเลือกแผนการเรียนใดแผนการเรียนหนึ่งโดยใช้หลักเกณฑ์การศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียน(สิ่งที่ควรทราบในการศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย, หน้า 1-2)

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ในปีการศึกษา 2544 มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายยื่นคำร้องขอเปลี่ยนแผนการเรียนเป็นจำนวนถึง 26 คน และจากการสอบถามสาเหตุของการเปลี่ยนแผน

การเรียนรู้ ปรากฏว่าเนื่องจากผลการเรียนเฉลี่ยลดลงจากเดิมมากทั้งสิ้น 26 คน คิดเป็นหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ยังพบสาเหตุอื่นๆ เช่น ไม่มีความสุขในการเรียน ไม่ถนัด เข้ากับเพื่อนไม่ได้

จากการศึกษาของคณะผู้วิจัย พบว่ามีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อการเลือกแผนการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งสาเหตุจากภายนอกตัวบุคคล เช่น สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ ต่าง ๆ และสาเหตุจากภายในตัวบุคคล เช่น ความเชื่อ ทศนคติ ความรู้สึก ตลอดจนค่านิยมที่บุคคลมีอยู่ (พรพิมล วรวิสุทธิพงศ์, 2528 : 79 – 116) สอดคล้องกับ วาสินี กฤษณวรรณ (2539 : 7 – 16) ได้ศึกษา พบว่า การเลือกศึกษาต่อของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร เกิดจากการตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะชอบวางแผน ไว้ตั้งแต่ต้น เป็นสาขาที่น่าสนใจ ได้ประสบการณ์ นอกจากนี้ พจน์ สะเพียรชัย (2526 : 7 – 16) ได้กล่าวถึง แรงจูงใจในการศึกษาต่อว่า ส่วนหนึ่งมาจากความต้องการของผู้เรียน ส่วนหนึ่งมาจากค่านิยมในปริญญา อาชีพ และอีกส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการมีงานทำและไม่มีการมีงานทำ

นอกจากนี้ สมพงษ์ จิตจรัสอำพันธ์ (2540 : 27 – 28) ได้ศึกษาพบว่า องค์ประกอบทางด้าน บุคคลที่เกี่ยวข้องในการเลือกศึกษาต่อได้แก่บิดามารดา ญาติพี่น้อง ครู-อาจารย์ เพื่อนฝูง ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จมีชื่อเสียงด้านต่างๆ ของสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับ สวลี อาชาสุวรรณ (2532 : 87 – 90) และ บุญศล ไสสะอาด (2540 : 68) ที่ศึกษาพบว่า แรงจูงใจที่จะทำให้นักเรียนศึกษาต่อหรือทำงานคือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และแรงจูงใจจากการแนะแนวการเรียนต่อจากครูและสิ่งจูงใจทางสังคมจากข่าวประเภทส่งเสริมการศึกษาใน หนังสือพิมพ์มากที่สุด

ซูเปอร์ (Super, 1957 : 243) ดอบบิ้นส์ (Dobbin, 1963 : 2958 – 2959) และคูก (Cook, 1967 : 779) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาต่อของนักเรียน คือ ครอบครัว นอกจากนี้ ยูพิน แลงทอง (2537 : 76 – 84) ได้ศึกษาพบว่านักเรียนกรุงเทพมหานครจะแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อ การตัดสินใจเลือกการศึกษาต่อ จาก (1) แหล่งบุคคล ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน ตามลำดับอยู่ใน ระดับมาก (2) แหล่งสถาบัน 4 แหล่งได้แก่ ฝ่ายแนะแนว และสถาบันกวดวิชาในระดับปานกลาง ห้องสมุดอยู่ใน ระดับน้อย สื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง (3) ด้านสังคม เพื่อการตัดสินใจ ได้แก่ฝ่ายแนะแนวในโรงเรียน สถาบันกวดวิชาและห้องสมุดโรงเรียน และ (4) สื่อมวลชน ได้แก่หนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ และการ บรรยายอภิปรายเพื่อการแนะแนวการศึกษา จัดโดยโรงเรียนตามลำดับ

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาว่า มีตัวแปรใดบ้างที่เกี่ยวข้อง กับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ปีการศึกษา 2545 และในการศึกษานี้ คณะผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (The Theory of Reasoned Action) ของฟิชไบน์-อาเจิน (Fishbein-Ajzen, 1980 : 84) มาใช้เป็นกรอบในการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือก แผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้เพราะทฤษฎีได้กล่าวไว้ว่า การที่มนุษย์จะพิจารณา ตัดสินใจกระทำพฤติกรรมใดหรือไม่นั้น จะขึ้นอยู่กับเจตนาของบุคคลนั้นว่าจะทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ นอกจากนี้สิ่งที่จะอธิบายเจตนาของบุคคลได้ถูกต้องแม่นยำเพียงใด จะขึ้นอยู่กับตัวแปรส่วนบุคคลอันได้แก่ เจตคติ และความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ และการประเมินผลของความเชื่อและตัวแปรทางสังคม ซึ่งได้แก่ การ

คล้ายตามกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้ายตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งกลุ่มอ้างอิงนั้นอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สำคัญต่อนักเรียน ใกล้ชิดนักเรียน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน โดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (The Theory of Reasoned Action) ของไอเซน – ฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein. 1980 : 84) โดยความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนบุคคล คือ เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียนกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกและการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางสังคม คือ การคล้ายตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียนกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจคล้ายตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน
3. เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์จากเจตคติ และการคล้ายตามกลุ่มอ้างอิงที่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม และพฤติกรรม การเลือกแผนการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยนี้จะทำให้ทราบว่า มีตัวแปรใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ปีการศึกษา 2545 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางให้นักเรียนที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เลือกแผนการเรียน และจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว ตลอดจนผู้ปกครองที่จะช่วยในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ในการเลือกแผนการเรียนที่เหมาะสม ตรงตามความถนัดของนักเรียน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จทางการเรียนมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ปีการศึกษา 2545 จำนวน 766 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ปีการศึกษา 2545 จำนวนทั้งหมด 397 คน โดยใช้ตารางสุ่มของยามาเน (Yamane. 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 ตัวแปรส่วนบุคคล ประกอบด้วย

3.1.1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน

3.1.1.2 การประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน

3.1.2 ตัวแปรทางสังคม ประกอบด้วย

3.1.2.1 เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.1.2.2 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน

3.1.2.3 แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน

3.1.2.4 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน

3.2.2 พฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แผนการเรียน หมายถึง แผนการเรียนที่เปิดสอนในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ซึ่งมีดังต่อไปนี้ คือในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 5 มีแผนการเรียน 4 แผนการเรียน ได้แก่

แผนการเรียนที่ 1 คือ คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์

แผนการเรียนที่ 2 คือ คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ

แผนการเรียนที่ 3 คือ ภาษาต่างประเทศ (ภาษาฝรั่งเศส หรือ ภาษาเยอรมัน)

แผนการเรียนที่ 4 คือ ภาษาอังกฤษ – คณิตศาสตร์ ก

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีแผนการเรียน 3 แผนการเรียน ได้แก่

แผนการเรียนที่ 1 คือ คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์

แผนการเรียนที่ 2 คือ คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ

แผนการเรียนที่ 3 คือ ภาษาต่างประเทศ (ภาษาฝรั่งเศส หรือ ภาษาเยอรมัน)

2. ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน หมายถึง สิ่งที่ทำให้นักเรียนมั่นใจว่าผลจากการเลือกแผนการเรียน จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร และรู้สึกอย่างไร ตัวอย่างเช่น การที่นักเรียนเลือกเรียนแผนการเรียนคณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์ ทำให้นักเรียนต้องขยันมากขึ้น และนักเรียนรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

3. การประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนประมาณค่าของผลการเลือกเรียนแผนการเรียน จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอย่างไรกับการเลือก

แผนการเรียนนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น การเลือกเรียนแผนการเรียนคณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์ ทำให้นักเรียนต้องขยันมากขึ้น นักเรียนเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี

4. เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเลือกแผนการเรียน ตัวอย่างเช่น การที่นักเรียนเลือกแผนการเรียนใดแผนการเรียนหนึ่ง แล้วนักเรียนรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ

5. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง หมายถึง ความคิดของนักเรียนเกี่ยวกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียน ตัวอย่างเช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ พี่น้อง ครู – อาจารย์ในโรงเรียน รุ่นพี่ เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนสนิท ที่มีความคิดว่าการเรียนควรเลือกหรือไม่ควรเลือกแผนการเรียน ตัวอย่างเช่น มารดาของนักเรียนคิดว่า นักเรียนควรเลือกเรียนต่อแผนการเรียนคณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์

6. แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน หมายถึง ความต้องการของนักเรียนที่จะเลือกเรียนแผนการเรียนตามความคิดเห็นของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียนมากน้อยเพียงใด ตัวอย่างเช่น นักเรียนต้องการหรือไม่ต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของมารดา ในการเลือกเรียนแผนการเรียนคณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์

7. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน หมายถึง แนวโน้มของนักเรียนที่จะทำตามความประสงค์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดต่อนักเรียน คิดว่านักเรียนควรเลือกหรือไม่ควรเลือกแผนการเรียนนั้นมากน้อยเพียงใด ตัวอย่างเช่น นักเรียนต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของมารดานั้นเป็นไปได้หรือเป็นไปได้ไม่ได้

8. เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน หมายถึง ความตั้งใจของนักเรียนในการเลือกแผนการเรียนใดแผนการเรียนหนึ่งใน 4 แผนการเรียน ตัวอย่างเช่น นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจในการเลือกแผนการเรียนคณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์

9. พฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน หมายถึง การพิจารณาตัดสินใจของนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อแผนการเรียนที่นักเรียนมีความถนัดและสนใจเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งจะส่งผลต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในการเลือกนักเรียนจะเลือกเรียนได้เพียง 1 แผนการเรียน โดยนักเรียนจะเลือกตามเจตคติ ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกและเลือกตามกลุ่มอ้างอิง

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียนและการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียน มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน มีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียนมีความสัมพันธ์กับเจตนาในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. การคล้ายตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับเจตนาในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
5. เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียนและการคล้ายตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียนสามารถอธิบายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
6. เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน สามารถอธิบายพฤติกรรมการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยเรื่อง ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2545 คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
2. แผนการเรียน
3. เอกสารรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือก
4. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) ของฟิชไบน์ – ไอเซน (Fishbein and Ajzen)
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่อการเลือก
 - 5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารเกี่ยวกับโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน มีฐานะเป็นภาควิชาสังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทบวงมหาวิทยาลัย ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 2 ถนนอังรีดูนังต์ แขวง ปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

ปีพ.ศ. 2496 โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ได้ก่อตั้งขึ้นตามดำริของ ฯพณฯศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น โดยเริ่มวางโครงการดำเนินการจัดการเรียนการสอน กำหนดตั้งเป็นหน่วยสาธิตในแผนกฝึกหัดครูมัธยม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาไท สังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ นับเป็นโรงเรียนสาธิตแห่งแรกในประเทศไทย

ปีการศึกษา 2497 เปิดรับนักเรียนเป็นปีการศึกษาแรกในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ป. 5 ในปัจจุบัน) และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.2 ในปัจจุบัน) ชั้นละ 2 ห้องเรียน โดยใช้เรือนไม้ชั้นเดียวที่อยู่ในบริเวณเดียวกับโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาด้านถนนสนามม้า (ถนนอังรีดูนังต์ ในปัจจุบัน) เป็นสถานที่เรียน การแต่งกายของนักเรียนในยุคแรกใช้ชุดนักเรียนปักอักษรย่อ ต.อ. และใช้เครื่องหมายพระเกี้ยว

ธรรมจักรเป็นตราประจำโรงเรียนพร้อมทั้งกำหนดให้มีสีประจำโรงเรียน มาพร้อมกับการก่อตั้งโรงเรียน โดย ฯพณฯศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ให้สีที่เป็นสิริมงคลเป็นสีประจำโรงเรียนไว้ 2 สี คือ

สีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์ (ตามที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบัญญัติไว้ในพระราชกำหนดธงชาติ พ.ศ.2460)

สีชมพู หมายถึง สีประจำวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ปีการศึกษา 2498 ยกฐานะเป็นโรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการและเปิดทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา 6 ชั้นในปีการศึกษา 2499 ต่อมาจึงได้มีการขยายขยายสถานที่เรียน เพิ่มขึ้นให้เหมาะสม

ปีการศึกษา 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน ได้เปลี่ยนฐานะเป็นมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โรงเรียนจึงเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน หรือโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน สังกัดมหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ ทบวงมหาวิทยาลัย และเปลี่ยนใช้อักษรย่อของโรงเรียนเป็น ส.ม.ศ.ว. และเครื่องหมายรูปกราฟเป็นเครื่องหมายประจำโรงเรียน

ปัจจุบันโรงเรียนมีหลักสูตรการเรียนการสอนจำนวน 2 หลักสูตรได้แก่หลักสูตรปกติตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และหลักสูตรภาษาอังกฤษในโครงการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษภาคภาษาอังกฤษ(EPTS) สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนมีนักเรียนประมาณ 1,980 คน มีการก่อสร้างอาคารสถานที่สำหรับการเรียนการสอนได้แก่ อาคารสาธิตปทุมวัน 1 (อาคารอำนวยการและอาคารรวมน้ำใจ) อาคารสาธิตปทุมวัน 2 (อาคารปฏิบัติการศิลปหัตถกรรมและพาณิชยกรรม) อาคารสาธิตปทุมวัน 3 (อาคารอเนกประสงค์และกิจกรรมการกีฬา) อาคารสาธิตปทุมวัน 4 แทนอาคารเรือนไม้ 2 ชั้นที่รื้อออกไป อาคารสาธิตปทุมวัน 5 และอาคารสาธิตปทุมวัน 6 (โรงฝึกพลศึกษา) สร้างสระว่ายน้ำ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการภาษา ห้องปฏิบัติการคหกรรม ห้องปฏิบัติการดนตรีและการละคร ห้องกิจกรรมสังคม ห้องกิจกรรมคณิตศาสตร์ ห้องกิจกรรมวิทยาศาสตร์ ห้องกิจกรรมภาษาไทย ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องพยาบาล ห้องประชุมและสร้างสนามบาสเกตบอล สนามวอลเลย์บอล สนามเทนนิสและสนามเปตอง

ปรัชญา

การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม

การศึกษาเป็นการสร้างความเจริญงอกงาม สร้างองค์ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีดุลยภาพและสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนมีชีวิตอยู่ในสังคมด้วยปัญญา

คติพจน์

สมรรถภาพในการปรับตัว คือ ความสำเร็จในชีวิต

(Self-adjustment is the most important element of a successful life)

ปณิธาน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน มีเจตจำนงที่จะผลิตนักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการด้านการศึกษา โดยตระหนักถึงความสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ศีลธรรม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม รวมทั้งการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย การเข้าใจหลักเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานและมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพ การปฏิบัติงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

วิสัยทัศน์

มุ่งผลิตนักเรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถในระดับมาตรฐานสากล รวมทั้งพัฒนาโรงเรียนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ทันกับวิทยาการและธารงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

ภาพลักษณ์ของนักเรียน

เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ สุขภาพกายสุขภาพจิตดีและมีความเป็นสุภาพชน

สภาพสังคมในโรงเรียน

โรงเรียนสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียน เพื่อให้โรงเรียนเป็นสังคมคุณภาพ สังคมภูมิปัญญาและการเรียนรู้สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

พันธกิจ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน มุ่งการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล สมบูรณ์ด้วยความรู้ความสามารถและสุขภาพอนามัย ปลอดภัยจากโรคภัยและสิ่งเลวติตรวมทั้งความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติการทำงานอย่างเป็นระบบ โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เป็นแหล่งวิจัย ค้นคว้า ศึกษา ทดลอง พัฒนานวัตกรรมการศึกษา สาธิตการสอนให้เป็นแบบอย่าง การฝึกสอนฝึกงานของนิสิตเพื่อส่งเสริมการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพในสายวิชาชีพครู ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนการให้บริการแก่ชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพสมบูรณ์ ทั้งด้านความรู้ความสามารถด้านสุขภาพพลานามัยและด้านคุณธรรมจริยธรรม
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผลในอันที่จะรักชาติ นับถือศาสนา ยึดมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์และเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย
3. เพื่อให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีทิศทางในการคิดเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและรู้จักประสานประโยชน์ด้วยความเที่ยงธรรมเพื่อความสงบสุขของสังคม
4. เพื่อให้นักเรียนภูมิใจในความเป็นคนไทย มีเจตคติและค่านิยมที่พึงงามต่อศีลธรรมวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ
5. เพื่อให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงาน
6. เพื่อให้โรงเรียนเป็นต้นแบบในด้านการศึกษา วิจัย ค้นคว้า พัฒนาการเรียนการสอนและส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. แผนการเรียน

สิ่งที่ควรทราบในการศึกษาดักระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

2.1 เกณฑ์การจบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้เรียนจะได้รับการพิจารณาอนุมัติให้จบหลักสูตรได้จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- 2.1.1 ต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้าง จำนวน 90 หน่วยการเรียนและทุกรายวิชาต้องได้รับการตัดสินผลการเรียน
- 2.1.2 ต้องได้หน่วยการเรียนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 80 หน่วยการเรียน

- 2.1.3 ต้องได้หน่วยการเรียนรู้วิชาบังคับแกนภาษาไทยและสังคมศึกษาครบและต้องไม่มีผลการเรียน ร หรือ มส. หรือ มผ. ทุกรายวิชาที่อยู่ในแผนการเรียนรู้
- 2.1.4 ต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ 2 กิจกรรมในแต่ละภาคเรียน โดยให้เลือกกิจกรรมลูกเสือ-ยุวกาชาด เป็นกิจกรรมบังคับ 1 คาบต่อสัปดาห์และเลือกกิจกรรมอื่นอีก 1 คาบต่อสัปดาห์ โดยแต่ละกิจกรรมต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และต้องผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมตามที่กำหนด

2.2 คุณสมบัติของผู้ศึกษาต่อ

- 2.2.1 เป็นนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ของโรงเรียน
- 2.2.2 เป็นผู้มีความประพฤติและตั้งใจเรียนโดยมีคะแนนพัฒนาพฤติกรรมทั่วไปในชั้นม.3 เฉลี่ยตั้งแต่ 2 ขึ้นไป (ดูจากสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน)
- 2.2.3 ได้ระดับผลการเรียนวิชาบังคับแกนแต่ละรายวิชาในภาคปลายของชั้น ม.3 ตั้งแต่ 1 ขึ้นไป จากการสอบภาคปกติ

วิชาบังคับแกนได้แก่วิชา	ท 306 ภาษาไทย	ส 306 ประเทศของเรา 4
พ 306 พละนาฏย 6	ศ 306 ศิลปะกับชีวิต	ว 306 วิทยาศาสตร์

- 2.2.4 ระดับผลการเรียนเฉลี่ยทุกรายวิชา เมื่อจบปีการศึกษาไม่ต่ำกว่า 1 (โดยนำระดับผลการเรียนของภาคเรียนที่ 1 ภายหลังการสอบแก้ตัวแล้วมาเฉลี่ยรวมกับระดับผลการเรียนของภาคเรียนที่ 2 ก่อนการสอบแก้ตัว)

2.3 แผนการเรียนรู้

โรงเรียนจัดแผนการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายดังนี้

- 3.3.1 แผนการเรียนรู้ คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์
- 3.3.2 แผนการเรียนรู้ คณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ
- 3.3.3 แผนการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ (ภาษาฝรั่งเศส , ภาษาเยอรมัน)
- 3.3.4 แผนการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ – คณิตศาสตร์ ก

2.4 เกณฑ์การเข้าแผนการเรียนรู้

- 2.4.1 แผนการเรียนรู้ คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ ต้องได้ระดับผลการเรียนจากการสอบปกติในชั้น ม.3 ดังนี้

คณิตศาสตร์ ได้ระดับผลการเรียนเฉลี่ย 2 ภาคเรียน ไม่ต่ำกว่า 2

วิทยาศาสตร์ ได้ระดับผลการเรียนเฉลี่ย 2 ภาคเรียน ไม่ต่ำกว่า 2

2.4.2 แผนการเรียน คณิตศาสตร์ - ภาษาอังกฤษ ต้องได้ระดับผลการเรียนจากการสอบปกติ
ในชั้น ม.3 ดังนี้

คณิตศาสตร์ ได้ระดับผลการเรียนเฉลี่ย 2 ภาคเรียน ไม่ต่ำกว่า 2

ภาษาอังกฤษ ได้ระดับผลการเรียนเฉลี่ย 2 ภาคเรียน ไม่ต่ำกว่า 2

2.4.3 แผนการเรียนภาษาต่างประเทศต้องได้ระดับผลการเรียนจากการสอบปกติในชั้น ม.3
ดังนี้

ภาษาอังกฤษ ได้ระดับผลการเรียนเฉลี่ย 2 ภาคเรียน ไม่ต่ำกว่า 2 ภาษาไทย
และสังคมศึกษา ต้องได้ระดับผลการเรียน 1 ขึ้นไป จากการสอบปกติทั้งสองภาคเรียน

2.4.4 แผนการเรียน ภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์ ก ต้องสอบได้ระดับผลการเรียนจากการ
สอบปกติในชั้น ม.3 ดังนี้

ภาษาอังกฤษ ได้ระดับผลการเรียนเฉลี่ย 2 ภาคเรียน ไม่ต่ำกว่า 2

คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และสังคมศึกษา ต้องได้ระดับผลการเรียน 1 ขึ้นไป จาก
การสอบปกติทั้ง สองภาคเรียน

หมายเหตุ

1. นักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ในการเลือกแผนการเรียนต่างๆ โรงเรียนจะกำหนดให้มีการ
สอบเข้าแผนการเรียนที่ต้องการ
2. การสมัครสอบเข้าแผนการเรียน นักเรียนจะสมัครสอบกี่แผนการเรียนก็ได้
3. กรณีที่นักเรียนมีสิทธิ์เรียนในแผนการเรียนใดแล้ว แต่มีความประสงค์จะเรียนในแผนการเรียนอื่น
ถ้าสอบเข้าแผนการเรียนที่ต้องการได้ ก็สามารถเรียนในแผนการเรียนนั้นได้ ถ้าสอบไม่ได้
นักเรียนจะต้องเรียนในแผนการเรียนที่มีสิทธิ์อยู่เดิม
4. กรณีที่นักเรียนไม่มีสิทธิ์เรียนในแผนการเรียนใดเลย และสอบเข้าแผนการเรียนไม่ได้
นักเรียนจะต้องพิจารณาหาสถานที่ศึกษาอื่นต่อไป
5. วิชาที่ใช้สอบเข้าแผนการเรียน
แผนการเรียน คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ สอบวิชาคณิตศาสตร์ (ฉบับ 1) และวิทยาศาสตร์
แผนการเรียน คณิตศาสตร์ - ภาษาอังกฤษสอบวิชาคณิตศาสตร์ (ฉบับ 1) และภาษาอังกฤษ
แผนการเรียน ภาษาต่างประเทศ สอบวิชาภาษาอังกฤษ และภาษาไทย - สังคมศึกษา

แผนการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์ ก สอบวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ (ฉบับ 2)

และ ภาษาไทย - สังคมศึกษา

2.5 แนวทางการศึกษาต่อตามแผนการเรียนรู้

2.5.1 แผนการเรียนรู้ คณิต-วิทย์ แนวทางการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คือ

แพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์
วนศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และการบัญชีประเภทวิชาบัญชี หรือบริหาร
ธุรกิจ พาณิชยศาสตร์และการบัญชีประเภทวิชาสถิติ วิทยาศาสตร์ ครุศาสตร์ ประมง
เศรษฐศาสตร์ ศิลปศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ ศึกษาศาสตร์
สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ฯลฯ

2.5.2 แผนการเรียนรู้ คณิต-อังกฤษ แนวทางการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คือ

พาณิชยศาสตร์และการบัญชี เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ มัณฑนศิลป์ นิติศาสตร์
รัฐศาสตร์ อักษรศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ มนุษยศาสตร์ โบราณคดี สังคม
สงเคราะห์ศาสตร์ ศิลปศาสตร์

2.5.3 แผนการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ แนวทางการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คือ

อักษรศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ วารสารศาสตร์
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ โบราณคดี ฯลฯ

2.5.4 แผนการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ ก แนวทางการศึกษาต่อระดับระดับอุดมศึกษา คือ

คณะครุศาสตร์ (ศิลป์) สอบความรู้ความถนัดทางศิลป์ คณะศึกษาศาสตร์
คณะครุศาสตร์ วิชาเอกดนตรีศึกษา (ดนตรีไทย, ดนตรีสากล) คณะรัฐศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ คณะนิติศาสตร์(ศิลป์) คณะนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ (สาขาการโรงแรม) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
คณะบริหารธุรกิจ (ศิลป์) คณะสังคมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ (ศิลป์)
คณะวิศวกรรมศิลป์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม (ม. เทคโนโลยีสุรนารี)

3. เอกสารรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือก

สถาพร ขันโต (2521 : 96 – 104) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง โอกาสเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัวและผลการเรียน ของนักเรียนในภาคกลาง จำนวน 2,880 คน (โรงเรียนในภาคกลาง 8 จังหวัด) ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอบเข้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ในภาคกลางมาจากโรงเรียนรัฐบาลประจำจังหวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ครอบครัว มีส่วนทำให้นักเรียนได้ศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ผลการเรียน มีส่วนทำให้ศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิเชียร เกตุสิงห์ (2522 : 165-181) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 12,593 คน (ทั้งโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาลทั่วประเทศ) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือก คือ ผลการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ความเชื่อมั่นของครูเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียน (ความคาดหวังของครูผู้สอน) ความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผลจำนวนครูทั้งหมด ความถนัดด้านคณิตศาสตร์และความถนัดด้านมิติสัมพันธ์ตามลำดับ ส่วนด้านองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบด้านโรงเรียนมีอิทธิพลสูงสุด ส่วนองค์ประกอบด้านความถนัดทางการเรียนรองลงมา

ประจักษ์ บุญอารีย์ (2522 : 120-135) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 10 จำนวน 450 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและได้โอกาสศึกษาในสาขาวิชาที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษามีดังนี้ 1) โอกาสในการหางาน ร้อยละ 40.2 2) บิดา-มารดา ร้อยละ 17.2 3) ครู-อาจารย์ ร้อยละ 2.3 4) เพื่อนฝูง ร้อยละ 0.8 5) ความมีหน้ามีตาทางอาชีพ ร้อยละ 4.1 6) จำนวนผู้เข้าสอบ ร้อยละ 3.3 และ 7) อื่น ๆ ร้อยละ 32.1

วิโรจน์ เอ็งสุโสมณ (2524 : 84-97) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 8 จำนวน 460 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ต้องการศึกษาสูงได้แก่นักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมง ต้องการศึกษาสูงในสาขาวิชาแพทยศาสตร์ พยาบาล แต่การได้โอกาสศึกษาจะสูงในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาของนักเรียน คือ โอกาสในการทำงาน ส่วนเพื่อน ๆ และครู-อาจารย์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ำ

เจือจันทร์ จงสถิตย์อยู่ (2525 : 17-23) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า แรงจูงใจในการศึกษาขึ้นอยู่กับภูมิ
ลำเนาของสถานศึกษาที่อยู่ในส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค และความมีชื่อเสียงของสถานศึกษาที่แตกต่าง
กัน

ประทีป ประพันธ์พจน์ (2526 : 80-89) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยจูงใจในการเลือกวิชา
คณิตศาสตร์เป็นวิชาเอกของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต
นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาเอกของสถาบันอุดมศึกษา ในเขต
กรุงเทพมหานคร จำนวน 320 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยจูงใจให้เลือกเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชา
เอก คือ คณิตศาสตร์เป็นพื้นฐานความรู้และเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการศึกษาต่อในชั้นสูงต่อไป รัก
และชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้รับความประทับใจจากอาจารย์คณิตศาสตร์เมื่อครั้งเรียนอยู่ในชั้นมัธยม
ศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526 : 95-96) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคะแนน
สอบคัดเลือกอย่างมีนัยสำคัญคือ การเรียนกวดวิชาและประเภทของโรงเรียนกวดวิชา เป็นการสนับสนุน
ผู้เรียนในกรุงเทพมหานคร

สามารถชาย จอมวิญญา (2527 : 56-61) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เหตุจูงใจที่มีผลต่อการเลือกเรียนวิชา
เอกพลศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงในวิทยาลัยครูและวิทยาลัยพลศึกษาภาคกลาง
กลุ่ม ตัวอย่างเป็นนักศึกษาวិชาเอกพลศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 275 คน ผลการวิจัยพบว่า เหตุจูงใจที่
ทำให้กลุ่มตัวอย่างเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษา คือ เป็นอาชีพที่สุจริตมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินกับการ
ออกกำลังกายและฝึกพลศึกษา และชอบเรียนวิชาพลศึกษา

ประเสริฐ แก้วเพชร (2527 : ๑-๑, 173-179) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการ
ศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตัวอย่างประชากรประกอบด้วย
ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 536 คน
ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถศึกษาต่อได้เนื่องจากผู้ปกครองมีรายได้น้อย และมี
บุตรหลายคนจึงไม่สามารถส่งบุตรเรียนต่อ ผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยต้องการให้บุตรช่วยเหลือในการ
ทำงานหารายได้เพิ่มให้แก่ครอบครัวหรือช่วยเหลืองานบ้าน นอกจากนี้นักเรียนนักศึกษาที่ว่างงานหลัง
จบการศึกษาเป็นตัวอย่างให้นักเรียนไม่อยากเรียนต่อ ผู้ปกครองกลัวบุตรจบการศึกษาแล้วไม่มีงานทำ
และผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าจากการศึกษาต่อจึงไม่นิยมให้บุตรเรียนต่อ

ดิลก บุญเรืองรอด (2530 : 65-69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 6 ในการเข้าศึกษาต่อสาขาวิชาต่างๆ รวม 75 สาขาวิชา จำนวน 395 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน

มีความสนใจในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำเป็นส่วนใหญ่ สาขาวิชาที่นักเรียนมีความสนใจในระดับค่อนข้างสูงคือ สาธารณสุขศาสตร์ การสื่อสาร การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ โรงแรมและการท่องเที่ยว สถิติประยุกต์ คอมพิวเตอร์ ดนตรีสากล และภาษาต่างประเทศ โดยนักเรียนมีความเห็นทุกสาขาวิชามีโอกาสของการมีงานทำค่อนข้างต่ำ

อมรรัตน์ ถาวรานุรักษ์ (2534 : 123-126) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้สารนิเทศเพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่มีคะแนนสูงใช้แหล่งความรู้ (สารนิเทศ) ในการเรียนพิเศษในสถานศึกษากวดวิชา ที่เปิดสอนตลอดปีมากกว่านักเรียนที่มีระดับคะแนนต่ำ นักเรียนที่อยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์ใช้แหล่งความรู้ (สารนิเทศ) เพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยจากห้องสมุดมากกว่านักเรียนที่อยู่ในสาขาด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และนักเรียนที่จบจากโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครเรียนพิเศษในสถาบันกวดวิชาเพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย

เฉลิมศักดิ์ มังกรานนท์ชัย (2534 : 50-55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยในการเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษา ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 409 คน ผลการวิจัยพบว่า ความมีเกียรติยศชื่อเสียงที่มีต่อมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยจูงใจอันมาก รองลงมาคือ อาชีพ และต้องการศึกษาในมหาวิทยาลัยปิดมากกว่ามหาวิทยาลัยเปิด โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยของรัฐ ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ตัดสินใจด้วยตนเองเพราะประทับใจและนิยมบุคคลบางคนที่ประกอบอาชีพสาขาวิชานี้

ทบวงมหาวิทยาลัย (2536 : 18-19) ได้เสนอรายงานการศึกษาเรื่อง โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า “ตัวป้อน” (นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) เข้าสู่ระบบอุดมศึกษาค่อนข้างจำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนที่จะรับได้ ซึ่งแนวทางการศึกษาขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่มีผลตอบแทนส่วนบุคคลหรือผลตอบแทนทางสังคมสูงกว่า เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกสถาบันนั้นหมายถึง ชื่อเสียงของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งหมายถึงชื่อเสียงของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ด้วย

วิศิษฐ์ นิพิพิทา (2536 : 46-47, 120-121) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์แนะแนว และนิสิตนักศึกษา จำนวน 502 คน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านลักษณะที่ตั้งมหาวิทยาลัยทำให้นักเรียนมีเจตคติที่พึงพอใจและไม่พึงพอใจต่อคณะที่สอบได้ และบทบาทของอาจารย์แนะแนวในการแนะนำให้นักเรียนเลือกคณะต่าง ๆ จากคะแนนสูง-ต่ำของคณะ / ประเภทวิชา ทำให้นักเรียนมีโอกาสสอบคัดเลือกได้มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะนำจากอาจารย์แนะแนว และการกวดวิชาโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีแหล่งกวดวิชา มาก มีทั้งระยะสั้นก่อนสอบคัดเลือกเรียกว่า “กวดวิชาซีพี”(ตีวเข้ม)

และมีทั้งระยะยาวตลอดปี ทำให้นักเรียนมีโอกาสดสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้มากกว่า เพราะทำให้รู้แนวข้อสอบ เพราะผู้สมัครสอบมีความต้องการสูงในการสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย

วาสิณี กฤษณวรรณ (2539 : 76-78) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการตัดสินใจของผู้ปกครองในการศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาของบุตรหลาน : ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม จำนวน 234 คน ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีความต้องการให้ศึกษาต่อถึงร้อยละ 92.9 ความคาดหวังของผู้ปกครองสอดคล้องกันส่วนใหญ่ต้องการให้นักเรียนประกอบอาชีพพนักงาน/ธุรกิจเอกชน ร้อยละ 41.5 รองลงมาคือธุรกิจบริหารและข้าราชการ ร้อยละ 29.5 และ 21.4 ตามลำดับ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อจาก ญาติสนิท ร้อยละ 56.4 รองลงมาคือครูแนะแนวและเพื่อนสนิทร้อยละ 35.5 และ 8.1 ตามลำดับ สำหรับนักเรียนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อ จากญาติสนิท ร้อยละ 95.7 จากครูแนะแนวและเพื่อนสนิท ร้อยละ 83.5 และ 41.9 ตามลำดับ

สมพงศ์ จิตจรัสอำพัน (2540 : 27) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสายวิชาบริหารธุรกิจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 340 คน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทางด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีอิทธิพลมีแรงกระตุ้น แรงสนับสนุน ให้คำแนะนำในการเลือกศึกษาต่อสายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้แก่ บิดา-มารดา ญาติพี่น้อง ครู เพื่อน ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จ ตามลำดับ ส่วนทางด้านคุณลักษณะสถาบันนั้น คือ ชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ ของสถาบันที่ทำให้นักศึกษาเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันแห่งนี้

โรกอฟฟ์ เบรเซอร์ และมาร์ติน ซาลสตอร์ม (Rogoff, 1961 ; Brazer and Martin, 1962 ; Sahlstorm, 1962) ได้ศึกษาพบว่า สถานภาพทางสังคมและครอบครัว และความสามารถทางการเรียนมีอิทธิพลสูงให้การวางแผนที่จะเข้ามหาวิทยาลัย และผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวงย่อมมีแนวโน้มที่บุตรของเขาจะมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงกว่าพวกที่อาศัยอยู่ในเมืองเล็ก ๆ ตามชนบท

โมริ (Mori, 1966 : 174-179) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพครู ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมิชิแกน จำนวน 556 คน เป็นชาย 188 คน หญิง 368 คน ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการประกอบอาชีพครูมีเหตุผลมาจากองค์ประกอบ 2 ประการคือ (1) มีเจตคติที่ดี มีความศรัทธา และมีค่านิยมที่ดีต่ออาชีพครู (2) เกิดจากความต้องการและความสนใจที่จะมาประกอบอาชีพครู

ไอร์แลนด์ (Iredia, 1987 : 3744-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคติของนักเรียนสายวิชาชีพและสายสามัญกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมตอนปลาย จำนวน 370 คน เป็นชาย 171 คน หญิง 199 คน

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนสายวิชาชีพและนักเรียนสายสามัญมีเจตคติต่อการศึกษาด้านอาชีพแตกต่างกัน (2) ความแตกต่างของเจตคติดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากความคิดเห็นของพ่อแม่ (3) ความแตกต่างของเจตคติดังกล่าวไม่ได้มีผลจากการได้รับความรู้ทางการศึกษา (4) ความแตกต่างดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ (5) เพศไม่มีผลต่อการเลือกโปรแกรมการเรียน (6) รายได้ของครอบครัวมีส่วนสำคัญในการเลือกโปรแกรมการเรียนของนักเรียน

ฮอลล์ (Hall, 1988 : 802-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเลือกโปรแกรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูที่ปรึกษา 7 คน ครูผู้สอน 26 คน และนักเรียนระดับ 10, 11, 12 จำนวน 227 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การเลือกโปรแกรมการเรียนขึ้นอยู่กับความสนใจและต้องการที่จะทำให้มีความรู้ลึกและทักษะความชำนาญในอาชีพ

จากเอกสารรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า (1) ตัวแปรส่วนบุคคล คือ ตัวนักเรียนเองมีเจตคติที่ดี รู้สึกนิยมชมชอบ สนใจในสิ่งที่ตนเลือกโดยเฉพาะความมีชื่อเสียงและความเชื่อเรื่องการมีงานทำ เมื่อเลือกสาขานั้นๆ ตลอดจนความตั้งใจที่จะเรียนในสิ่งที่ตนเลือก (2) ตัวแปรทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและผู้มีอิทธิพล ได้แก่ บิดา-มารดา ผู้ปกครอง ญาติ พี่น้อง ความคาดหวังของครูผู้สอน เพื่อน ครูแนะแนว รุ่นพี่ สื่อมวลชน การรับรู้สารนิเทศจากโรงเรียน ตลอดจนสถาบันกวดวิชา และผลการเรียน เหล่านี้ล้วนเป็นตัวแปรจูงใจให้นักเรียนคล้อยตามและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเลือกเรียนต่อ

4. แนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) ของฟิชไบน์ - ไอเซน (Fishbein and Ajzen)

ไอเซน - ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 80-91) ได้เสนอแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญคือ การที่มนุษย์จะพิจารณาตัดสินใจลงมือกระทำพฤติกรรม (Behavior = B) หรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้ คือ เจตนา (Intention = I) เป็นสำคัญ

4.1 เจตนา (Intention = I) เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรม ฉะนั้น ถ้าสามารถทำนายหรืออธิบายเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมหรือเจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavior Intention = B-I) ของมนุษย์ได้ ก็จะสามารถทำนายหรืออธิบายพฤติกรรมของเขาได้อย่างถูกต้องแม่นยำขึ้น เพราะเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับการกระทำพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัยด้วยกัน คือ ปัจจัยส่วนบุคคลหรือเจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward the Behavior = A_p) คือ การประเมินความรู้สึกทางบวก - ลบ ของบุคคลต่อการกระทำ และผลการกระทำและปัจจัยทางสังคมหรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subject Norm = SN) ที่บุคคลรับรู้

หรือการประเมินของบุคคลว่าตนจะมีความรู้สึกความเชื่อคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพียงใด ซึ่งกลุ่มอ้างอิงหมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อผู้ประกอบพฤติกรรมนั้นว่าจะขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำของตน คือ การคาดว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลกลุ่มอ้างอิงประสงค์จะให้ตนกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ เพียงใด และขึ้นอยู่กับแรงจูงใจในการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply = Mc_p) โดยเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$B \sim I = A_B W_1 + SN W_2 \longrightarrow \text{สมการที่ 1}$$

เมื่อ B = พฤติกรรม
 I = เจตนาหรือเจตนาเชิงพฤติกรรมที่จะกระทำพฤติกรรม
 A_B = เจตคติต่อพฤติกรรม
 SN = ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
 $W_1 W_2$ = น้ำหนักของปัจจัยด้านเจตคติต่อพฤติกรรมกับปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งเป็นปัจจัยทำนายหรืออธิบาย

จะเห็นได้ว่า เจตนาเชิงพฤติกรรม(Intention) นั้นประเมินค่าเทียบเท่ากับพฤติกรรมโดยขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัยคือ

4.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลหรือเจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the Behavior ใช้สัญลักษณ์ A_B) (Fishbein's Model for the Prediction of Intention. 1975 : 301-302) ปัจจัยนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Beliefs ใช้สัญลักษณ์ b_i) และการประเมินผลของการกระทำพฤติกรรม (Outcome of Evaluation for Evaluation of Consequences ใช้สัญลักษณ์ e_i) เขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$A_B = \sum_{i=1}^N b_i e_i \longrightarrow \text{สมการที่ 2}$$

เมื่อ b = ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรม (B) จะนำไปสู่ผลที่ตามมาหรือผลลัพธ์ 1
 e = การประเมินผลบุคคลเกี่ยวกับผลของการกระทำ
 N = จำนวนของความเชื่อที่บุคคลยึดถือเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรม

ทฤษฎีของฟิชไบน์ - ไอเซน (Fishbein & Ajzen) ตั้งอยู่บนแนวคิดที่ว่าเจตคติสัมพันธ์กับแบบแผน (Pattern) ของพฤติกรรมมากกว่าที่จะสัมพันธ์กับพฤติกรรมหนึ่งพฤติกรรมใดโดยตรง

4.1.2 ปัจจัยทางสังคมหรือกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm ใช้สัญลักษณ์ SN) ปัจจัยนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งหมายถึงบุคคลใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อตัวเขานั่นเองขึ้นอยู่กับความเชื่อที่ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดเขาต้องการให้เขากระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้นเพียงใด (Normative Belief ใช้สัญลักษณ์ NB_i) และปริมาณแรงจูงใจของเขาในการที่จะคล้อยตามบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับเขา (Motivation to Comply = MC_i) เขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$SN = \sum_{i=1}^N NB_i MC_i \quad \text{สมการที่ 3}$$

เมื่อ NB_i = ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงว่าเขาควรกระทำพฤติกรรมหรือไม่
 MC_i = แรงจูงใจที่จะคล้อยตามหรือปฏิบัติตามความคิดความเชื่อของกลุ่มอ้างอิง
 N = จำนวนบุคคลหรือกลุ่มอ้างอิง

4.1.3 ความสำคัญของเจตคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับเจตนาเชิงพฤติกรรมหรือพฤติกรรมเอง นั่นคือ พฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยเจตคติต่อพฤติกรรมมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง บางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าเจตคติต่อพฤติกรรมและบางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งสองได้เสียกันโดยที่การให้ความสำคัญแก่ปัจจัยทั้งสองในแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

4.1.4 ปัจจัยภายนอก (External Variables) ได้แก่ ปัจจัยชีวสังคม เช่น เจตคติต่อเป้าหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ หรือบุคลิกภาพ จะมีอิทธิพลก็ต่อเมื่อปัจจัยนั้น ๆ มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงหรือมีอิทธิพลต่อนำนั่นเอง ความสำคัญของปัจจัยทั้งสองนี้ต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม (ถ้าจะนำมาศึกษาไม่ควรเกิน 1 ปัจจัย)

4.1.5 พฤติกรรมที่จะศึกษา จำเป็นต้องกำหนดโดยคำนึงถึง

4.1.5.1 การกระทำ (Action) จะต้องกำหนดว่าเป็นการกระทำเดี่ยว (Single act) เช่น การให้ลูกกินอาหาร การสูบบุหรี่ เป็นต้น หรือเป็นกลุ่มกระทำ (Behavior Category) เช่น การออกกำลังกาย

กาย ซึ่งอาจประกอบด้วยการเล่นกีฬา ๗ หลายการกระทำ เป็นต้นว่า การวิ่ง การกระโดดเชือก หรือการเล่นฟุตบอล

4.1.5.2 เป้าหมาย (Target) หมายถึง เป้าหมายของการกระทำ เช่น การให้ลูกกินอาหารข้างต้นอาจกำหนดเป้าหมายให้เป็นนมแม่

4.1.5.3 เวลา (Time) หมายถึง เวลาที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น การกินนมแม่ตอนค่ำ

4.1.5.4 สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ (Context) หมายถึง สถานการณ์ที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น การกินนมแม่ที่บ้าน

การกำหนดพฤติกรรมที่จะศึกษานี้ สามารถกำหนดให้มีความจำเพาะได้ตามที่เราสนใจจะศึกษา เมื่อกำหนดพฤติกรรมได้แล้วการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมก็จะต้องวัดให้สอดคล้องกับพฤติกรรม เช่น เจตคติต่อการให้ลูกกินนมแม่ที่บ้านตอนค่ำ ส่วนการวัดพฤติกรรมจำเป็นต้องวัดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดขึ้น

4.2 ความเชื่อของทฤษฎี

ฟิชไบน์ - ไอเซน (Ajzen & Fishbein, 1980 : 7) เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ดินมีอย่างเป็นระบบและมนุษย์พิจารณาผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น และเชื่อว่าปัจจัยภายนอกไม่ส่งผลโดยตรงต่อเจตนา

4.3 ข้อตกลงเบื้องต้นของทฤษฎี (ธีระพร สุวรรณโณ, 2528 : 2)

ข้อจำกัด

3.1 อาจมีพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่ทฤษฎีนี้ไม่สามารถอธิบายได้ เช่น การระบายอารมณ์ทันทีทันใด พฤติกรรมในการทำงานที่คนมีทักษะอยู่แล้ว เช่น ขับรถ การเปิดหน้าหนังสือ

3.2 อาจมีบางคนที่ทฤษฎีอธิบายไม่ได้ เช่น คนที่มีการตัดสินใจโดยกระบวนการที่แตกต่างไปจากแนวทฤษฎีหรือคนที่แสดงพฤติกรรมโดยไม่ได้คิดไตร่ตรองเลย

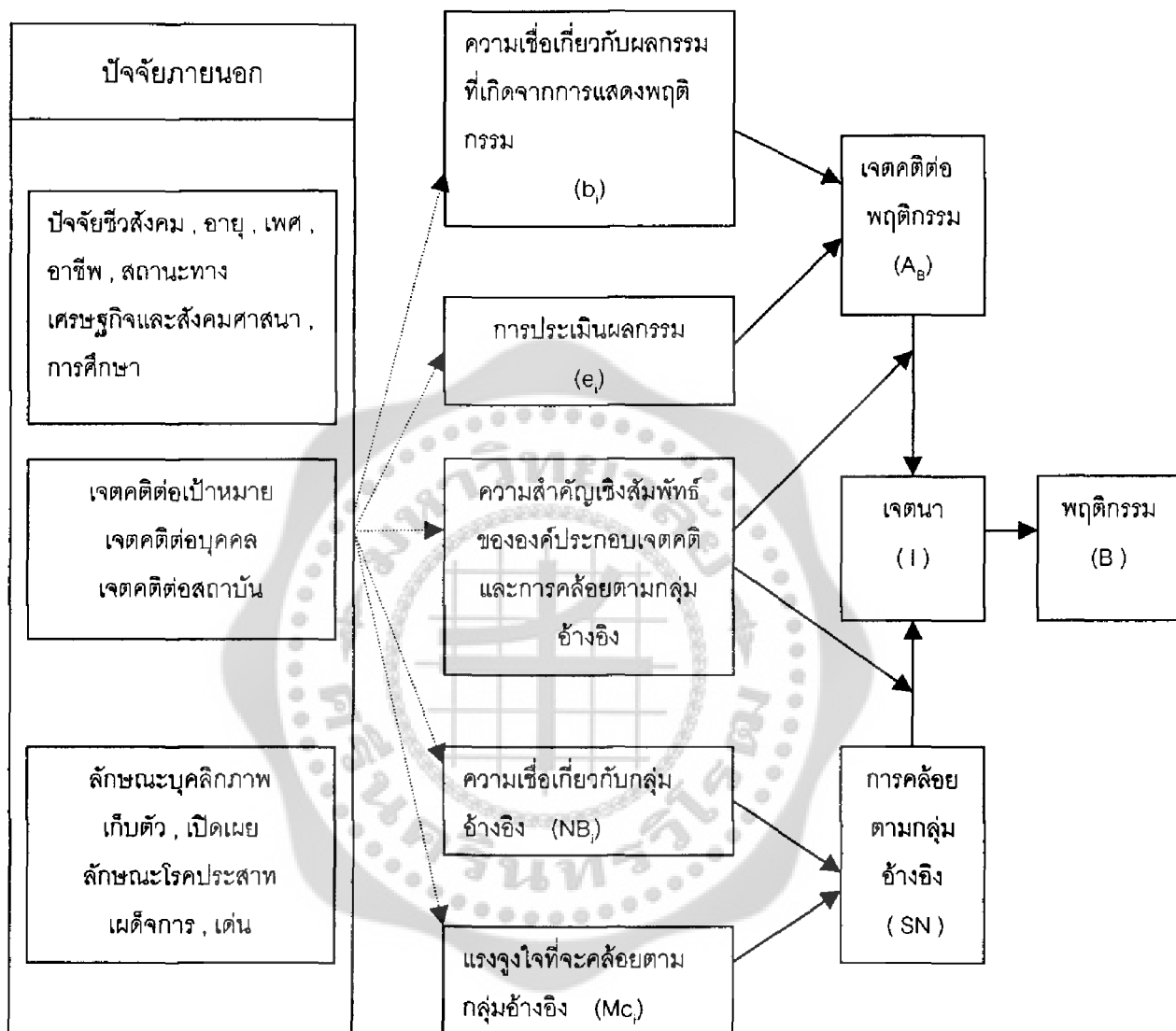
3.3 การวัดภาคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอาจจะเป็นวิธีการที่ไม่ดีที่สุด

3.4 อาจมีปัจจัยอื่นที่มีความสำคัญอีกแต่ยังไม่มีหลักฐานเพียงพอ

ข้อดี

สามารถทำนายพฤติกรรมจากความสัมพันธ์ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตนาจากกรอบแนวคิดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ปัจจัยต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลสามารถเขียนเป็นแผนภูมิดังภาพประกอบ 1 (Ajzen & Fishbein. 1980 : 84)

- แสดงความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับปัจจัยต่าง ๆ ในทฤษฎี
- แสดงความสัมพันธ์โดยตรงเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ในทฤษฎี

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Ajzen & Fishbein. 1980 : 84)

รายละเอียดของปัจจัยต่างๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

1. พฤติกรรม (Behavior) การที่จะเข้าใจถึงพฤติกรรมได้จะต้องทำความเข้าใจสิ่งเหล่านี้ (Ajzen and Fishbein. 1980 : 20-39)

1.1 พฤติกรรมและผล (Behavior Versus Outcomes)

ผลกับพฤติกรรมต่างกัน เพราะผลอาจจะเกิดจากปัจจัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากพฤติกรรม และพฤติกรรมหลายๆ พฤติกรรมที่ต่างกัน อาจจะนำมาซึ่งผลเดียวกัน เช่น การทำคะแนนสอบได้ดีอาจจะมาจากพฤติกรรมต่างๆ กัน เช่น ตั้งใจเรียน อ่านหนังสือมาก จำเนื้อหาได้มาก หรือลอกคำตอบ จากคนอื่นเวลาสอบ ดังนั้นในการศึกษาเราจะต้องกำหนดให้แน่ชัดว่าเราจะศึกษาพฤติกรรมหรือผล

1.2 พฤติกรรมแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.2.1 พฤติกรรมที่เป็นกรกระทำเดี่ยว (Single action) แสดงให้เห็นการกระทำได้ชัดเจน สังเกตการกระทำได้ง่ายว่าทำหรือไม่ทำ เช่น พฤติกรรมการเขียนหนังสือ พฤติกรรมการฟังวิทยุ เป็นต้น

1.2.2 พฤติกรรมที่มีหลายการกระทำ หรือประเภทพฤติกรรม (Behavioral categories) เป็นกลุ่มการกระทำที่แสดงถึงการกระทำด้านบวกและด้านลบทั้งหมด โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการกระทำหรือบุคคลที่กระทำ พฤติกรรมที่มีหลายการกระทำนั้นสังเกตโดยตรงไม่ได้แต่แสดงได้จากการกระทำเดี่ยวแต่ละการกระทำที่ประกอบกันเป็นพฤติกรรม

ตาราง 1 การคำนวณดัชนีการควบคุมอาหาร

น้ำหนัก	การกระทำเดียว	คนที่ 1		คนที่ 2	
		การกระทำ	คะแนน	การกระทำ	คะแนน
-1	รับประทานของคบเคี้ยวก่อนถึงเวลาอาหาร	+1	-1	-1	+1
-1	รับประทานไอศกรีม	+1	-1	-1	+1
+1	ดื่มกาแฟไม่ใส่น้ำตาล	-1	-1	+1	+1
+1	ดื่มเครื่องดื่มที่มีแคลอรีต่ำ	-1	-1	-1	-1
+1	รับประทานอาหารวันละ 2 มื้อ	+1	+1	-1	-1
-1	รับประทานอาหารจำพวกแป้ง	+1	-1	-1	+1
-1	รับประทานผลไม้และของหวานหลังอาหารค่ำ	+1	-1	-1	+1
-1	ดื่มเบียร์	+1	-1	-1	-1
+1	รับประทานยาลดความอ้วน	-1	-1	-1	-1
-1	รับประทานขนมปัง	-1	+1	-1	+1
ดัชนีการควบคุมอาหาร		-6		+2	

จากตาราง 1 คะแนนรวมที่ได้นี้เป็นดัชนีของประเภทพฤติกรรม ซึ่งพบว่าคนที่ 2จะมีพฤติกรรมการควบคุมอาหารมากกว่าคนที่ 1

การกระทำเหล่านี้ประกอบกันจึงจัดว่าเป็นพฤติกรรมการลดความอ้วน แต่หากสังเกตจากการกระทำเดียว เช่น การดื่มกาแฟไม่ใส่น้ำตาลไม่สามารถสรุปว่าเป็นพฤติกรรมลดความอ้วน เนื่องจากการกระทำนั้นอาจกระทำด้วยการชอบดื่มกาแฟไม่ใส่น้ำตาลโดยไม่มีเจตนาลดความอ้วนก็ได้

1.3 ความจำเพาะของพฤติกรรม (Behavioral Elements)

การวัดพฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาด้วยทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำเดียวหรือประเภทพฤติกรรม การกำหนดพฤติกรรมให้มีความจำเพาะจะทำให้การสังเกตพฤติกรรมนั้นมีความแม่นยำมากขึ้น ความจำเพาะของพฤติกรรมนั้นขึ้นอยู่กับพฤติกรรมที่ระบุเป็นการกระทำชัดเจน

1.3.1 การกระทำ (Action)

1.3.2 เป้าหมาย (Target)

1.3.3 สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context)

1.3.4 เวลา (Time)

1.4 ระดับการวัดพฤติกรรม

การวัดหรือการสังเกตการกระทำเดี่ยว สามารถทำได้หลายวิธีดังนี้

1.4.1 วิธีที่ให้ผู้คลมีทางเลือก 2 ทาง คือ กระทำพฤติกรรม หรือไม่กระทำพฤติกรรม เช่น เขาขับรถไปทำงานหรือไม่

1.4.2 วิธีที่ให้ผู้คลมีทางเลือกมากกว่า 2 ทาง ที่เขาสามารถเลือกได้ เช่น เขาเดินทางไปทำงานด้วยยานพาหนะใด

.....	รถยนต์ส่วนตัว		โดยสารรถของผู้อื่น
.....	รถประจำทาง		แท็กซี่
.....	รถมอเตอร์ไซด์		รถจักรยาน 2 ล้อ
.....	เดิน		

ทางเลือกเหล่านี้อาจจะมองว่า เป็นกลุ่มของการกระทำเดี่ยวที่จะกระทำหรือไม่กระทำ

1.4.3 วิธีที่วัดหรือสังเกตปริมาณของการกระทำที่เกิดขึ้น เช่น สนใจว่าเขาบริจาคเงินหรือไม่และบริจาคเป็นเงินเท่าไร ซึ่งจะมีจำนวนเงินหลายจำนวนให้เลือก

.....	ไม่บริจาค		
.....	บริจาค		\$ 1 - \$ 10
.....	\$ 11 - \$ 25		\$ 26 - \$ 50
.....	\$ 51 - \$ 100		\$ 101 - \$ 1000
.....	มากกว่า \$ 1000		

1.4.4 วิธีสังเกตพฤติกรรมที่ทำซ้ำ ๆ กัน ซึ่งมีวิธีการวัด 2 วิธีคือ

ก. ความถี่สัมบูรณ์ (The Absolute Frequency) คือ หาสัดส่วนครั้งที่บุคคลกระทำพฤติกรรม

ข. ความถี่สัมพันธ์ (The Relative Frequency) คือ หาสัดส่วนหรือจำนวนเปอร์เซ็นต์ที่เขากระทำพฤติกรรมนั้น

ตัวอย่างการวัดความถี่สัมบูรณ์

บุคคลโดยสารถประจําทางไปทำงาน

..... ไม่เคย

..... เคย

..... 1 ใน 6 ครั้ง

..... 2 ใน 6 ครั้ง

..... 3 ใน 6 ครั้ง

..... 4 ใน 6 ครั้ง

..... 5 ใน 6 ครั้ง

..... 6 ใน 6 ครั้ง

ดังนั้นเมื่อต้องการทราบว่าคุณคิดจะทำพฤติกรรมบ่อยเพียงไรต้องวัดความถี่สัมบูรณ์เมื่อต้องการทราบถึงสัดส่วนของจำนวนครั้งที่เกิดพฤติกรรมต้องวัดความถี่สัมพัทธ์

การใช้การสังเกตซ้ำ โดยสังเกตการกระทำเดียวที่เป็นการกระทำเพิ่ม สามารถสังเกตได้ทั้งในเงื่อนไขที่มีสภาพเหมือนกันหรือสภาพต่างกัน (Fishbein and Ajzen, 1974 : 60)

ทางเลือกจากตัวอย่างข้างต้นอาจคิดเป็นการกระทำเดียวที่คุณคิดจะทำ หรือไม่กระทำก็ได้

1.5 พฤติกรรมจากคำรายงานของตนเอง

พฤติกรรมบางอย่างไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงจึงต้องใช้วิธีรายงานด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าผลที่ได้จากการรายงานด้วยตนเอง จะมีความแม่นตรงน้อยกว่าการสังเกตพฤติกรรมโดยตรง แต่ก็ได้รับการยอมรับในการนำมาใช้ ถ้าหากว่าพฤติกรรมนั้นไม่สามารถที่จะสังเกตได้ วิธีการวัดด้วยการรายงานด้วยตนเอง ของประเภทพฤติกรรมจำเป็นต้องบอกกลุ่มของพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับประเภทพฤติกรรมนั้นแล้วให้เขาตอบว่ากระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ วิธีการรายงานด้วยตนเองเป็นวิธีวัดที่เป็นประโยชน์ ถ้าเขาสนใจการรับรู้ตนเองของบุคคลและวิธีนี้เป็นวิธีที่ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

2. เจตนา (Intention) (Ajzen and Fishbein, 1980 : 41-52)

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เจตนาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมแต่ไม่ได้หมายความว่า การวัดเจตนาเป็นการเพียงพอที่จะทำนายพฤติกรรมเสมอไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อความหนักแน่นในการสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาและพฤติกรรม ปัจจัยเหล่านั้นคือ ความสอดคล้องระหว่างเจตนาและพฤติกรรมและความคงอยู่ของเจตนา และถ้าการวัดมีลักษณะเป็นนามธรรม หรือมีลักษณะทั่วไปในการวัดเจตนามากเท่าใดก็จะมีสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่ำมากเท่านั้น (Ajzen and Fishbein, 1973 : 43)

2.1 ความสอดคล้องระหว่างเจตนาและพฤติกรรม

ในการใช้เจตนาทำนายพฤติกรรมนั้นถ้าต้องการให้มีความเที่ยงตรงมากขึ้นจำเป็นต้องวัดเจตนาและพฤติกรรมให้สอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ(Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time)

2.1.1 ความสอดคล้องกับการกระทำเดียว

เจตนาของบุคคลที่มีต่อการกระทำเดียว อาจจะวัดโดยถามว่า เขาเจตนาที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น หรือวัดความน่าจะเป็นของบุคคลว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งเรียกว่า การวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention) เช่น

ฉันเจตนาจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมัยหน้า

เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้

มากที่สุด มาก น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย มาก มากที่สุด

2 อย่าง

หรือ โอกาสที่ฉันจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในสมัยหน้าประมาณ %

2.1.2 ความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือก

การวัดเจตนาต่อพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือกเป็นการวัดจำนวนทางเลือกของพฤติกรรมที่บุคคลกระทำซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ต่างกัน หรือพฤติกรรมเดียวกันแต่ปริมาณต่างกัน เช่น จำนวนเงินที่บริจาคในกรณีของการกระทำเดียว คาดว่าเจตนาจะทำนายการเลือกได้ ถ้ามีความสอดคล้องกันระหว่างการวัดทั้ง 2 ครั้ง การวัดเจตนาต่อพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือกนี้มีวิธีวัด 2 วิธี คือ

2.1.2.1 คำถามปลายเปิด โดยมีตัวเลือกให้ เช่น ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี 1976

..... ฉันเจตนาจะออกเสียงให้เจอร์ลด์ ฟอร์ด

..... ฉันเจตนาจะออกเสียงให้จิมมี คาร์เตอร์

..... ฉันเจตนาจะออกเสียงให้ผู้สมัครคนอื่น

..... ฉันเจตนาจะไม่ไปออกเสียง

2.1.2.2 คำถามปลายเปิดใช้เมื่อต้องการวัดเจตนา เมื่อต้องการทราบปริมาณหรือความถี่

2.1.3 ระดับการวัดเจตนาเชิงปริมาณ

เป็นการวัดความน่าจะเป็นเชิงอัตราของเจตนาที่จะเลือกกระทำพฤติกรรม แต่ละพฤติกรรมและยังสามารถใช้ทำนายทางเลือกต่าง ๆ ได้อีก เช่น ในการเลือกตั้งประธานาธิบดี ปี 1976

โอกาสที่ฉันจะเลือก เจอร์ลด์ ฟอร์ด	30 %
โอกาสที่ฉันจะเลือก จิมมี คาร์เตอร์	40 %
โอกาสที่ฉันจะเลือก ผู้สมัครคนอื่น	5 %
โอกาสที่ฉันจะไม่ไปออกเสียง	25 %

ตามเหตุผลที่ว่าบุคคลจะกระทำในสิ่งที่เขากำหนดความน่าจะเป็นเชิงอัตราไว้สูงที่สุด ดังนั้นในกรณีนี้เราสามารถทำนายว่าเขาจะเลือกจิมมี คาร์เตอร์

2.1.4 ความสอดคล้องกับประเภทพฤติกรรม

การวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับประเภทพฤติกรรมนั้น จะต้องวัดเจตนาที่มีต่อการกระทำเดียวโดยการวัดเจตนาและการกระทำเดียวนั้นๆ จะต้องมีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) เราสามารถคำนวณหาดัชนีของเจตนาเชิงพฤติกรรมได้เช่นเดียวกับการวัดประเภทพฤติกรรม

2.2 ความคงอยู่ของเจตนา

การวัดเจตนาไม่ใช่เป็นตัวทำนายพฤติกรรมที่ดีเสมอไปเพราะว่า เจตนาสามารถเปลี่ยนได้ตลอดเวลา และการวัดเจตนาก่อนที่จะสังเกตพฤติกรรมอาจจะต่างจากเจตนาขณะที่ พฤติกรรมนั้นถูกสังเกตนั่นคือ ยิ่งระยะเวลาในการวัดเจตนาและพฤติกรรมห่างกันมากเท่าใด การทำนายพฤติกรรมจากเจตนา ก็จะมี ความเที่ยงตรงลดลงมากเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เข้ามาในระหว่างนั้น หรือได้รับข้อมูลใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้เจตนาเปลี่ยนไป ดังนั้น เพื่อให้การทำนายพฤติกรรมจากเจตนามีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องวัดเจตนาให้ใกล้กับการวัดพฤติกรรมมากที่สุด

ในการทำนายพฤติกรรมจากเจตนาโดยทั้งช่วงเวลานานนั้น โดยปกติมักจะไม่นิยมใช้การวัดเป็นรายบุคคล แต่จะวัดแนวโน้มของพฤติกรรมในกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ของประชากรเพราะว่าเจตนาโดยรวมของคนกลุ่มใหญ่จะมีความคงอยู่นานกว่าเจตนาเป็นรายบุคคล

ในการทำนายพฤติกรรมจากเจตนาโดยทั้งช่วงเวลานานนั้นต้องพยายามแยกเหตุการณ์เฉพาะ ที่อาจจะเกิดขึ้นซึ่งอาจจะเปลี่ยนเจตนาของบุคคลไป โดยเพิ่มเข้าไปในการวัดเจตนา เช่น ผู้ผลิตรถยนต์คาดว่าราคาน้ำมันจะขึ้นก็เพิ่มเหตุการณ์นี้เข้าไปในการวัด ดังนั้น ในการวัดเจตนาตั้งแต่แรกจึงควร

ถามว่า “ถ้าราคาน้ำมันเพิ่มขึ้น 20% หรือมากกว่านั้น เขาจะซื้อรถยนต์หรือไม่” การวัดเจตนาอย่างมีเงื่อนไขนี้ จะทำให้การทำนายพฤติกรรมมีความแม่นยำมากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาและพฤติกรรม ได้แก่ ประสบการณ์ตรง การเคยเห็นคนอื่นกระทำพฤติกรรมนั้น การมีทักษะในการทำพฤติกรรม ดังนั้น การวัดเจตนาหลังจากเกิดเหตุการณ์แทรกซ้อนขึ้น หรือนำเหตุการณ์นั้นมาพิจารณาด้วยจะเพิ่มความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างเจตนากับพฤติกรรมมากขึ้น (Ajzen and Fishbein. 1980 : 50-56, 63-73)

3. ปัจจัยส่วนบุคคล

เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม หมายถึง การตัดสินของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือเลว ซึ่งเขาสันนิษฐานหรือต่อต้านการกระทำนั้น (Ajzen and Fishbein. 1980 : 56) หรือ หมายถึง การประเมินทางบวก หรือทางลบของแต่ละบุคคลที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen and Fishbein. 1980 : 6) ไอ์เซน และฟิชไบน์ เสนอการวัดเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม 2 วิธี คือ การวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรมและการวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม

3.1 การวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม เป็นการประเมินความรู้สึกโดยทั่วไปของบุคคลที่มีในทางที่เห็นด้วยหรือคัดค้านต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งแบบวัดเจตคติทางตรงที่ได้มาตรฐานมีหลายแบบวัด แต่แบบวัดที่ใช้กันมากและมีความสัมพันธ์กับแบบวัดเจตคติทางอ้อม คือ แบบวัดมาตราจำแนกความหมายของออสกู๊ดและคณะที่เสนอไว้ในปี 1957 (Ajzen and Fishbein. 1980 : 54-55) ตัวอย่าง เช่น ให้ผู้ตอบประเมิน “การออกเสียงเลือกตั้งของฉันในสมัยหน้า” จากมาตรวัดต่อไปนี้

ดี							เลว
	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3
โง่							ฉลาด
	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3
พอใจ							ไม่พอใจ
	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3

คะแนนรวมที่ได้จากแบบวัดนี้ ถือเป็นคะแนนเจตคติที่ได้จากการวัดทางตรง หรืออีกวิธีหนึ่งโดยให้ผู้ตอบแสดงเจตคติของเขาออกมาโดยตรง เช่น

เจตคติของฉันที่มีต่อการออกเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมัยหน้า

เห็นด้วย							คัดค้าน
	+3	+2	+1	0	-1	-2	-3

3.2 การวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ และการประเมินผลของการกระทำ โดยการรวมผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ เป็นการวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เจตคติเป็นองค์ประกอบของความเชื่อหากบุคคลมีความเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมจะนำไปสู่ผลทางบวกเขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ขณะที่บุคคลซึ่งเชื่อว่าการกระทำนั้นจะนำไปสู่ผลทางลบเขาจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น เช่น นาย ก. เชื่อว่าการซื้อรถยนต์จะทำให้เขาได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางและไม่เสียเวลาคอยรถประจำทาง นาย ก. ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อการซื้อรถยนต์ แต่ถ้า นาย ก. มีความเชื่อว่า การซื้อรถยนต์เป็นการสิ้นเปลือง และก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดมากขึ้นเขาก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการซื้อรถยนต์ ความเชื่อที่เป็นรากฐานของเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมนี้ เรียกว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Belief) (Ajzen and Fishbein. 1980 : 7)

ประสบการณ์ในชีวิตของบุคคลจะนำไปสู่ความเชื่อต่อเป้าหมายต่าง ๆ กัน ซึ่งฟิชไบน์และไอเซน ได้แบ่งความเชื่อออกเป็น 3 ชนิด คือ (Ajzen and Fishbein. 1975 : 135-215)

1. ความเชื่อเชิงบรรยาย (Descriptive Belief) เป็นความเชื่อที่ได้จากการมีประสบการณ์ตรงจากการสังเกต ที่พบว่าเป้าหมายมีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะอย่าง เช่น ได้ะกลม นิโกรมี่ผิวสีดำ
2. ความเชื่อที่เกิดจากการอนุมาน (Inferential Belief) เช่น นาย ก. สูงกว่า นาย ข. และ นาย ข. สูงกว่า นาย ค. บุคคลจะเชื่อว่า นาย ก. สูงกว่า นาย ค. โดยใช้หลักตรรกศาสตร์
3. ความเชื่อที่ได้จากข้อมูล (Informational Belief) เป็นความเชื่อที่สร้างขึ้นจากการยอมรับในข่าวสารจากแหล่งภายนอก เช่น หนังสือ วารสาร การบรรยาย หรือการเล่าต่อ ๆ กันมา เช่น ศาสดาของศาสนาพุทธ คือ พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นชาวอินเดีย

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความเชื่อ หมายถึง ความน่าจะเป็นโดยอัตโนมิติของบุคคลที่เห็นว่าเป้าหมายมีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะอย่าง (Ajzen and Fishbein. 1975 : 131)

ตัวอย่าง เช่น คณะวิทยาศาสตร์ (เป้าหมาย)
ทำให้ได้ทำงานที่ดี (ลักษณะเฉพาะอย่าง)

นอกจากนี้ ฟิชไบน์และไอเซน กล่าวว่าถึงแม้บุคคลมีความเชื่อต่าง ๆ มากมายต่อเป้าหมายหนึ่ง ๆ แต่บุคคลนั้นก็สามารถใส่ใจกับความเชื่อที่ได้จำนวนน้อยในขณะหนึ่ง ซึ่งจากการวิจัยช่วงความสนใจ ความเข้าใจและกระบวนการของข่าวสาร เสนอว่า มนุษย์แต่ละคนสามารถที่ใส่ใจกับข่าวสารเพียง 5-9 ข้อความในขณะหนึ่ง ๆ (Fishbein and Ajzen. 1975 : 213 ; citing Mandler. 1976 ; Miller. 1956 ;

Woodarth and Schlosberg, 1954) ความเชื่อเหล่านี้ถือเป็นความเชื่อเด่นชัด (Salient Belief) และความเชื่อเด่นชัดนี้เป็นตัวกำหนดเจตคติของบุคคล ความเชื่อเด่นชัดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ อาจหนักแน่นมากขึ้นหรือนักแน่นน้อยลงหรืออาจได้รับความเชื่ออื่นเข้ามาแทนที่

เพื่อเข้าใจว่าทำไมบุคคลมีเจตคติต่อเป้าหมายเช่นนั้น จึงต้องประเมินความเชื่อเด่นชัดของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายโดยใช้คำถามปลายเปิดให้ตอบอย่างอิสระ ซึ่งถามเกี่ยวกับลักษณะของเป้าหมายของเจตคติ โดยถือว่าความเชื่อ 5-9 ความเชื่อเป็นความเชื่อเด่นชัด

ไอเซน และฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein, 1980 : 63) กล่าวว่า ถึงแม้ว่าบุคคลจะมีความเชื่อจำนวนมากเกี่ยวกับเป้าหมายหนึ่ง ๆ แต่เขาสามารถที่จะใส่ใจกับความเชื่อได้จำนวนน้อยในขณะหนึ่งคือ ประมาณ 5-9 ความเชื่อในขณะหนึ่ง และจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความเชื่อเหล่านี้ คือ ความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs) ซึ่งถือว่าเป็นตัวกำหนดเจตคติต่อพฤติกรรม ความเชื่อเด่นชัดนี้อาจจะเปลี่ยนไปได้ คือ อาจจะมีน้ำหนักแน่นมากขึ้น หรือน้อยลง หรืออาจถูกความเชื่ออื่นมาแทนที่

การหาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับเป้าหมายจะพิจารณาเฉพาะข้อมูลของความเชื่อเด่นชัดที่มีความถี่สูงๆ (Modal Salient Beliefs) ซึ่งมีขั้นตอนการพิจารณาเพื่อเลือกข้อความเชื่อเด่นชัดดังนี้ คือ (Ajzen and Fishbein, 1980 : 70)

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์เนื้อหาของความเชื่อที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล

ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มความเชื่อคล้ายกันเข้าด้วยกัน ถ้าความเชื่อใดที่คล้ายกันแต่เป็นของผู้ตอบคนเดียวกันก็แยกความเชื่อออกจากกันไม่จัดเข้ากลุ่ม

ขั้นที่ 3 คัดเลือกข้อความเชื่อเด่นชัด ซึ่งอาจจะใช้วิธีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- เลือกความเชื่อที่มีความถี่สูงสุด 10 – 12 ความเชื่อ หรือ
- เลือกความเชื่อทั้งหมดที่กลุ่มตัวอย่างกล่าวถึงอย่างน้อย 10-12% หรือ
- เลือกความเชื่อที่มีความถี่สูงสุดจนถึงความเชื่อที่รวมความถี่ได้ประมาณ 75% ของความถี่ทั้งหมดของทุก ๆ ข้อความเชื่อ ดังนั้น ความเชื่อที่ได้นำมาสร้างแบบวัด จะมีพื้นฐานมาจากกลุ่มของความเชื่อเด่นชัด

ไอเซน และฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein, 1980 : 65) กล่าวว่า ความเชื่อเด่นชัดของบุคคลเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรมจะเป็นสิ่งที่กำหนดเจตคติต่อพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นถ้าจะทำความเข้าใจเจตคติ ต้องเข้าใจความเชื่อเด่นชัดก่อน โดยใช้วิธีการดังนี้

ขั้นที่ 1 ต้องการทราบถึงการประเมินผลของการกระทำพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งหมายถึงการประเมินลักษณะที่มาสัมพันธ์กับเป้าหมายนั้น ๆ ว่าดีหรือเลว โดยใช้มาตรวัดขั้นคู่ 7 ช่วง เช่น การที่น้ำหนักขึ้น

เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้
มากที่สุด มาก น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย มาก มากที่สุด
2 อย่าง

ตาราง 2 การศึกษาเจตคติของผู้หญิงในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด

การใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดของฉันท	การประเมินผล การกระทำ	ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ	รวม
1. ทำให้น้ำหนักขึ้น	-2	+3	-6
2. สะดวก	+1	+3	+3
3. สามารถกำหนดขนาดของ ครอบครัวได้	+2	+2	+4
4. ทำให้ฉันรู้สึก	-1	+2	-2
5. ทำให้ประจำเดือนมาปกติ	+3	+1	+3
รวม			+2

จากตาราง 2 จะพบว่า ผู้หญิงคนนี้มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า เจตคติมีความสัมพันธ์กับความเชื่อฟิชไบน์และไอเซน ได้กล่าวไว้ว่าเจตคติที่มีต่อเป้าหมายมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับเป้าหมายนั้น ดังนี้ (Fishbein and Ajzen. 1975 : 29)

1. บุคคลมีความเชื่อ (b_i) มากมายกับเป้าหมายหนึ่ง ๆ โดยที่เป้าหมายนั้นอาจมีความสัมพันธ์กับลักษณะต่าง ๆ เช่น เป้าหมายอื่น คุณลักษณะอื่นหรือเป้าหมายอื่น เป็นต้น
2. ลักษณะที่มาสัมพันธ์กับเป้าหมายนี้ มักจะมีการประเมิน (e_i) ควบคู่อยู่ด้วยซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นเจตคติต่อลักษณะนั้น ๆ
3. อาศัยการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขบุคคลจะเรียนรู้ในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อที่สัมพันธ์ระหว่างการประเมิน (e_i) กับเป้าหมายของเจตคติ
4. ความเชื่อที่สัมพันธ์กับเป้าหมายโดยมีการประเมินอยู่ด้วย จะรวมตัวกัน ($\sum b_i e_i$)

5. ในโอกาสข้างหน้า เป้าหมายของเจตคติจะกระตุ้นให้บุคคลแสดงความเชื่อโดยรวมที่สัมพันธ์กับเป้าหมาย โดยมีการประเมินอยู่ด้วย หรือเป็นการแสดงเจตคติโดยส่วนรวมนั่นเอง จากทฤษฎีเจตคตินี้ ทำให้มีการพัฒนาสมการเกี่ยวกับการวัดเจตคติขึ้น คือ

$$A_B = f \sum_{i=1}^n b_i e_i$$

A_B = เจตคติต่อพฤติกรรม
 b_i = ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ
 e_i = การประเมินผลการกระทำ
 n = จำนวนความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม

เนื่องจากเจตคติมีความสัมพันธ์ทางตรงกับการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมของบุคคล และความเชื่อเด่นชัดกำหนดเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม ดังนั้นในการวัดความเชื่อเด่นชัดและเจตคติควรให้มีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time)

4. ปัจจัยทางสังคม (Ajzen and Fishbein, 1980 : 57,73-76) เป็นการประมาณของบุคคลว่าตนมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพียงใด

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่า ผู้ที่มีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น

พิชไบน์และไอเซน เสนอการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไว้ 2 วิธี คือ การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงและการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม

4.1 การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง เป็นการระบุนความเชื่อของบุคคลที่มีความคิดเห็นของบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขา ว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น เช่น

คนส่วนมากที่มีความสำคัญต่อฉัน คิดว่า

ฉันควรใช้ยา								ฉันไม่ควรใช้ยา
เมื่อดูมกำเนิด	มาก	ปาน	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง	น้อย	ปาน	มาก	เมื่อดูมกำเนิด
		กลาง		2 อย่าง		กลาง		

4.2 การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ได้จากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะเห็นได้ว่าตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง คือ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

บุคคลจะพิจารณาว่ากลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น และเขาจะใช้ข้อมูลนี้ในการที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงหรือไม่ เช่น สามีของฉันคิดว่าฉันควรจะทำแท้ง (เป็นความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง) ซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลอื่นและเกี่ยวกับคำแนะนำในการกระทำของบุคคล. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงนี้เป็นตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงตัวหนึ่ง

การวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงของบุคคลสามารถวัดได้ ตัวอย่าง เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงของผู้หญิงเกี่ยวกับศาสนาอาจวัดโดย

ศาสนาของฉันสอนว่า

ฉันควรทำ								ฉันไม่ควรทำแท้ง
แท้ง	มาก	ปาน	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง	น้อย	ปาน	มาก	
		กลาง		2 อย่าง		กลาง		

การรู้ถึงความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงไม่เพียงพอที่จะทำนายหรือเข้าใจการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของบุคคลเราต้องประเมินแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply) ซึ่งหาได้จากมาตรวัดแบบ Unipolar Scale (Fishbeon and Ajzen, 1980 : 75)

โดยทั่วไปท่านต้องการทำตามคำสอนของศาสนามากน้อยเพียงใด

ต้องการ								ไม่ต้องการ
	3	2	1	0	-1	-2	-3	

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ทำนายจากดัชนีผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งในการวัดจะต้องมีความสอดคล้องกัน ในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) และทฤษฎีนี้เชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญมีอิทธิพลต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่ากลุ่มอ้างอิงที่ไม่มีความสำคัญ

การหากลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (กลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญ) โดยการให้กลุ่มตัวอย่างเขียนถึงกลุ่มอ้างอิงที่สำคัญโดยถาม 3 คำถาม ให้ตอบแบบอิสระคือ

1. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ที่สนับสนุนการกระทำพฤติกรรม X
2. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ที่คัดค้านการกระทำพฤติกรรม X
3. บุคคลอื่นที่เข้ามาในใจของคุณ เมื่อคุณคิดจะทำพฤติกรรม X

แล้วเลือกกลุ่มอ้างอิงเด่นชัดที่มีความถี่สูง ๆ แล้วจึงวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในแต่ละกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด ดังตัวอย่างข้างต้น จึงจะได้การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ดังสมการต่อไปนี้

$$SN = f \sum_{i=1}^m NB_i Mc_i$$

SN = การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

NB_i = ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

Mc_i = แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

m = จำนวนกลุ่มอ้างอิง

ความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (W_1 , W_2) (Ajzen and Fishbein. 1980 : 58-59)

โดยส่วนมากแล้วมักจะพบว่า บุคคลจะมีเจตคติทางบวกต่อพฤติกรรมถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรจะทำพฤติกรรมนั้น และมีเจตคติทางลบถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen and Fishbein. 1980 : 58) แต่บางครั้งองค์ประกอบทั้งสองก็ไม่ไปด้วยกัน เช่น บุคคลอาจมีเจตคติทางบวกต่อการกระทำพฤติกรรม แต่เชื่อว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น ดังนั้นเจตคติของบุคคลจะขึ้นกับความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบทั้งสองของแต่ละบุคคล(องค์ประกอบเจตคติและองค์ประกอบเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง) องค์ประกอบทั้งสองจะมีน้ำหนักที่บ่งบอกถึงความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ที่เป็นตัวกำหนดเจตนา น้ำหนักความสำคัญเชิงสัมพัทธ์นี้อาจเปลี่ยนจากพฤติกรรมหนึ่งไปอีกพฤติกรรมหนึ่ง และจากบุคคลหนึ่งไปอีกบุคคลหนึ่ง น้ำหนักขององค์ประกอบนี้ร่วมกันทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม

การผันแปรตัวใดตัวหนึ่งในความจำเพาะทั้ง 4 ของพฤติกรรม การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) อาจจะมีอิทธิพลต่อความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบเจตคติและกลุ่มอ้างอิง เช่น พบว่าเจตคติมีความสำคัญในพฤติกรรมการแข่งขันมากกว่าพฤติกรรมความร่วมมือ ในขณะที่กลุ่มอ้างอิงมีความสำคัญในพฤติกรรมความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน

5. ปัจจัยภายนอก (External Variables) (Ajzen and Fishbein, 1980 : 79-91)

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่างจากทฤษฎีอื่นตรงที่ไม่พยายามที่จะอธิบายพฤติกรรมโดยการอ้างอิงปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่

5.1 ปัจจัยชีวสังคม (Demographic Variables) เช่น อายุ เพศ อาชีพ สถานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ศาสนา การศึกษา

5.2 เจตคติที่มีต่อเป้าหมาย เจตคติต่อบุคคลและเจตคติต่อสถาบัน

5.3 ลักษณะบุคลิกภาพ (Personality Traits) เช่น ลักษณะเก็บตัว ลักษณะเปิดเผย ตัวเอง มีอาการทางประสาท ลักษณะมีอำนาจและมีลักษณะเด่น

ทฤษฎีนี้ไม่ปฏิเสธว่าปัจจัยภายนอกบางครั้งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม แต่คิดว่ามีผลกระทบ ต่อพฤติกรรมทางอ้อม นั่นคือปัจจัยภายนอกจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมถ้าหากว่ามีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งในทฤษฎี กล่าวคือ ถ้าปัจจัยภายนอก มีอิทธิพลต่อความเชื่อเกี่ยวกับผลของการ กระทำ การประเมินผลการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงหรือแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเจตคติเชิงพฤติกรรมของบุคคลและทำให้มีผลกระทบต่อพฤติกรรม ถ้าเจตคติหรือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ และเจตนาเชิงพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันสูง ถึงแม้บางครั้งจะพบว่าปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในเวลาหนึ่ง แต่จะสัมพันธ์กันไม่ นาน ดังนั้นฟิชไบน์และไอเซน จึงกล่าวว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอก และพฤติกรรม เพราะว่ามีผลที่ไม่คงเส้นคงวาต่อความเชื่อที่เป็นรากฐานของพฤติกรรม (แต่ถ้าจะนำมา ศึกษาไม่ควรเกิน 1 ปัจจัย) สรุปว่าเจตคติของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับ ผลของการกระทำพฤติกรรมกับการประเมินผลการกระทำนั้น และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของบุคคลมี ความสัมพันธ์กับความเชื่อที่มีต่อกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของเขา ปัจจัยของเจต คติกับปัจจัยของกลุ่มอ้างอิงจะทำนายเจตนาได้เสมอถ้าการวัดทุกขั้นตอนสอดคล้องกันในความจำเพาะ ทั้ง 4 ประเด็น คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และ เวลา (Time) เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะมีผลต่อพฤติกรรมโดยใช้เจตนาเป็นสื่อ

ความสามารถในการทำนายพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่าง เจตนาและพฤติกรรม การวัดเจตนาและพฤติกรรมจะต้องมีความสอดคล้องในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และ เวลา (Time) เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะมีผลต่อพฤติกรรมโดยใช้เจตนาเป็นสื่อ

ความสามารถในการทำนายพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาและพฤติกรรม การวัดเจตนาและพฤติกรรมจะต้องมีความสอดคล้องในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และ เวลา (Time) แต่เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมได้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

ได้มีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาใช้ในการวิจัยอย่างกว้างขวางทั้งต่างประเทศและในประเทศ ซึ่งผลที่พบส่วนมากจะเป็นไปตามทฤษฎี ดังนั้นจึงงานวิจัยที่นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลไปศึกษา ดังต่อไปนี้

5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

สเปอร์เบอร์ ฟิชไบน์และไอเซน (Sperber, Fishbein and Ajzen, 1980 : 114 – 129) ได้ศึกษาการทำนายและทำความเข้าใจเจตนาในการเลือกประกอบอาชีพของผู้หญิงว่าจะเป็นแม่บ้านหรือประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนไฮสกูล เกรด 11 และ 12 จำนวน 111 คน เป็นหญิงผิวขาว 96 คน ผิวดำ 13 คน และอื่น ๆ 2 คน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านเรื่องราวสั้น ๆ ของ เจน ซึ่งเป็นหญิงประกอบอาชีพและเรื่องของ แมรี ซึ่งเป็นแม่บ้าน เมื่ออ่านเรื่องทั้ง 2 จบแล้วให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย

1. การวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบคำถาม 3 ข้อ คือ

1.1 การวัดเจตนาที่จะเลือกระหว่างทางเลือก 2 ทาง (Choice Intention) ได้แก่

ฉันตั้งใจจะมีอนาคตคล้าย

แมรี เจน

1.2 การวัดเจตนาที่จะมีอนาคตคล้ายเจน ได้แก่

ฉันตั้งใจจะมีอนาคตคล้ายเจน

เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้

1.3 การวัดเจตนาที่จะมีอนาคตคล้ายแมรี ได้แก่

ฉันตั้งใจจะมีอนาคตคล้ายแมรี

เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้

2. การวัดเจตนาต่อพฤติกรรม (A_B) โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบความรู้สึกเกี่ยวกับการมีอนาคตคล้ายเจนและการมีอนาคตคล้ายแมรี บนมาตราวัด 7 ช่วง 2 ข้อดังนี้

2.1 การมีอนาคตคล้ายเจน สิ่งที

2.2 การมีขนาดตลาดภายในเมื่อกำลังซื้อ

.....

3. การวัดภาคย่อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) 2 ทางคือ

3.1 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง จำนวน 2 ข้อ ดังนี้

3.1.1 คนที่มีความสำคัญต่อฉันส่วนมากคิดว่าฉันควรมีอนาคตที่ชัดเจน

เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้

3.1.2 คนที่มีความสำคัญต่อฉันส่วนมากคิดว่าฉันควรมีอนาคตคล้ายแม่

เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอุดม

3.2.1 วัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการมีขนาดตลาดขายเงินและมีขนาดตลาดขายแม่รี (NB) 9 กลุ่ม คือ

3.2.1.1 ង៉េ

3.2.1.2 พ่อ

3.2.1.3 เพื่อนสนิท

3.2.1.4 คู่รัก

3.2.1.5 พระ

3.2.1.6 นักแนะแนวในโรงเรียน

3.2.1.7 คน

3.2.1.8 ผู้หญิงทำงาน

3.2.1.9 ผู้หญิงที่เป็นแม่บ้าน

แม่ฉันคิดว่าฉันควรมีอนาคตที่ชัดเจน

เป็นไปได้ เป็นไปได้

แม่ฉันคิดว่าฉันควรมีอนาคตคล้ายแม่

เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้

3.2.2 วัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการวางแผนอนาคตบนมาตรวัด

7ช่วง จากต้องการมาก - ไม่ต้องการเลย จำนวน 9 ข้อ เช่น

ในการวางแผนอนาคตท่านต้องการทำตามที่แม่คิดว่าท่านควรจะทำเพียงใด

ต้องการมาก ไม่ต้องการเลย

4. การวัดความเชื่อเกี่ยวกับการมีอนาคตคล้ายเจนและการมีอนาคตคล้ายแมรี(b_i)อย่าง

ละ 20 ความเชื่อ โดยให้ประเมินบนมาตรวัด 7 ช่วง จากเป็นไปได้ – เป็นไปไม่ได้ เช่น

4.1 การมีอนาคตคล้ายเจน ทำให้ฉันรู้สึกว่ามีความมั่นคง

เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้

4.2 การมีอนาคตคล้ายแมรี ทำให้ฉันรู้สึกว่ามีความมั่นคง

เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้

5. การวัดการประเมินการกระทำของการมีอนาคตคล้ายเจนและการมีอนาคตคล้ายแมรี

(ei)จำนวน 20 ข้อ โดยให้ประเมินมาตรวัด 7 ช่วง จากดี – เลว เช่น

5.1 การมีอนาคตคล้ายแมรี เป็นสิ่งที่

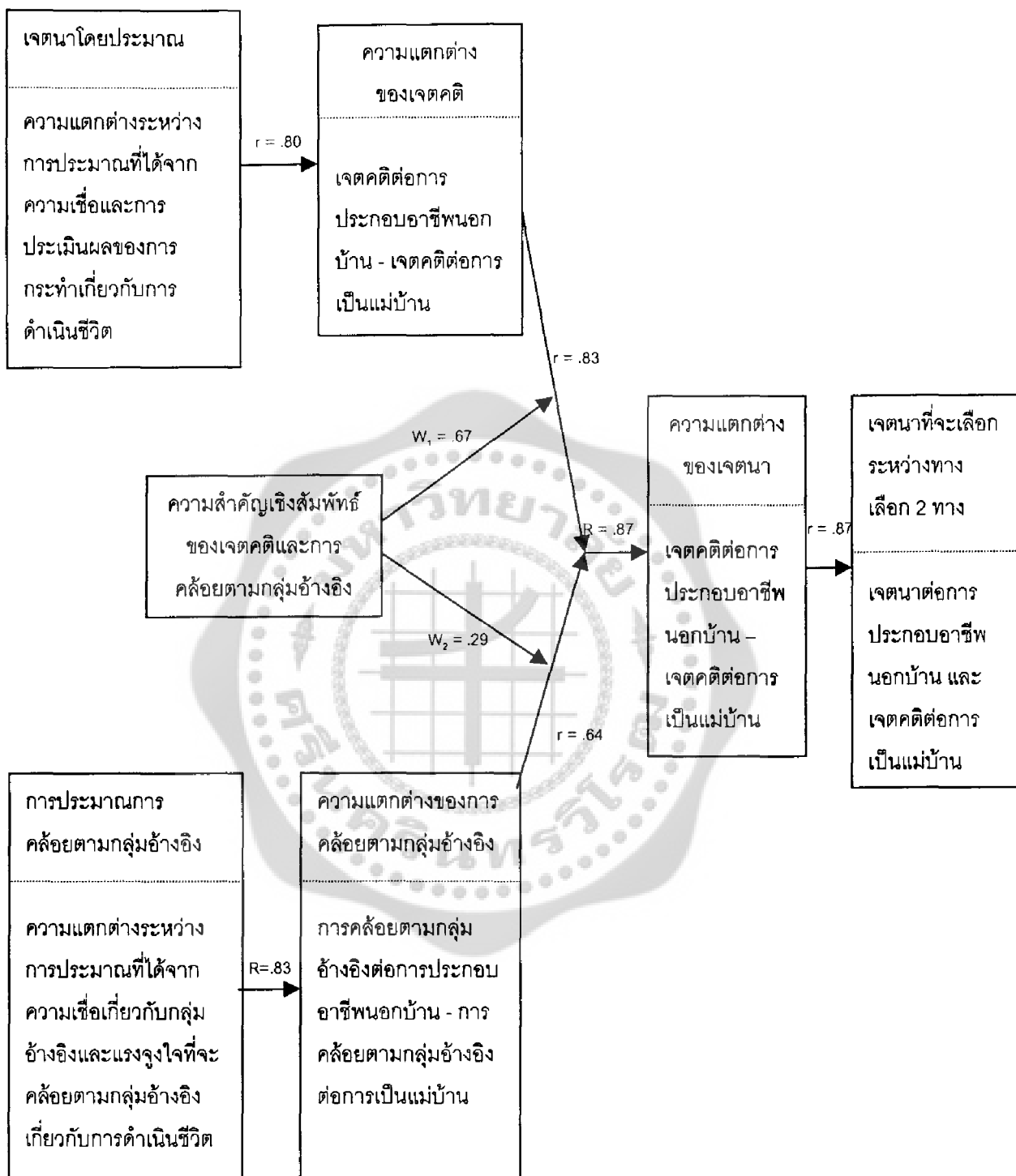
ดี เลว

5.2 การมีอนาคตคล้ายเจน เป็นสิ่งที่

ดี เลว

ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างของเจตนา (Differential Intention) คือ การนำเจตนาที่จะมีอนาคตคล้ายเจนลบด้วยเจตนาที่จะมีอนาคตคล้ายแมรี สามารถทำนายเจตนาที่จะเลือกกระทำทางเลือก 2 ทาง ได้อย่างมีนัยสำคัญ ($r = .87$) และมีค่าสหสัมพันธ์สูงกว่าการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาที่จะเลือกกระทำทางเลือก 2 ทางกับเจตนาที่จะมีอนาคตคล้ายเจน ($r = .79$) และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาที่จะเลือกกระทำทางเลือก 2 ทางกับเจตนาที่จะมีอนาคตคล้ายแมรี ($r = .79$) จากข้อค้นพบนี้แสดงว่าการทำนายสภาพการที่มีทางเลือก 2 ทาง ด้วยความแตกต่างระหว่างเจตนาต่อทางเลือกทั้ง 2 นั้นจะทำนายได้ดีกว่าเจตนาต่อทางเลือกแต่ละอย่าง (Ajzen and Fishbein, 1980 : 118)

ความแตกต่างของเจตคติ (Differential Attitude) และความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Differential Subjective Norm) ซึ่งหาได้ด้วยวิธีการทำนองเดียวกับความแตกต่างของเจตนา ซึ่งทั้ง 2 ตัวนี้ร่วมกันทำนายความแตกต่างของเจตนาได้สูงกว่าความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($W_1 = .67$) และ ($W_2 = .29$) ตามลำดับความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง ความแตกต่างของเจตนา และเจตนาที่จะเลือกระหว่างการเลือก 2 ทาง ในการเลือกดำเนินชีวิตของผู้หญิง (Ajzen and Fishbein 1980 : 123)

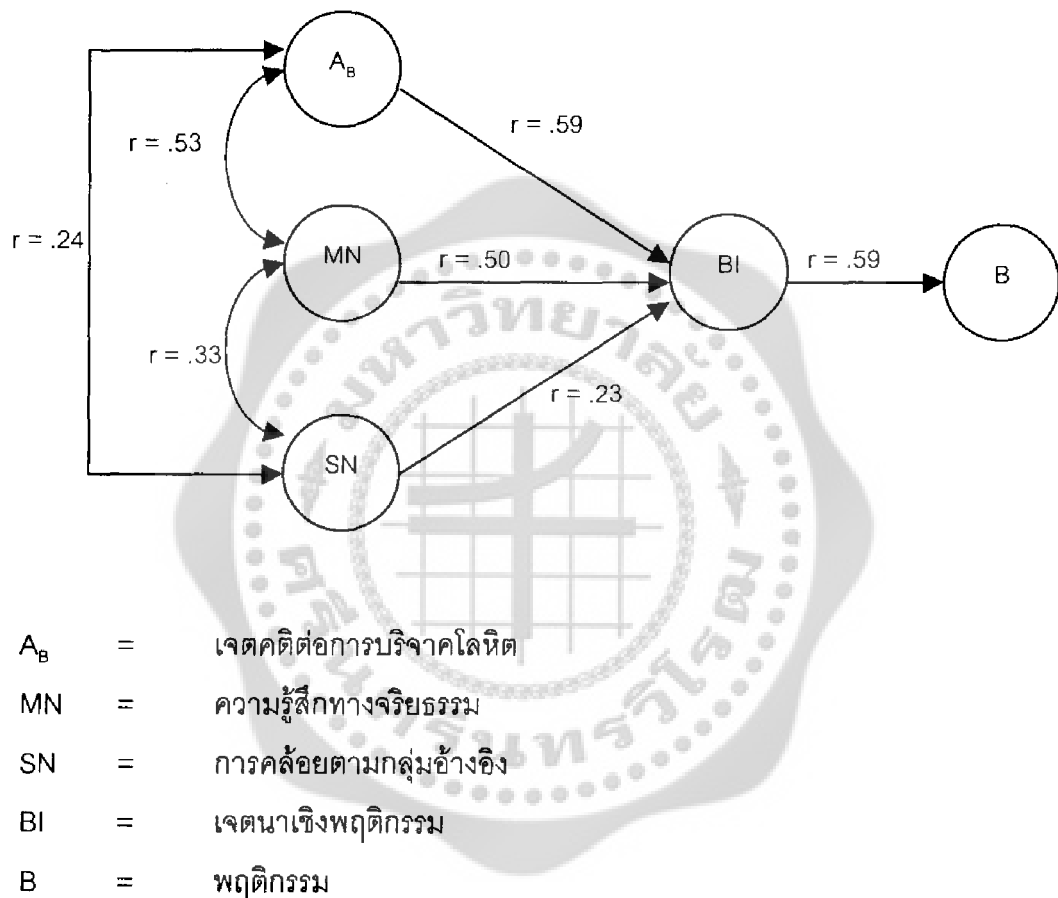
โปรฟฟิตและสมาร์ท (Proffitt and Smart. 1983 : 657 – 671) ได้ทดสอบทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลในการทำนายความตั้งใจในการทำพฤติกรรมการให้นมทารกด้วยนมมารดาและนมผงของหญิงมีครรภ์ที่มีอายุครรภ์มากกว่า 8 เดือน และมีอายุระหว่าง 16-40 ปี มารับบริการฝากครรภ์ที่หน่วยก่อนคลอด กลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยมีบุตรมาแล้ว 106 คน กลุ่มที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อน 109 คน และกลุ่มควบคุม 85 คน ซึ่งไม่เคยมีบุตรมาก่อน ในการศึกษาครั้งนี้วัดเจตคติต่อพฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและเจตนาเชิงพฤติกรรมของหญิงมีครรภ์ 3 เดือนสุดท้ายก่อนคลอดและวัดพฤติกรรมการให้นมทารกหลังคลอดในระยะ 6 สัปดาห์ โดยวัดพฤติกรรมแบบรายงานด้วยตนเองแล้วหาความแตกต่างของเจตคติซึ่งได้จากการนำเจตคติต่อการเลี้ยงทารกด้วยนมผง ลบด้วยเจตคติต่อการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา และหาความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งได้จากการนำการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา ผลการศึกษาปรากฏว่า จากผลการตอบทั้งสองกลุ่ม ($n = 215$) เจตนาและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างหนักแน่น ($r = .82, P < .01$) ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขของพีชไบน์และไอเซนที่ว่ารูปแบบจำลองของพีชไบน์จะใช้อธิบายพฤติกรรมได้ก็ต่อเมื่อเจตนาและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันสูง และพบว่าความแตกต่างของเจตคติและความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กันสูงอย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมเจตนา ($r = .73, r = .60$) และในมารดาที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณขององค์ประกอบความแตกต่างของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับเจตนาในการเลี้ยงนมทารก เท่ากับ .77 ซึ่งสามารถทำนายเจตนาได้ 59.8 % และองค์ประกอบทั้งสองร่วมกันทำนายเจตนาอย่างมีนัยสำคัญด้วยน้ำหนักเท่ากัน ส่วนในมารดาที่เคยมีบุตรมาแล้ว สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณขององค์ประกอบความแตกต่างของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับเจตคติในการเลี้ยงนมทารก เท่ากับ .77 ซึ่งสามารถทำนายเจตนาได้ 59.6 % ความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำนายเจตนาแตกต่างกันในแม่ทั้งสองกลุ่ม น้ำหนักในการทำนายเจตนาของมารดาที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อนจะมีน้ำหนักในการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสูงกว่าแม่ที่เคยมีบุตรมาแล้วสรุปมารดาที่มีประสบการณ์ตรงกับพฤติกรรมมีแนวโน้มที่จะมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและเจตนาสูงกว่ามารดาที่ไม่มีประสบการณ์ตรง และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับเจตนาต่ำกว่ามารดาที่ไม่มีประสบการณ์ตรง

บรินเบิร์ก และดูแรนด์ (Brinberg and Durand. 1983 : 459-472) ได้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพีชไบน์และไอเซน ทฤษฎีของทรีแอนดิสและรูปแบบจำลองความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยมาศึกษากับพฤติกรรมการรับประทานอาหารเช้าในร้านอาหาร Fast - Food Hamburger Restaurants กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เรียนโภชนาการเบื้องต้นของมหาวิทยาลัยแอตแลนติก จำนวน 154 คน แบบสอบถามที่ใช้

ในการวิจัยสร้างตามองค์ประกอบของรูปแบบจำลองของฟิชไบน์ ทรีแอนดิส และรูปแบบจำลองความน่าจะเป็นเชิงอัตนัย ให้กลุ่มตัวอย่างทำ ต่อมาอีก 2 สัปดาห์ ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบรายงานพฤติกรรมว่า ตนไปรับประทานอาหารที่ร้าน Fast - Food Hamburger Restaurants หรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรมกับพฤติกรรมเท่ากับ .41 ($p < .01$) และองค์ประกอบนิสัยและความเชื่ออันวยของสถานการณ์ไม่ได้เพิ่มการทำนายพฤติกรรม ในรูปแบบจำลองของฟิชไบน์ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับเจตนาเชิงพฤติกรรมเท่ากับ .65 ($p < .01$) และความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ของเจตคติเท่ากับ .64 ($p < .01$) ของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ .03 และในรูปแบบจำลองความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยความเชื่อทางบวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับประทานอาหารที่ร้านอาหารซึ่งมีคะแนนความสัมพันธ์เป็นบวก ส่วนความเชื่อทางลบไม่มีความสัมพันธ์กับการรับประทานอาหารที่ร้านอาหาร ซึ่งมีคะแนนความสัมพันธ์เป็นลบ ความเชื่อที่มีคะแนนความสัมพันธ์เป็นลบสูงสุดคือรสชาติอร่อย (ความสัมพันธ์ = .628) ความเชื่อที่มีคะแนนความสัมพันธ์เป็นลบสูงสุดคือคุณภาพต่ำ (ความสัมพันธ์ = .468) ซึ่งมีคะแนนความสัมพันธ์หาจากความน่าจะเป็นของเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม ถ้าผลกรรมนั้นเป็นจริงลบด้วยความน่าจะเป็นของเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมถ้าผลกรรมนั้นไม่จริง (คะแนนความสัมพันธ์ = $P_{1/b} - P_{1/\bar{b}}$) และเมื่อวิเคราะห์ความเชื่อของผู้มีเจตนารับประทานอาหารและเจตนาไม่รับประทานอาหารตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ผู้มีเจตนารับประทานอาหารมีความเชื่อว่ามีอาหารให้เลือกจำกัดอาหารไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการและคุณภาพต่ำสูงกว่าผู้มีเจตนารับประทานอาหารเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง กลุ่มมีเจตนารับประทานอาหารคิดว่ากลุ่มอ้างอิงทุกกลุ่ม (ผู้ปกครอง แฟน เพื่อน) คิดว่าเขาควรรับประทานอาหารในร้าน Fast - Food Hamburger Restaurants มากกว่ากลุ่มที่มีเจตนาไม่รับประทานอาหารอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการประเมินผลกระทบและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่แตกต่างกันในกลุ่มมีเจตนารับประทานอาหาร และกลุ่มมีเจตนาไม่รับประทานอาหารและค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .81 ($p < .01$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบจำลองทั้งสองมีความคล้ายคลึงกันสูงสำหรับการนิยามความเชื่อที่สำคัญทางจิตวิทยา

งานวิจัยที่นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับองค์ประกอบทางจริยธรรมในการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมช่วยเหลือ ได้แก่ งานวิจัยของโพมาแซลและแจคคาร์ด (Promazal and Jaccard, 1976: 317 – 326) ซึ่งสควอทซ์ และเทสเลอร์ (Schwartz and Tessler, 1972) เสนอไว้ว่า ความเชื่อเกี่ยวกับจริยธรรมของบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการกำหนดเจตนา นอกเหนือจากองค์ประกอบหลักในรูปแบบจำลองของฟิชไบน์ (Promazal and Jaccard, 1976 : 317 – 326) การศึกษาของโพมาแซลและแจคคาร์ดครั้งนี้ได้ศึกษาความเชื่อเจตคติและเจตนาที่มีต่อการบริจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่างชายและ

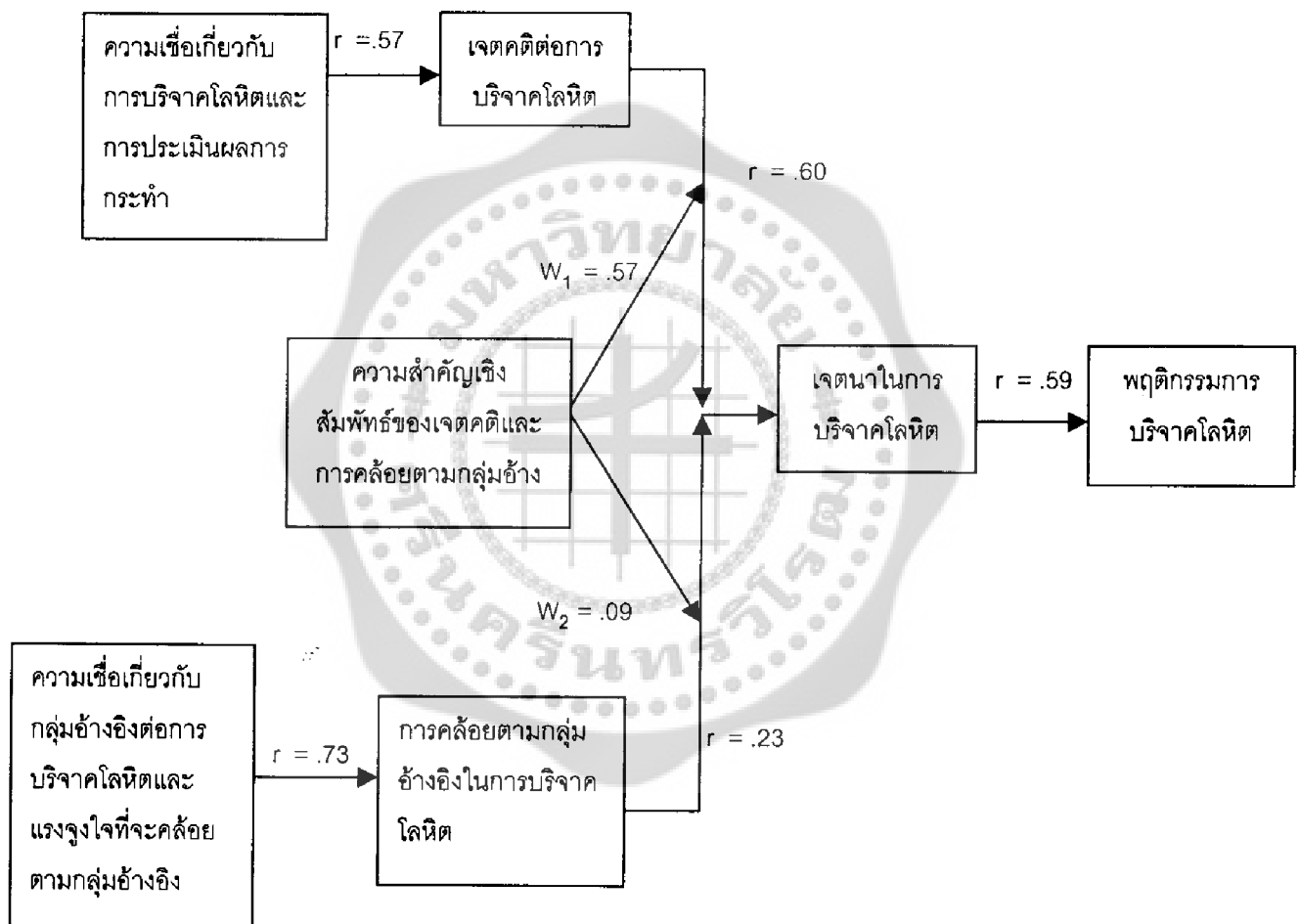
หญิงมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (Illinois) จำนวน 270 คน อายุเฉลี่ย 19 – 25 ปี เคยมีประสบการณ์บริโภคโลหิต 61% แบบสอบถามสร้างขึ้นจากความเชื่อเด่นชัด 10 ความเชื่อและกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด 6 กลุ่ม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลดังในภาพประกอบ 2 และ 3 และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางจริยธรรมร่วมกับองค์ประกอบหลักในการทำนายเจตนาในการบริโภคโลหิตแสดงในภาพประกอบ 3 และ 4

ภาพประกอบ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการบริโภคโลหิต ความรู้สึทางจริยธรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมการบริโภคโลหิต (โพมาแซลและแจคคาร์ต. 1976)

สิ่งที่น่าสนใจในการวิจัยนี้คือ การทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมด้วยระบบความสามารถ หมายถึงกลุ่มตัวอย่างที่สามารถและไม่สามารถบริโภคโลหิตได้ในขณะนั้น (อาจเป็นเพราะความเจ็บป่วย ฟังจะ

บริจาคโลหิตไปเมื่อเร็ว ๆ นี้ หรือเลือดใช้ไม่ได้) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของเจตคติต่อพฤติกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อเจตนาในกลุ่มตัวอย่างที่สามารถบริจาคโลหิตได้จำนวน 202 คน $R=.64$, $P<.01$ และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถบริจาคโลหิตได้ 68 คน $R=.38$, $P<.01$ กล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาและพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากระดับความสามารถ นอกจากนี้การแสดงพฤติกรรมยังอาจขึ้นอยู่กับบุคคลอื่นหรือเหตุการณ์อื่น ๆ เช่น การไว้ว่างใจบุคคล หรือเหตุการณ์ซึ่งทำให้การทำนายพฤติกรรมด้วยเจตนามีความสัมพันธ์สูงขึ้น

ภาพประกอบ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเจตนาและพฤติกรรมในการบริจาคโลหิต (ดัดแปลงมาจากโพมาแซลและแจคคาร์ด, 1976)

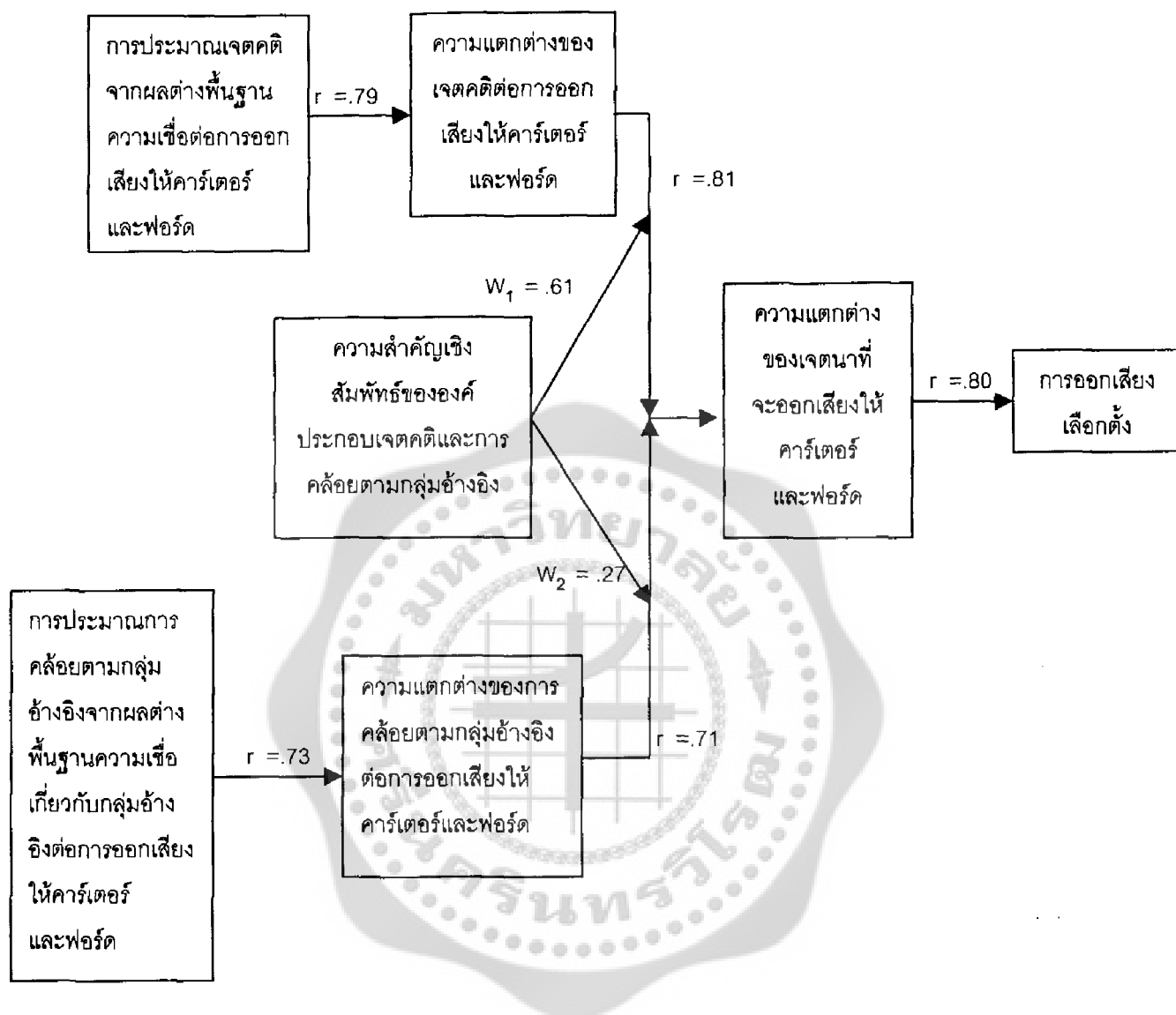
ในปีเดียวกันนี้ (Pitiyanuwat.1976) ได้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาใช้ในการทำนายพฤติกรรมด้านการเรียนการสอนร่วมกับปัจจัยภายนอกต่าง ๆ โดยสร้างแบบวัดเจตคติและเจตนาของนักเรียนที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้ทฤษฎีเจตนาเชิงพฤติกรรมของฟิชไบน์ (Fishbein's Theory of Behavioral Intention) และคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์ การประเมินของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์และปัจจัยภายนอก 2 ตัว คือ การรับรู้เกี่ยวกับตนเองและเจตคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำไปทำวิจัยเด็กเกรด 7 โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง จำนวน 227 คน ในรัฐมิชิแกน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทั้งสาม คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มย่อย (Subgroup) ซึ่งได้แก่เพศ (ชาย หญิง) เชื้อชาติ (ผิวขาว ผิวดำ อินเดียนแดง และชาวตะวันออก) ความสามารถของนักเรียน (อ่อน ปานกลาง เก่ง) โรงเรียน (จอร์แดน จูเนียร์ไฮสกูล แอนวาติน มิดเดิล และเซ็นทรัลจูเนียร์ จูเนียร์ไฮสกูล)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่เรียนอ่อน พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีค่าสูงสุด ($r = .53, p < .01$) รองลงมาคือค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์และเจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ ($r = .50, p < .01$) ในขณะที่เด็กกลุ่มปานกลางและเก่งมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์และเจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์สูงสุด ($r = .51, p < .01, r = .62, p < .01$) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าเจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในกลุ่มเด็กอ่อนและปานกลาง แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในเด็กเก่ง สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับนักเรียนทั้งหมด พบว่าสัมฤทธิ์ผลในการเรียนคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญสูงกับการประเมินของครู เกี่ยวกับพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์กล่าวคือ .74 , .76 , .73 และ .76 เมื่อให้เจตคติที่มีต่อการประกอบ พฤติกรรมเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์และเจตคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์มีค่าคงที่ตามลำดับ

นอกจากนี้ได้มีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ไปทดสอบกับสถานการณ์เลือกตั้งของสหรัฐอเมริกาเป็นครั้งแรกโดยทำนายและทำความเข้าใจกับการลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ.1976 และศึกษาผลกระทบของปัจจัยภายนอก (Ajzen and Fishbein. 1984 : 174 –195 ; citing Hinkle. 1976. *Understanding Attitudes and Predicting social Behavior*) โดยใน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สนใจเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นตัวเก็ง 2 คน คือ คาร์เตอร์ และฟอร์ด ในขั้นตอนหาความเชื่อเด่นชัดที่จะลงคะแนนเสียงให้คาร์เตอร์ และฟอร์ด แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อวัดเจตนาเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ที่จะลงคะแนนเสียงให้คาร์เตอร์ และฟอร์ด นอกจากนั้นยังวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หลังจากการเลือกตั้ง 1 สัปดาห์ ก็ติดตามสอบถามว่า กลุ่มตัวอย่างลงคะแนนเสียงให้ใคร ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมีค่าสูง ดังแสดงในภาพประกอบ 5

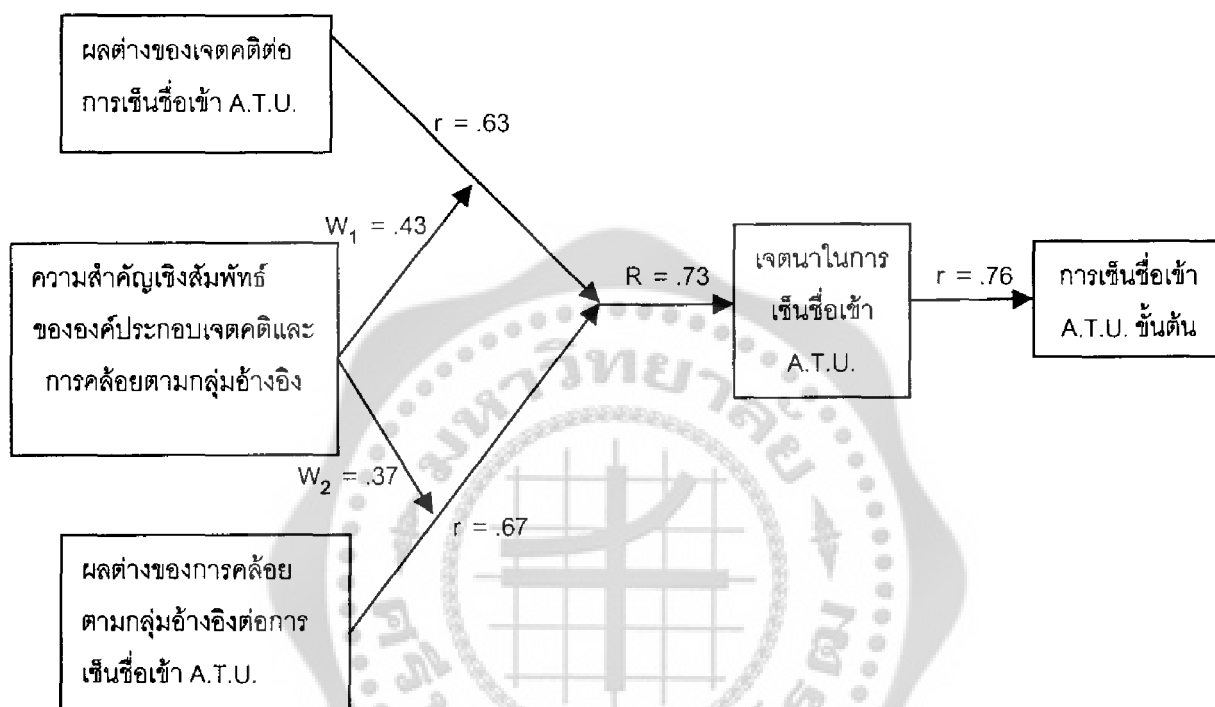
ในการศึกษาผลกระทบของปัจจัยภายนอก ปรากฏว่าปัจจัยภายนอกต่าง ๆ เช่น ผู้สมัครรับเลือกตั้งชื่อเสียงของพรรคการเมือง ความเป็นเสรีภาพ - อนุรักษนิยม ลักษณะทางชีวสังคมอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ก็จะมีอิทธิพลต่อเจตนาในการออกเสียงเลือกตั้งในระดับที่ใกล้เคียงกัน และเมื่อรวมปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์สูง กับความแตกต่างของเจตคติและความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำนายเจตนาต่อการออกเสียงเลือกตั้ง การประเมินผลการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงหรือแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม จะมีผลกระทบอย่างเป็นระบบต่อโครงสร้างความคิดที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและถ้าปัจจัยภายนอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก็ย่อมจะไม่มีผลกระทบต่อองค์ประกอบ เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงด้วยเช่นกัน (Ajzen and Fishbein, 1980 :

ภาพประกอบ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง (Ajzen and Fishbein, 1980 : 181)

นอกจากนี้ยังได้มีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลไปสร้างสรรเพื่อชักจูงให้เปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ติดสุรา ซึ่งได้แก่ วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของแมกอาร์ดิล ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (Ajzen and Fishbein, 1980 : 223 – 240 ; citing McArdle, 1972. *Understanding Attitudes and Predicting social Behavior*) โดยทำการทดสอบคนไข้ชายที่เข้ารักษาในโรงพยาบาล จำนวน 160

คน ซึ่งแต่ละคนทราบข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมการช่วยเหลือผู้ติดสุราของ A.T.U. (Alcoholic Treatment Unit) เมื่อตอบแบบสอบถามแล้วก็เสนอให้เซ็นชื่อในชั้นต้นว่าจะเข้าหรือไม่เข้า A.T.U. ซึ่งปรากฏว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างยินดีที่จะเข้า A.T.U. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ สรุปได้ดังภาพประกอบ 6 (Ajzen and Fishbein. 1980 : 233 – 240)

ภาพประกอบ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลต่างของเจตคติ ผลต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนา และพฤติกรรมการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. (Ajzen and Fishbein. 1980 :233-240)

ผลต่างของเจตคติ = เจตคติต่อการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. - เจตคติต่อการไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U.

ผลต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง = การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. - การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U.

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า องค์ประกอบของผลต่างของเจตคติต่อการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. ย่อมจะมีอิทธิพลต่อเจตนาและพฤติกรรมการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. ด้วยเช่นกัน หลังจากทำการทดสอบครั้งแรกแล้ว ก็ทำการสื่อสารเพื่อชักจูงโดยสร้างพื้นฐานที่เป็นองค์ประกอบของเจตคติเปรียบเทียบผลใน 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่ฟังคำชักชวนแบบปกติที่ชอบใช้กัน เรียกว่า Health Belief Model
2. กลุ่มที่ฟังคำชักชวนทางลบ
3. กลุ่มที่ฟังคำชักชวนทางบวก
4. กลุ่มควบคุม ไม่ได้ฟังคำชักชวนอะไรเลย

ในแต่ละกลุ่มมีจำนวนคนใช้ 40 คน เป็นคนที่ยินดีเข้า A.T.U. 20 คน ไม่ยินดีเข้า A.T.U. 20 คน โดยฟังเทปคำชักชวนของผู้อำนวยความสะดวก A.T.U. ซึ่งมีเนื้อหาแตกต่างกันดังนี้

1. คำชักชวนแบบปกติ เน้นถึงผลเสียของการดื่มสุราต่อไป 10 ข้อ แต่ละข้อโยงกับการดื่มสุราต่อไป เช่น ทำให้สุขภาพเสื่อม ความสัมพันธ์กับครอบครัวและนายจ้างเสื่อมลง และอยู่ในโรงพยาบาลจะได้รับความสนใจจากเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ น้อย ได้รับความช่วยเหลือน้อย และบอกคนไข้ว่าเขาสามารถเอาชนะการดื่มสุราได้ด้วยการเข้า A.T.U. สุดท้ายก็ชักชวนให้เซ็นชื่อเข้า A.T.U.

2. คำชักชวนทางลบ เน้นการไม่ยอมเซ็นชื่อเข้า A.T.U. ว่าจะมีผลเสียตามมา 10 ข้อ เช่นเดียวกัน และบอกคนไข้ว่าเขาจะทำร้ายตนเองถ้าไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U. สุดท้ายก็ชักชวนให้เซ็นชื่อเข้า A.T.U.

3. คำชักชวนทางบวก เน้นการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. แล้วชี้ให้เห็นว่าจะมีผลดีตามมา 10 ข้อเช่นเดียวกัน บอกคนไข้ว่า เขาจะช่วยตนเองได้ถ้าเซ็นชื่อเข้า A.T.U. และสุดท้ายก็ชักชวนเซ็นชื่อเข้า A.T.U. เช่นเดียวกัน

ผลการสื่อสารชักจูง สามารถทำให้ผู้ที่เซ็นชื่อเข้า A.T.U. ในขั้นต้น เซ็นชื่อเข้า A.T.U. จริงๆ 82 % ผู้ที่ไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U. ในขั้นต้น เปลี่ยนพฤติกรรมเซ็นชื่อเข้า A.T.U. ภายหลังฟังคำชักชวน 13.7% และปรากฏว่ากลุ่มที่ฟังคำชักชวนทางลบเปลี่ยนพฤติกรรมมากที่สุดเป็นจำนวน 30% กลุ่มที่ฟังคำชักชวนทางบวกเปลี่ยนพฤติกรรมไป 20% ในกลุ่มที่ฟังคำชักชวนแบบปกติ (Health Belief Model) เปลี่ยนพฤติกรรมไปเพียง 5% และในทางตรงกันข้ามพบว่า คนไข้ในกลุ่มนี้ที่เคยจะเข้า A.T.U. แต่เดิมเปลี่ยนพฤติกรรมไปไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U. ถึง 50% ผลการวิจัยนี้สนับสนุนทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่สามารถนำไปใช้เปลี่ยนความเชื่อ เจตคติ ความตั้งใจ และพฤติกรรมได้

4.2 งานวิจัยในประเทศ

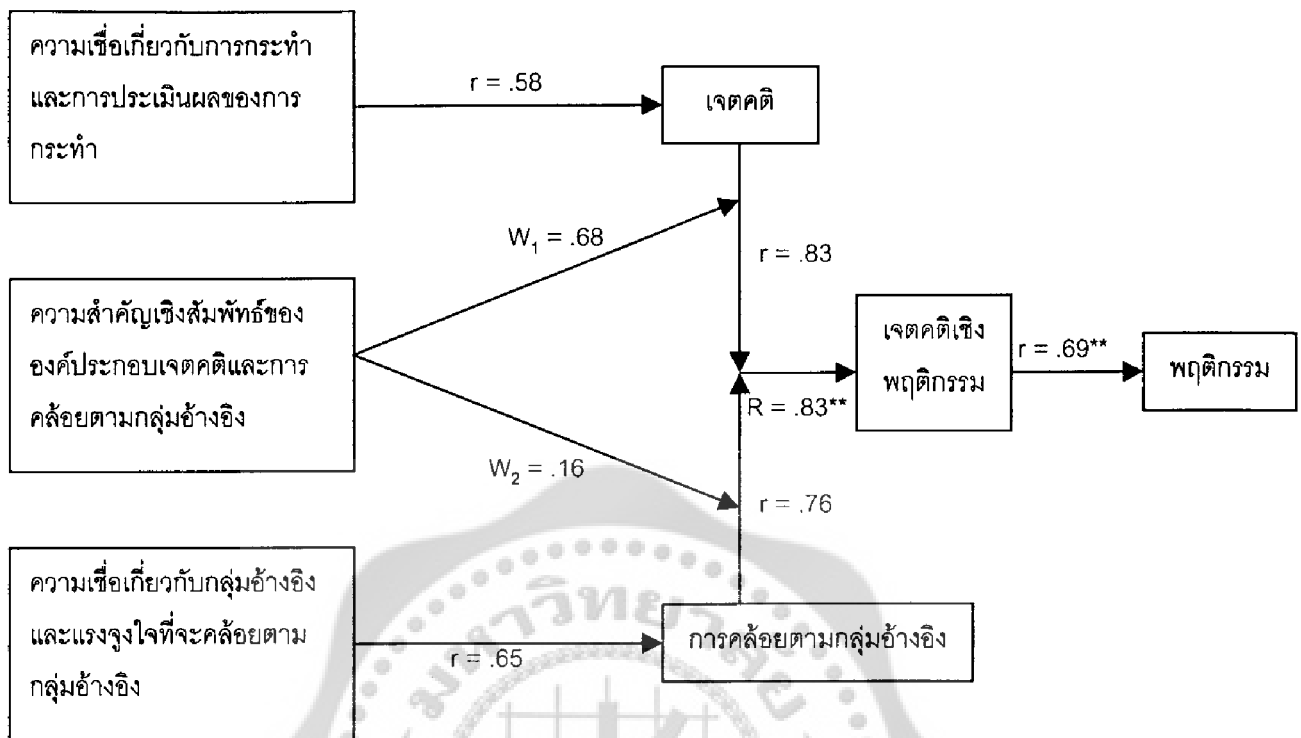
ชาญศิลป์ อุทโยธา (2528 : 28) ได้ศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ในการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมการเลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์ ในการสอบโควต้าภาคเหนือ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2528 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โปรแกรมวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2527 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จำนวน 84 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ชาญศิลป์ ได้แยกเป็น 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 วัดความตั้งใจ 1 ข้อ และหาความเชื่อเด่นชัดกับกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด เกี่ยวกับการเลือกคณะวิทยาศาสตร์ ในการสอบโควตามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2528

ชุดที่ 2 วัดเจตคติ 4 ข้อ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง 1 ข้อ

ชุดที่ 3 วัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ 8 ข้อ การประเมินผลของการกระทำ 8 ข้อ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง 5 ข้อ และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง 5 ข้อ

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามแต่ละชุดเว้นระยะห่างกัน 1 วัน เพื่อป้องกันการย้อนกลับไปดูคำตอบในข้อคำถามก่อน ซึ่งตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลแล้ว การย้อนกลับไปดูคำตอบเดิม ไม่น่าจะมีอิทธิพลต่อการตอบแบบสอบถามเลย ถ้ากลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามตามความเชื่อ ความคิด และความรู้สึกของตนอย่างแท้จริง ผลการศึกษาพบว่า เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกเรียนคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อในคณะวิศวกรรมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เจตคติต่อการเลือกเรียนต่อในคณะวิศวกรรมศาสตร์ กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกเรียนต่อในคณะวิศวกรรมศาสตร์ สามารถร่วมกันทำนายเจตนาในการเลือกเรียนต่อ ในคณะวิศวกรรมศาสตร์ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ตามทฤษฎี ปรากฏดังภาพประกอบ 7 (ชาญศิลป์ อุทธโยธา. 2528 : 28)

ภาพประกอบ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเจตนาและพฤติกรรมการเลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์ในการสอบโควต้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2528 (ชาญศิลป์ อุทธโยธา. 2528 : 28)

แต่อย่างไรก็ตาม งานวิจัยเรื่องนี้ยังนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลไปใช้ไม่ตรงตามข้อกำหนดของทฤษฎี กล่าวคือ

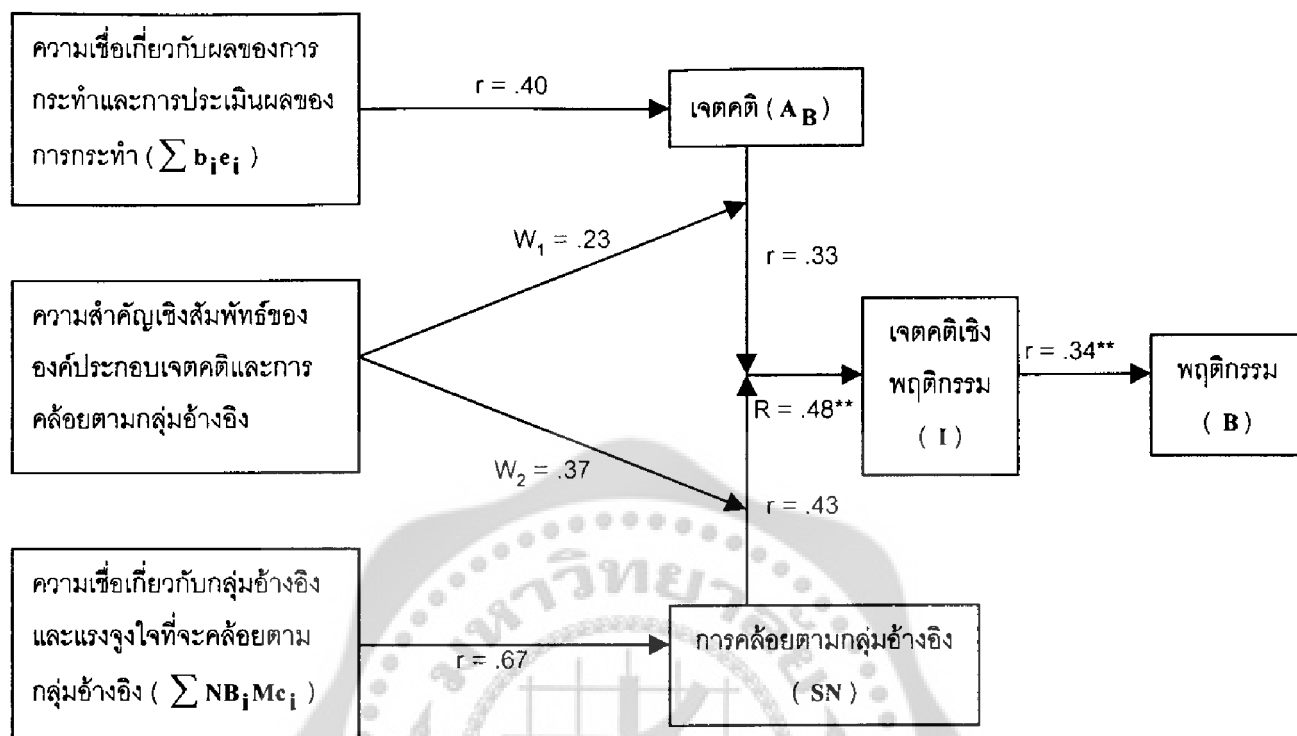
1. ข้อคำถามที่ใช้ในการหาความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำนั้น ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ศึกษา เพราะพฤติกรรมที่ศึกษา คือ “การเลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์ในการสอบโควต้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2528” แต่การวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำหลายข้อใช้พฤติกรรมเป็น

- “ถ้าสามารถสอบเข้าคณะวิทยาศาสตร์ ม.ช. ได้แล้ว” หรือบางข้อถามว่า
- “ถ้าเรียนจบคณะวิศวกรรมศาสตร์ ม.ช. แล้ว” และบางข้อก็ถามว่า
- “ถ้าได้งานที่ตรงกับสาขาวิชานี้” แล้วจะมีผลของการกระทำใดๆ ตามมา ซึ่งแท้ที่จริงแล้วการวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ ควรจะ

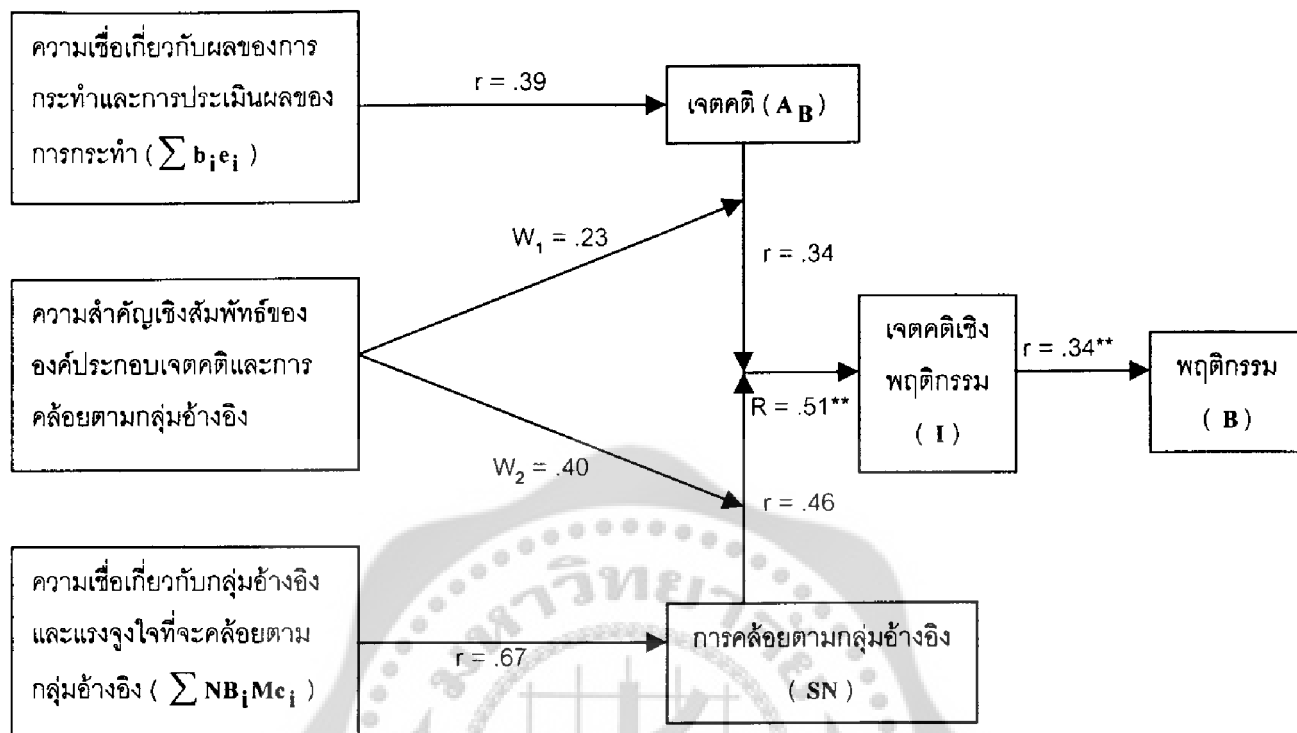
ถามว่า “การเลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์ ในการสอบโควต้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2528 แล้วจะทำให้...” (ในผลของการกระทำที่เกิดจากการทำพฤติกรรมนี้)

2. ข้อคำถามในแบบวัดเจตคติทางตรง ในงานวิจัยชิ้นนี้ใช้ในการวัดเจตคติทางตรงแบบขั้วเดียว (Unipolar) เช่น มาตรการหนึ่งถามว่า “การที่ข้าพเจ้าเลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการสอบโควต้าภาคเหนือปีนี้ เป็นสิ่งที่ฉลาด” แล้วให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งตามทฤษฎีแล้ว การกระทำด้วยเหตุผลจะใช้ในการวัดเจตคติทางตรงแบบขั้วคู่ (Bipolar) เช่น ดี – เลว , ฉลาด – โง่ , ไร้ประโยชน์ – มีประโยชน์ เป็นต้น

ถาวร แซ่ตั้ง (2529 : 117 – 120) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การทำนายพฤติกรรมการเลือกสมัครสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร” โดยนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ และไอเซน เป็นหลักในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเลือกคณะวิทยาศาสตร์ ในการสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2529 ซึ่งสร้างตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ประกอบด้วย แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ 14 ข้อ แบบวัดประเมินผลของการกระทำ 14 ข้อ แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง 7 ข้อ แบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง 7 ข้อ แบบวัดเจตคติทางตรง 7 ข้อ แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง 1 ข้อ และแบบวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม 1 ข้อ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ จำนวน 440 คน ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเลือกเรียนในคณะวิทยาศาสตร์ ประกอบกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกเรียนต่อในคณะวิทยาศาสตร์ สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเจตนาเชิงพฤติกรรมการเลือกเรียนต่อในคณะวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และจากผลการศึกษายังพบว่า องค์ประกอบการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในการเลือกเรียนต่อในคณะวิทยาศาสตร์ เมื่อวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ($N = 440$, $W_2 = 37$, $W_1 = .23$) และวิเคราะห์เฉพาะผู้ที่สมัครสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ก็พบผลเช่นเดียวกัน ($N = 440$, $W_2 = 37$, $W_1 = .23$) ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ตามทฤษฎีพบดังภาพประกอบ 8 และ 9 (ถาวร แซ่ตั้ง. 2529 : 97)

ภาพประกอบ 8 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ และไอเซน ในการศึกษาและการทำนายพฤติกรรมการเลือกสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อวิเคราะห์รวมกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด ($N = 378$) (ถาวร แซ่ตั้ง. 2529 : 97)

ภาพประกอบ 9 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์

และไอเซน ในการศึกษาการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมการเลือกสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อวิเคราะห์เฉพาะผู้ที่สมัครสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ($N = 378$) (ถาวร แซ่ตั้ง. 2529 : 98)

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2530 : 181) ได้ศึกษา "การสร้างแบบวัดทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแผนการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ทฤษฎีของฟิชไบน์ - ไอเซน" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปี 2529 ตามแผนการเรียน พบว่าปัจจัยในทฤษฎีมีความสัมพันธ์กันสูง แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ = 105 คน แผนการเรียนอังกฤษ - คณิตศาสตร์ = 100 คน แผนการเรียนอังกฤษ - ฝรั่งเศส = 135 คน แผนการเรียนอังกฤษ - สังคม = 100 คน แผนการเรียนเกษตรกรรม = 103 คน แผนการเรียนคนกรรม = 81 คน แผนการเรียนพาณิชยกรรม = 85 คน รวม = 709 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนต่อ ในแผนการเรียนที่กำลังเรียนอยู่
2. ความเชื่อของนักเรียนต่อกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ใกล้ชิดนักเรียน
3. แบบวัดความตั้งใจในการเลือกเรียนต่อ ในแผนการเรียนที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่
4. แบบวัดเจตคติต่อแผนการเรียนทางตรง
5. แบบวัดเจตคติต่อแผนการเรียนทางอ้อม
6. แบบวัดปัจจัยทางสังคม คือ ตัวบุคคลที่ใกล้ชิด
7. แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง
8. แบบวัดการประเมินแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามกลุ่มอ้างอิง ผลการศึกษาพบว่า

1. แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ พบว่าปัจจัยทำนาย คือ เจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายปัจจัยเกณฑ์ คือ ความตั้งใจในการประกอบพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($R = .78$)

2. แผนการเรียนภาษาอังกฤษ – คณิตศาสตร์ พบว่า ปัจจัยทำนายเจตคติต่อแผนการเรียนและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายปัจจัยเกณฑ์ คือ ความตั้งใจในการประกอบพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ($R = .59$)

3. แผนการเรียนอังกฤษ – ฝรั่งเศส พบว่า ปัจจัยทำนายเจตคติต่อแผนการเรียนและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายปัจจัยเกณฑ์ คือ ความตั้งใจในการประกอบพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ($R = .59$)

4. แผนการเรียนอังกฤษ – สังคมศึกษา พบว่า ปัจจัยทำนายเจตคติต่อแผนการเรียนและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายปัจจัยเกณฑ์ คือ ความตั้งใจในการประกอบพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ($R = .49$)

5. แผนการเรียนคหกรรม พบว่า ปัจจัยทำนายเจตคติต่อแผนการเรียน และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายปัจจัยเกณฑ์ คือ ความตั้งใจในการประกอบพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ($R = .73$)

6. แผนการเรียนพาณิชยกรรม พบว่า ปัจจัยทำนายเจตคติต่อแผนการเรียนและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายปัจจัยเกณฑ์ คือ ความตั้งใจในการประกอบพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ($R = .81$)

สมศรี ชูแสง (2532 : 63 – 71) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 470 คน โดยศึกษาตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ และไอเซน และตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา ปัจจัยอิสระตามปัจจัยแบบของลิสกา เรียกว่า ปัจจัยภายนอกประกอบด้วย เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดา มารดา อาชีพของบิดา มารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด และการมีพี่ที่มีการศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ปัจจัยอิสระตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล คือ เจตคติต่อการศึกษาต่อ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ส่วนปัจจัยตามคือ ความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์อย่างสูงกับความตั้งใจในการศึกษาและพฤติกรรมการศึกษาต่อ ได้แก่ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา การที่มีพี่ที่ศึกษามากกว่าการศึกษาภาคบังคับ ทัศนคติต่อการศึกษา และการรับรู้ ทัศนคติทางสังคม และพบว่าความตั้งใจในการศึกษาต่อ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ยกเว้นปัจจัยภายนอกที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

เรวดี วัฒนทโกศล (2530 : 140 – 141) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสำรวจความเชื่อ เจตคติ เจตนาและพฤติกรรมการศึกษาต่อสายสามัญ หรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล” จำนวน 650 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ความแตกต่างของเจตคติทางตรง ความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง ร่วมกันทำนายความแตกต่างของเจตนา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R = .56$, $P < .001$) โดยที่ความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง มีค่าน้ำหนักของการทำนาย ($\beta = .43$, $P < .001$) สูงกว่าความแตกต่างของเจตคติทางตรง ($\beta = .30$, $P < .001$)

2. ความแตกต่างของเจตคติทางตรง ความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร่วมกันทำนายความแตกต่างของเจตนา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R = .70$, $P < .001$) โดยที่ความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง มีค่าน้ำหนักของการทำนาย ($\beta = .35$, $P < .001$) สูงกว่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\beta = .30$, $P < .001$) และความแตกต่างของเจตคติทางตรง ($\beta = .26$, $P < .001$)

3. ความแตกต่างของเจตนา สามารถทำนายพฤติกรรมการศึกษาต่อสายสามัญ หรือสายอาชีพ ได้อย่างมีนัยสำคัญ ($I = .68$, $P < .001$)

อุษา คุมูล (2537 : 104 – 106) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างแบบวัดเจตนาการศึกษาเลือกเรียนวิชาในกลุ่มประสบการณ์พิเศษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 692 คน ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัย

ทำนาย คือ เจตคติต่อการเรียน และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายพฤติกรรม การเรียนวิชา ในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 วิชา คือ วิชาอาชีพ ส่วนวิชาภาษาอังกฤษนั้น มาตราวัดเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่สามารถทำนายเจตนาได้

สุวรรณา จันทรประเสริฐ (2539 : 35 – 37) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับเจตนาที่เลือกสถานพยาบาลเป็นคู่สัญญาหลัก ของผู้ประกอบการในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ (ผู้ทำงานหรือลูกจ้าง ซึ่งผู้จ่ายเงินสบทบเข้ากองทุนประกันสังคม) 340 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลร่วมกันทำนายที่จะเลือกสถานพยาบาลของรัฐ คือ เจตคติต่อการเลือกสถานพยาบาลของรัฐ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือก และปัจจัยภายนอกคือเจตคติต่อสถานพยาบาลของรัฐและประสบการณ์ในการเลือก สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมของบุคคลได้ ตามแนวคิด ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซน และฟิชไบน์ (Ajzen and Fishblin, 1980)

สุวัฒนา ตั้งสิกบุตร (2540 : 62 – 66) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง เจตนาเชิงพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ต่อโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 – 6 ในโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 (พสวท.) จากศูนย์โรงเรียนต่างๆ 6 แห่ง จำนวนนักเรียน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อ พฤติกรรม (2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (3) แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตนาเชิงพฤติกรรม การเข้าร่วมโครงการ พสวท. ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยสนับสนุนทางทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอเซน และฟิชไบน์ (Ajzen and Fishblin, 1980 : 54-55) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบเจตคติ ต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จะทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ และพบว่ากลุ่มอ้างอิงเด่นชัดที่นักเรียนคล้อยตามมากที่สุด คือ มารดา รองลงมา คือ บิดา ครู – อาจารย์ที่สอน ส่วนเจตคติของนักเรียนนั้น มีความเชื่อเกี่ยวกับผลเสียของการเข้าร่วมโครงการ พสวท. ตามลำดับว่า (1) ต้องทำงานในหน่วยงานรัฐบาลเมื่อจบการศึกษา (2) มีความเครียด (3) ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการน้อยกว่าสาขาวิชาอื่นๆ ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถเท่ากัน (4) เมื่อจบต้องชดใช้ทุน 1 เท่าของระยะเวลาที่ได้รับทุนในหน่วยงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกำหนด (5) ถ้าประสงค์จะลาออกต้องชดใช้ทุน 2 เท่า (ฉะนั้นต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ) (6) ต้องเรียนหนักกว่าเพื่อน ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม (7) อาจารย์ผู้สอนตั้งความหวังไว้สูงเกินไป จนเปรียบเทียบกับห้องเรียนอื่นอยู่เสมอ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ ผลดี (1) เชื่อว่ามีโอกาสศึกษาต่อต่างประเทศในระดับสูงกว่าปริญญาตรี (2) ได้ฝึกทักษะขั้นพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์จากการทดลอง (3) ใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์และคอมพิวเตอร์ (4)

ได้รับโอกาสพัฒนาตนเองในเรื่องการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเจตคติทางบวกและทางลบ มีค่าเท่า ๆ กัน อันเป็นผลมาจากกลุ่มอ้างอิงดังกล่าว ที่ส่งผลต่อเจตนาที่จะร่วมโครงการหรือไม่ร่วมโครงการ พหุพ.

อย่างไรก็ตาม การใช้มาตรวัดของส่วพัฒนา ดังสิบทศร ได้วัดแบบลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ข้อ แบบ Unipolar ตั้งแต่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งอาจทำให้การวัดไม่เป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ – ไอเซน (Fishblin and Ajzen , 1975 ; Ajzen and Fishblin, 1980)

จากรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (The Theory of Reasoned Action) ของฟิชไบน์ – ไอเซน (Fishblin and Ajzen , 1975 , 1980) ทั้งต่างประเทศและในประเทศ สามารถสรุปได้ว่า ผู้นำทฤษฎีนี้ไปใช้อธิบายพฤติกรรมในหลายวงการและปัจจัยทุกปัจจัยในทฤษฎีความสัมพันธ์กันสูง และปัจจัยทำนายคือ เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายหรืออธิบายเจตนาได้อย่างแม่นยำ และเจตนาสามารถอธิบายพฤติกรรมได้ดี กรณีที่มีการกำหนดการศึกษาพฤติกรรมที่มีทางเลือกตั้งแต่ 2 ทางขึ้นไปให้ครบทั้ง 4 ด้าน คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) และใช้มาตรวัดแบบ Bipolar คือ 2 ขั้ว ของ Osgood (- 3 ถึง +3) จะทำให้ค่าสหสัมพันธ์ของปัจจัยสูงและผลที่ได้จะถูกต้องแม่นยำเป็นไปตามทฤษฎี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (The Theory of Reasoned Action) ของไอเซน – ฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein, 1980 : 84) โดยความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนบุคคล คือ เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน (A_g) กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนและการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียน ($\sum b_i e_i$)
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางสังคม คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อการเลือกแผนการเรียน (SN) กับ ผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน ($\sum NB_i MC_i$)
3. เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์จากเจตคติ (AB) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และพฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน (B)

ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ปีการศึกษา 2545 จำนวน 766 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนที่กำลังเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จำนวน 397 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นดังนี้ (Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยใช้ระดับชั้นเป็นชั้น (Strata) ดังนี้

1. ประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane) พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน
2. จำแนกประชากรออกเป็นระดับชั้น (Strata) ตามชั้นเรียน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6
3. สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละระดับชั้น ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ประชากร (จำนวนคน)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวนคน)
มัธยมศึกษาปีที่ 4	222	110
มัธยมศึกษาปีที่ 5	268	132
มัธยมศึกษาปีที่ 6	276	155
รวม	766	397

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ : เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ และไอเซน (Fishbein & Ajzen , 1975 ; Ajzen & Fishbein. 1980) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1

1. จัดทำแบบสอบถามปลายเปิด หาความเชื่อเด่นชัด (Salient Belief) กลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (Salient Referents) และเจตคติต่อการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตอบแบบสอบถามในเดือนพฤศจิกายน 2544 จำนวน 100 คน ซึ่งเป็นแบบคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความเชื่อผลของการเลือกแผนการเรียนและบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอ้างอิง เพื่อหาความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ซึ่งมีดังนี้

คำถามปลายเปิด เกี่ยวกับความเชื่อผลของการเลือกแผนการเรียนและบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอ้างอิง (ดูภาคผนวก ก) เพื่อหาความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของการเลือกแผนการเรียน

ตัวอย่างคำถามปลายเปิด

แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสำรวจความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ต่อพฤติกรรมการเลือกแผนการเรียนมี 4 ข้อใหญ่ ได้แก่

คำถาม 0 นักเรียนเลือกศึกษาต่อแผนการเรียนที่เรียนอยู่ในปัจจุบันนี้ เพราะเหตุใด

.....

คำถาม 00 นักเรียนคิดว่ากรณีที่นักเรียนเลือกเรียนแผนการเรียนที่เรียนอยู่ในปัจจุบันนี้ ก่อให้เกิดผลดี ผลเสีย หรือผลอื่นใดตามมา

ผลดี คือ

ผลเสีย คือ

เมื่อนักเรียนเลือกเรียนแผนการเรียนนี้แล้ว ก่อให้เกิดผลอื่นใดตามมา

คำถาม 000 บุคคล หรือกลุ่มบุคคล หรือกลุ่มสถาบันที่ให้การสนับสนุน (เห็นด้วย) หรือคัดค้าน (ไม่เห็นด้วย) ในการเลือกแผนการเรียน เพื่อศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักเรียนนี้มีใครบ้าง

บุคคล หรือกลุ่มบุคคล หรือกลุ่มสถาบันที่ให้การสนับสนุน (เห็นด้วย) คือ

บุคคล หรือกลุ่มบุคคล หรือกลุ่มสถาบันที่คัดค้าน (ไม่เห็นด้วย) คือ

คำถาม 0000 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเลือกเรียนแผนการเรียนที่เรียนอยู่ในปัจจุบันนี้

ขั้นที่ 2 พิจารณาคัดเลือกข้อความที่จะนำไปสร้างแบบสอบถาม

2.1 เลือกข้อความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ซึ่งจากการสำรวจได้ 756 ความเชื่อ แล้วนำข้อความเชื่อนี้ไปสร้างแบบสอบถาม

2.2 เลือกบุคคลแต่ละกลุ่มบุคคลอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ที่ได้รับการอ้างอิงบ่อย ๆ โดยพิจารณาข้อความที่มีผู้เลือกเกินร้อยละ 20 ของผู้ตอบทั้งหมด ถือเป็นกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (Ajzen and Fishbein, 1980 : 76) มาใช้สร้างแบบสอบถาม ปรากฏว่าได้กลุ่มอ้างอิงตามเกณฑ์ความถี่จำนวน 14 กลุ่ม

2.3 นำคำคุณศัพท์ที่มีต่อการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ไปหาคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้าม เพื่อนำไปสร้างมาตราจำแนกความหมาย (Semantic Differential Scale) ตามแบบของออสกู๊ดและคณะ (Osgood, et al. 1957 : 170) ได้คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม 18 คู่

2.4 นำข้อความและคำในข้อ 2.1 , 2.2 และ 2.3 มาสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิดจำนวน 8 ชุด

แบบสอบถาม	จำนวน	ค่าความเชื่อมั่น
ชุดที่ 1 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก (b_i)	28 ข้อ	.82
ชุดที่ 2 แบบสอบถามการประเมินผลความเชื่อ (e_i)	25 ข้อ	.81
ชุดที่ 3 แบบสอบถามเจตคติทางตรง (A_g)	18 ข้อ	.95
ชุดที่ 4 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NB_i)	14 ข้อ	.95
ชุดที่ 5 แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MC_i)	14 ข้อ	.96
ชุดที่ 6 แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)	14 ข้อ	.95
ชุดที่ 7 แบบสอบถามเจตนาในการเลือกแผนการเรียน (I)	4 ข้อ	.20
ชุดที่ 8 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน (B)	10 ข้อ	.79

2.5 นำแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 8 ชุด ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

เหมาะสม ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยและทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ – ไอเซน (Fishbein and Ajzen) รวมทั้งการใช้ภาษาและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.6 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วจำนวน 132 ข้อ ไปทดลอง (Try Out) เก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

2.7 วิเคราะห์ข้อคำถามจากการทดลองเก็บข้อมูล เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ (item Analysis) โดยใช้ T-Test เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่ดีคือ ข้อที่มีค่า t แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ จำนวน 127 ข้อ

2.8 คัดเลือกข้อคำถามแล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านโดยคำนวณด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้จำนวนทั้งสิ้น 127 ข้อ โดยแบ่งเป็น 8 ฉบับ

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง และนำแบบสอบถามที่เก็บได้มาตรวจสอบความถูกต้องได้ครบถ้วนสมบูรณ์

ตัวอย่างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- ชุดที่ 1 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน
- ชุดที่ 2 แบบสอบถามการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน
- ชุดที่ 3 แบบสอบถามเจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน
- ชุดที่ 4 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน
- ชุดที่ 5 แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน
- ชุดที่ 6 แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน
- ชุดที่ 7 แบบสอบถามเจตนาในการเลือกแผนการเรียน
- ชุดที่ 8 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ชุดที่ 1 : โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับข้อที่นักเรียน

ต้องการเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน

0 การเลือกแผนการเรียนของนักเรียนทำให้นักเรียน
ภูมิใจในตนเองเป็นไปได้หรือเป็นไปไม่ได้มากนัก
เพียงใด

เป็นไปได้			อย่างไร ทั้ง สอง อย่าง	เป็นไปไม่ได้		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
						✓

ถ้านักเรียนคิดว่าเป็นไปได้มาก ที่การเลือกแผนการเรียนของนักเรียนทำให้นักเรียนภูมิใจในตนเอง
นักเรียนโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตรงกับมาก ทางด้านเป็นไปได้ ดังตัวอย่างข้างต้น

ชุดที่ 2 : แบบสอบถามการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความ

รู้สึกของนักเรียนมากที่สุด เพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

00 การที่นักเรียนเลือกแผนการเรียน ทำให้นักเรียนมี
ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี

ไม่ดี			อย่างไร ทั้ง สอง อย่าง	ดี		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
						✓

ถ้านักเรียนคิดว่าการมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่ดี โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐
ตรงกับมาก ทางด้าน ดี ดังตัวอย่างข้างต้น

ชุดที่ 3 : แบบสอบถามเจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

000 การที่นักเรียนเลือก
แผนการเรียนแล้ว
นักเรียนรู้สึกอย่างไร

		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก	
		-3	-2	-1	0	+1	+2	+3	
1.	ไม่ดี						✓		ดี
2.	เป็นปกติ					✓			ภูมิใจ

ชุดที่ 4 : แบบสอบถามเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

0000 บิดาของนักเรียนคิดว่านักเรียน ควรเลือก
แผนการเรียนที่นักเรียนกำลังเรียนขณะนี้
หรือไม่ควรเลือก

ไม่ควรเลือก			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	ควรเลือก		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
				✓		

ถ้าคิดว่าบิดาของนักเรียนเห็นว่านักเรียนควรเลือกน้อย โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตรงกับน้อย ทางด้านควรเลือก ดังตัวอย่างข้างต้น

ชุดที่ 5 แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน

คำชี้แจง: โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความต้องการ

ต้องการของนักเรียนมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

00000 โดยทั่วไปนักเรียนต้องการทำตามในสิ่งที่บิดา
ของนักเรียนประสงค์จะให้ ทำ มากน้อยเพียงใด

นักเรียนไม่ต้องการ			ไม่ใช้ทั้ง สอง อย่าง	นักเรียนต้องการ		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
✓						

ถ้านักเรียนไม่ต้องการทำตามบิดาของนักเรียน โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตรงกับมาก
ทางด้านไม่ต้องการ ดังตัวอย่างข้างต้น

ชุดที่ 6 แบบสอบถามความสอดคล้องตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน

คำชี้แจง : โปรดอ่านและพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับ

ความเป็นจริงมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

000000 นักเรียนคิดว่าเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด
ที่นักเรียนควรเลือกแผนการเรียนที่กำลัง
เรียนขณะนี้ ตามที่เพื่อนของนักเรียนเห็น
สมควร

เป็นไปได้			ไม่ใช้ทั้ง สอง อย่าง	เป็นไปไม่ได้		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
						✓

ถ้านักเรียนคิดว่าควรเลือกตามที่เพื่อนของนักเรียนเห็นสมควร โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐
ตรงกับมาก ทางด้านเป็นไปได้ ดังตัวอย่างข้างต้น

ชุดที่ 7 แบบสอบถามเจตนาในการเลือกแผนการเรียน 3

โปรดพิจารณานักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจที่จะ
เลือกแผนการเรียน ต่อไปนี้น้อยเพียงใดในการ
เลือกแผนการเรียน

	ไม่ตั้งใจ			ไม่ตั้งใจ สองอย่าง	ตั้งใจ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
	-3	-2	-1		+1	+2	+3
0 นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเลือกแผนการเรียน คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์							
00 นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเลือกแผนการเรียน คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ							

ชุดที่ 8 แบบสอบถามพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน

คำชี้แจง : โปรดอ่านและพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับ
ความเป็นจริงมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

นักเรียนเลือกแผนการเรียนตามความถนัดและความ
สนใจของนักเรียน

	ไม่จริง			ไม่ตั้งใจ สองอย่าง	จริง		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
	-3	-2	-1		+1	+2	+3
							✓

จากข้อความในการเลือกแผนการเรียนด้านล่างดังต่อไปนี้ ตรงกับความเป็นจริง หรือไม่จริงของนักเรียน
ในระดับใด จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

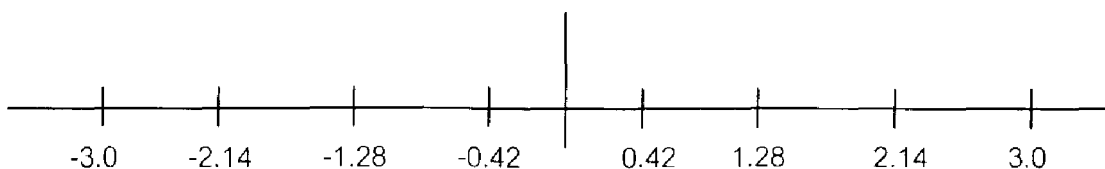
เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามข้อคำถาม	คำคุณศัพท์ 2 ขั้ว	การให้คะแนน
1. แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน (b_i)	เป็นไปได้ – เป็นไปได้	- 3 ถึง +3
2. แบบสอบถามการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน (e_i)	ภูมิใจ – ไม่ภูมิใจ	- 3 ถึง +3
3. แบบสอบถามเจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน (A_B)	ไม่ดี – ดี	- 3 ถึง +3
4. แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน (NB_i)	ไม่ควร – ควร	- 3 ถึง +3
5. แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน (MC_i)	ไม่ต้องการ – ต้องการ	- 3 ถึง +3
6. แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน (SN)	เป็นไปได้ – เป็นไปได้	- 3 ถึง +3
7. แบบสอบถามเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน (I)	ไม่ตั้งใจ – ตั้งใจ	- 3 ถึง +3
8. แบบสอบถามพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน (B)		

เกณฑ์การแปลความหมาย

การกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามซึ่งมีช่วงห่างของคะแนนจาก -3 ถึง +3 ช่วงย่อย 7 ช่วงเท่ากัน (Class interval) โดยนำค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดมารวมกัน และหารด้วย 7 ได้ช่วงห่างของคะแนนแต่ละช่วงและแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย			ความหมาย
2.15	ถึง	3.00	ปัจจัยนั้นมีค่าทางบวกสูงหรือมาก
1.29	ถึง	2.14	ปัจจัยนั้นมีค่าทางบวกค่อนข้างสูงหรือค่อนข้างมาก
0.43	ถึง	1.28	ปัจจัยนั้นมีค่าทางบวกน้อยหรือต่ำ
-0.42	ถึง	0.42	ปัจจัยนั้นมีค่าเป็นกลาง
-0.43	ถึง	-1.28	ปัจจัยนั้นมีค่าทางลบน้อยหรือต่ำ
-1.29	ถึง	-2.14	ปัจจัยนั้นมีค่าทางลบค่อนข้างสูงหรือค่อนข้างมาก
-2.15	ถึง	-3.00	ปัจจัยนั้นมีค่าทางลบสูงหรือมาก

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บข้อมูลเบื้องต้นจากโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน จำนวน 100 ชุด และนำแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อหาความเชื่อเด่นชัดและกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด โดยไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในเดือนพฤศจิกายน 2544 มาสร้างคำถามปลายปิด ได้จำนวน 132 ข้อ
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 132 ข้อ ไปหาคำอำนาจจำแนกกับ นำนักเรียนจำนวน 100 คน
3. นำแบบสอบถามที่ใช้ได้จำนวน 127 ข้อ ไปสอบถามกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน ตั้งแต่วันที่ 10 – 13 กุมภาพันธ์ 2546 ดำเนินการเก็บแบบสอบถามโดยคณะอาจารย์ในหมวดวิชาแนะแนวได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 397 ฉบับ
4. คัดเลือกแบบสอบถามในข้อ 3 ที่นักเรียนตอบครบทุกข้อได้แบบสอบถามจำนวน 397 ฉบับ แล้วนำมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

วิธีจัดการกับข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์เป็น 4 ส่วนดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละของแบบสอบถามปลายเปิด
 - 1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามทั้ง 7 ชุด
2. สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
 - 2.1 สหสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปร 6 ชุด ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันอย่างง่าย (r) ในการหาความสัมพันธ์ภายใน ปัจจัยทฤษฎีระหว่าง ความเชื่อและการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน และระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรมกับตัวแปร เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน
 - 2.2 สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมกับเจตนา ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) ความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ ($\beta_1 \beta_2$) ระหว่างเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนและวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเพิ่มปัจจัยทีละค่า (Stepwise) และใช้ F-test ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (B)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

b_j	แทน ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน
e_j	แทน การประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน
AB	แทน เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน
NB_j	แทน ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน
MC_j	แทน แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน
SN	แทน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อการเลือกแผนการเรียน
$\sum b_j e_j$	แทน เจตคติทางอ้อมต่อการเลือกแผนการเรียน (ผลรวมของผลคูณของความเชื่อและการประเมินผล ความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียน)
$\sum NB_j MC_j$	แทน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมในการเลือกแผนการเรียน (ผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง)
I	แทน เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกและเจตนาที่จะไม่เลือกแผนการเรียน
B	แทน พฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
$S.D.$	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t Distribution
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution
r	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
$SE.b$	แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
β	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta Weight)
β_1	แทน ความสำคัญเชิงสัมพันธ์ (ค่าน้ำหนัก) ของเจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน
β_2	แทน ความสำคัญเชิงสัมพันธ์ (ค่าน้ำหนัก) ของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน
n	แทน จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกลุ่มตัวอย่าง
*	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
**	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ ไว้ดังนี้

ตอนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของแต่ละตัวแปร

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ภายในของปัจจัยพยากรณ์

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยตามกรอบทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอเซน – ฟิชไบน์

(Ajzen & Fishbein. 1980 : 84) ดังแสดงในภาพประกอบ

ตอนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของแต่ละตัวแปร

การวิเคราะห์ตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อ เกี่ยวกับผลการเลือก และการประเมินผล ความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือก ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละรายชื่อของแต่ละด้าน ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียน

ความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียน (b_i)	$\bar{X}$	$S.D.$	ความหมาย
1. ต้องขยันมากขึ้น	1.84	1.44	บวกค่อนข้างสูง
2. มีความกระตือรือร้นมากขึ้น	1.82	1.38	บวกค่อนข้างสูง
3. ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น	1.91	1.31	บวกค่อนข้างสูง
4. ทำให้พ่อแม่ภูมิใจ	1.39	1.56	บวกค่อนข้างสูง
5. มีความสุข	1.30	1.59	บวกค่อนข้างสูง
6. มีโอกาสเรียนต่อคณะที่ต้องการ	1.90	1.39	บวกค่อนข้างสูง
7. สามารถสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อมากขึ้น	1.45	1.44	บวกค่อนข้างสูง
8. สามารถประเมินความรู้ของตนได้	1.27	1.40	บวกน้อย
9. ได้เรียนในสิ่งที่ชอบ	1.42	1.69	บวกค่อนข้างสูง
10. ต้องมีการแข่งขันสูง	1.67	1.65	บวกค่อนข้างสูง
11. รู้จักวางแผนให้กับตนเอง	1.46	1.36	บวกค่อนข้างสูง
12. ภูมิใจในตนเอง	1.23	1.45	บวกน้อย
13. ได้เพื่อนใหม่เพิ่มขึ้น	1.28	1.53	บวกน้อย
14. ต้องปรับตัวเองมากขึ้น	1.63	1.43	บวกค่อนข้างสูง
15. เสียโอกาสในการเรียนบางวิชา	0.55	1.89	บวกน้อย
16. มีเวลาส่วนตัวน้อยลง	1.11	1.85	บวกน้อย
17. เครียดมากขึ้นกว่าเดิม	1.45	1.84	บวกค่อนข้างสูง
18. วิดกกังวล	1.16	1.81	บวกน้อย
19. กลัวเรียนไม่ได้	0.71	2.02	บวกน้อย
20. ได้รับความกดดัน	0.87	1.92	บวกน้อย
21. เป็นปมด้อย	-0.50	1.93	ลบน้อย
22. ไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง	0	1.84	บวกน้อย
23. ทำให้ได้รับการยอมรับจากคนอื่น	0.65	1.51	บวกน้อย
24. ต้องการที่ปรึกษามากกว่าเดิม	0.85	1.67	บวกน้อย
25. ตรงตามค่านิยมของสังคม	0.46	1.77	บวกน้อย
26. มีโอกาสประกอบอาชีพที่สร้างรายได้สูง	1.28	1.66	บวกน้อย
27. ต้องเรียนพิเศษเพิ่มขึ้น	1.51	1.69	บวกค่อนข้างสูง
28. มีโอกาสเสี่ยงน้อย	0.38	1.57	กลาง

จากตาราง 4 พบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ได้แก่ เชื่อว่าทำให้พ่อแม่ภูมิใจ ตนเองมีความสุข ได้เรียนในสิ่งที่ชอบ ต้องขยันมากขึ้น มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ต้องปรับตัวเองให้มากขึ้น รู้จักวางแผน ต้องเรียนพิเศษเพิ่มขึ้น มีโอกาสเรียนต่อคณะที่ต้องการ และสามารถสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อมากขึ้น และนักเรียนที่เชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกที่อยู่ในระดับกลาง ได้แก่ มีโอกาสเสี่ยงน้อย และไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง ส่วนนักเรียนที่เชื่อเกี่ยวกับผลการเลือกแผนการเรียนในระดับน้อย ได้แก่ เชื่อว่าสามารถประเมินความรู้ของตนได้ ภูมิใจในตนเอง ได้เพื่อนใหม่เพิ่มขึ้น เสียโอกาสในการเรียนบางวิชา มีเวลาส่วนตัวน้อยลง วิตกกังวล กลัวเรียนไม่ได้ ได้รับความกดดัน ปมด้อย ทำให้ได้รับการยอมรับจากคนอื่น ต้องการที่ปรึกษามากกว่าเดิม ตรงตามค่านิยมของสังคม และมีโอกาสประกอบอาชีพที่สร้างรายได้สูง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน

การประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน(e_i)	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การที่นักเรียนต้องขยันมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดี	2.11	1.34	บวกค่อนข้างสูง
2. การที่ต้องมีความกระตือรือร้นมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดี	2.09	1.27	บวกค่อนข้างสูง
3. การที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่ดี	1.99	1.33	บวกค่อนข้างสูง
4. ต้องทำให้พ่อแม่ภูมิใจ เป็นสิ่งที่ดี	2.11	1.30	บวกค่อนข้างสูง
5. การที่มีความสุข เป็นสิ่งที่ดี	2.42	1.11	บวกสูง
6. การที่ต้องมีโอกาสเรียนต่อคณะที่ต้องการ เป็นสิ่งที่ดี	2.40	1.09	บวกสูง
7. การที่สามารถสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อ เป็นสิ่งที่ดี	2.00	1.31	บวกค่อนข้างสูง
8. การที่สามารถประเมินความรู้ของตนได้ เป็นสิ่งที่ดี	1.79	1.21	บวกค่อนข้างสูง
9. การที่ต้องมีการแข่งขันสูงเป็นสิ่งที่ไม่ดี	-0.89	2.06	ลบน้อย
10. การที่ต้องรู้จักวางแผนให้กับตนเอง เป็นสิ่งที่ดี	1.97	1.20	บวกค่อนข้างสูง
11. การภูมิใจในตนเอง เป็นสิ่งที่ดี	2.01	1.15	บวกค่อนข้างสูง
12. การที่ต้องปรับตัวเองมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดี	1.45	1.58	บวกค่อนข้างสูง
13. การที่ต้องเสียโอกาสในการเรียนบางวิชา เป็นสิ่งที่ไม่ดี	-0.69	1.66	ลบน้อย
14. การที่ต้องมีเวลาส่วนตัวน้อยลง เป็นสิ่งที่ไม่ดี	-1.51	1.60	ลบค่อนข้างสูง
15. การที่ต้องเครียดมากขึ้นกว่าเดิม เป็นสิ่งที่ไม่ดี	-1.94	1.56	ลบค่อนข้างสูง
16. การที่ต้องวิตกกังวล เป็นสิ่งที่ไม่ดี	-1.96	1.51	ลบค่อนข้างสูง
17. การที่ต้องกลัวเรียนไม่ทัน เป็นสิ่งที่ไม่ดี	-1.66	1.62	ลบค่อนข้างสูง
18. การที่ต้องได้รับความกดดัน เป็นสิ่งที่ไม่ดี	-1.86	1.58	ลบค่อนข้างสูง
19. การที่ต้องมีปมด้อย เป็นสิ่งที่ไม่ดี	-1.83	1.51	ลบค่อนข้างสูง
20. การที่ต้องไม่คอยมั่นใจในตนเอง เป็นสิ่งที่ไม่ดี	-1.60	1.53	ลบค่อนข้างสูง
21. การที่ต้องทำให้ได้รับการยอมรับจากคนอื่น เป็นสิ่งที่ดี	0.40	1.74	กลาง
22. การที่ต้องการที่ปรึกษามากกว่าเดิม เป็นสิ่งที่ดี	0.32	1.52	กลาง
23. การที่ต้องทำตามค่านิยมของสังคม เป็นสิ่งที่ไม่ดี	-0.55	1.72	ลบน้อย
24. การมีโอกาสประกอบอาชีพที่สร้างรายได้สูง เป็นสิ่งที่ดี	1.86	1.42	บวกค่อนข้างสูง
25. การที่ต้องเรียนพิเศษเพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่ไม่ดี	-0.84	1.87	ลบน้อย

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับแผนการเรียนอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ประเมินว่าการที่มีโอกาสเรียนต่อคณะที่ต้องการเป็นสิ่งที่ดี การที่มีความสุขเป็นสิ่งที่ดี และนักเรียนที่ประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกดังกล่าวยู่ในระดับค่อนข้างสูง ได้แก่ การที่ต้องขยันมากขึ้นเป็นสิ่งที่ดี การที่ต้องมีความกระตือรือร้นมากขึ้นเป็นสิ่งที่ดี การที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้นเป็นสิ่งที่ดี การที่ต้องทำให้พ่อแม่ภูมิใจเป็นสิ่งที่ดี การที่สามารถสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเป็นสิ่งที่ดี การที่สามารถประเมินความรู้ตนได้เป็นสิ่งที่ดี การที่ต้องรู้จักวางแผนให้กับตนเองเป็นสิ่งที่ดี การภูมิใจในตนเอง เป็นสิ่งที่ดี การที่ต้องปรับตัวเองมากขึ้นเป็นสิ่งที่ดี และการมีโอกาสประกอบอาชีพที่สร้างรายได้สูงเป็นสิ่งที่ดี และนักเรียนที่ประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือกอยู่ในระดับกลาง ได้แก่ การที่ต้องทำให้ได้รับการยอมรับจากคนอื่นเป็นสิ่งที่ดี และการที่ต้องการที่ปรึกษามากกว่าเดิม เป็นสิ่งที่ดี ส่วนนักเรียนที่ประเมินความเชื่อด้านความเครียดเป็นสิ่งที่ไม่ดี ความเชื่อด้านความวิตกกังวลเป็นสิ่งที่ไม่ดี การที่ต้องกลัวเรียนไม่ทัน เป็นสิ่งที่ไม่ดี การที่ต้องมีเวลาส่วนตัวน้อยลงเป็นสิ่งที่ไม่ดี การที่ได้รับความกดดันเป็นสิ่งที่ไม่ดี การที่ต้องมีปมด้อยเป็นสิ่งที่ไม่ดี และการที่ต้องไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง เป็นสิ่งที่ไม่ดี และนักเรียนที่ประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกด้านที่ต้องเสียโอกาสในการเรียนบางวิชา มีการแข่งขันสูง ต้องมีการเรียนพิเศษเพิ่มขึ้น และการที่ต้องทำตามค่านิยมของสังคมเป็นสิ่งที่ไม่ดี อยู่ในระดับลบน้อย ตามลำดับ

ตาราง 6 . ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน

เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน (A_g)	$\bar{X}$	$S.D.$	ความหมาย
1. ดี	1.49	1.42	บวกค่อนข้างสูง
2. ภูมิใจ	1.07	1.51	บวกน้อย
3. ชอบ	1.10	1.48	บวกน้อย
4. พอใจ	1.18	1.52	บวกน้อย
5. สบายใจ	0.60	1.72	บวกน้อย
6. เป็นสุข	0.56	1.81	บวกน้อย
7. สนุก	0.46	1.93	บวกน้อย
8. เครียด	-0.43	2.03	ลบน้อย
9. สมอง	0.34	1.70	กลาง
10. มีคุณค่า	0.80	1.57	บวกน้อย
11. น่าชื่นชม	0.87	1.42	บวกน้อย
12. ไม่เสี่ยง	0.23	1.71	กลาง
13. หนักใจ	-0.27	1.82	กลาง
14. วิตกกังวล	-0.40	1.79	กลาง
15. มั่นใจ	0.24	1.71	กลาง
16. ดีใจ	0.70	1.61	บวกน้อย
17. กระตือรือร้น	0.80	1.65	บวกน้อย
18. ทันสมัย	0.80	1.34	บวกน้อย

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อการเลือกแผนการเรียนด้านดี อยู่ในระดับบวกค่อนข้างสูง และมีเจตคติด้านความภูมิใจ ดีใจ พอใจ ชอบ ทันสมัย กระตือรือร้น สบายใจ เป็นสุข สนุก มีคุณค่า และน่าชื่นชม อยู่ในระดับบวกน้อยตามลำดับ และเจตคติด้านที่เป็นกลาง ได้แก่ สมอง มั่นใจ ไม่เสี่ยง หนักใจ วิตกกังวล

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือก แผนการเรียน

ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. มารดาคิดว่านักเรียน	1.42	1.73	บวกค่อนข้างสูง
2. บิดาคิดว่านักเรียน	1.40	1.69	บวกค่อนข้างสูง
3. ญาติคิดว่านักเรียน	1.27	1.51	บวกน้อย
4. ผู้ปกครองคิดว่านักเรียน	1.40	1.62	บวกค่อนข้างสูง
5. เพื่อนคิดว่านักเรียน	1.12	1.52	บวกน้อย
6. น้องคิดว่านักเรียน	0.87	1.30	บวกน้อย
7. พี่คิดว่านักเรียน	1.09	1.45	บวกน้อย
8. อาจารย์ประจำชั้น คิดว่านักเรียน	1.13	1.30	บวกน้อย
9. อาจารย์ที่ปรึกษา คิดว่านักเรียน	1.10	1.29	บวกน้อย
10. อาจารย์แนะแนว คิดว่านักเรียน	1.08	1.31	บวกน้อย
11. เพื่อนสนิท คิดว่านักเรียน	1.31	1.55	บวกค่อนข้างสูง
12. รุ่นพี่ คิดว่านักเรียน	0.94	1.45	บวกน้อย
13. เพื่อนจากโรงเรียนอื่น คิดว่านักเรียน	1.07	1.43	บวกน้อย
14. เพื่อนร่วมชั้น คิดว่านักเรียน	1.12	1.42	บวกน้อย

จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียนค่อนข้างสูง คือ มารดา รองลงมา คือ บิดาและผู้ปกครอง ลำดับสุดท้าย คือ เพื่อนสนิท ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่อยู่ในระดับบวกน้อย คือ ญาติ อาจารย์ประจำชั้น เพื่อนและเพื่อนร่วมชั้น อาจารย์ที่ปรึกษา พี่ อาจารย์แนะแนว เพื่อนจากโรงเรียนอื่น รุ่นพี่ และน้อง ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน

แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของบิดา	0.92	1.65	บวกล้น
2. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของมารดา	0.96	1.67	บวกล้น
3. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของญาติ	0.25	1.60	กลาง
4. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของผู้ปกครอง	0.73	1.66	บวกล้น
5. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของเพื่อน	0.16	1.46	กลาง
6. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของน้อง	0	1.38	บวกล้น
7. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของพี่	0.20	1.43	กลาง
8. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของอาจารย์ประจำชั้น	0.22	1.36	กลาง
9. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของอาจารย์ที่ปรึกษา	0.25	1.34	กลาง
10. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของอาจารย์แนะแนว	0.32	1.32	กลาง
11. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของเพื่อนสนิท	0.43	1.46	บวกล้น
12. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของรุ่นพี่	0.00	1.37	กลาง
13. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของเพื่อนจากโรงเรียนอื่น	0.00	1.33	กลาง
14. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของเพื่อนร่วมชั้น	0.19	1.41	กลาง

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นกลาง ได้แก่ ญาติ เพื่อน พี่ อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ปรึกษา อาจารย์แนะแนว และเพื่อนร่วมชั้น ส่วนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นบิดา มารดา ผู้ปกครอง น้อง เพื่อนสนิท รุ่นพี่ และเพื่อนโรงเรียนอื่น อยู่ในระดับมากในการเลือกแผนการเรียน

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน	$\bar{X}$	S. D.	ความหมาย
1. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของบิดา	1.17	1.63	บวกน้อย
2. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของมารดา	1.13	1.58	บวกน้อย
3. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของญาติ	0.36	1.53	กลาง
4. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของผู้ปกครอง	0.92	1.55	บวกน้อย
5. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของเพื่อน	0.23	1.49	กลาง
6. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของน้อง	0.00	1.43	กลาง
7. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของพี่	0.24	1.50	กลาง
8. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของอาจารย์ประจำชั้น	0.21	1.45	กลาง
9. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของอาจารย์ที่ปรึกษา	0.20	1.44	กลาง
10. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของอาจารย์แนะแนว	0.29	1.45	กลาง
11. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของเพื่อนสนิท	0.42	1.49	กลาง
12. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของรุ่นพี่	0.00	1.42	กลาง
13. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของเพื่อนจากโรงเรียนอื่น	0.00	1.43	กลาง
14. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของเพื่อนร่วมชั้น	0	1.48	กลาง

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นกลาง ได้แก่ ญาติ เพื่อน พี่ อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว และเพื่อนสนิท ส่วนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็น มารดา บิดา ผู้ปกครอง น้อง รุ่นพี่ เพื่อนจากโรงเรียนอื่น และเพื่อนร่วมชั้น อยู่ในระดับมากในการเลือกแผนการเรียน

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน

เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน	$\bar{X}$	$S.D.$	ความหมาย
1. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเลือกแผนการเรียน คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์	0.97	2.21	บวกน้อย
2. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเลือกแผนการเรียน คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ	0.17	1.97	กลาง
3. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเลือกแผนการเรียน ภาษาต่างประเทศ	-0.56	1.97	ลบน้อย
4. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเลือกแผนการเรียน ภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์ ก	-1.15	1.81	ลบน้อย

จากตาราง 10 พบว่า เจตนาเชิงพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการที่จะเลือกแผนการเรียน อยู่ในระดับบวกน้อย ได้แก่ แผนการเรียนคณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์ เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผน การเรียนที่อยู่ในระดับลบน้อย ได้แก่ แผนการเรียนภาษาต่างประเทศ และแผนการเรียนภาษาอังกฤษ – คณิตศาสตร์ ก ตามลำดับ ส่วนเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนที่อยู่ในระดับกลาง ได้แก่ แผน การเรียน คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน

พฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะสอดคล้องกับการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย	1.65	1.73	บวกค่อนข้างสูง
2. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะถนัดมากกว่าแผนการเรียนอื่น ๆ	1.32	1.89	บวกค่อนข้างสูง
3. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะมีโอกาสสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้มากกว่าแผนการเรียนอื่น	1.30	1.84	บวกค่อนข้างสูง
4. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะทำตามความประสงค์ของผู้ปกครอง	0.27	2.04	กลาง
5. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะไม่ต้องสอบเข้า	-0.24	2.17	กลาง
6. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะมีพี่เรียนแผนการเรียนนี้	-1.14	1.96	ลบน้อย
7. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะสอดคล้องกับการทำงานในอนาคต	1.37	1.72	บวกค่อนข้างสูง
8. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะตรงกับค่านิยมของคนในสังคม	-0.30	1.96	กลาง
9. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะมีโอกาสประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง	0.91	1.86	น้อย
10. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะทำให้ได้รับคำชมเชยจากคนรอบข้าง	-0.42	1.92	กลาง

จากตาราง 11 พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการเลือกแผนการเรียนปัจจุบันอยู่ในระดับบวกค่อนข้างสูง ได้แก่ สอดคล้องกับการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย การทำงานในอนาคต มีความถนัดในแผนการเรียนที่เลือก และมีโอกาสสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้มากกว่าแผนการเรียนอื่นตามลำดับ พฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน อยู่ในระดับบวกน้อย ได้แก่ การที่มีโอกาสประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง และพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการเลือกแผนการเรียนปัจจุบันอยู่ในระดับกลาง ได้แก่ ทำตามความประสงค์ของผู้ปกครอง ไม่ต้องสอบเข้า (ได้แผนการเรียนตามคุณสมบัติที่โรงเรียนกำหนด) ตรงกับค่านิยมของคนในสังคม และได้รับคำชมเชยจากคนรอบข้าง ส่วนพฤติกรรมของนักเรียนที่กลุ่มตัวอย่างในการเลือกแผนการเรียนปัจจุบันที่มีพี่เรียนแผนการเรียนนี้ อยู่ในระดับลบน้อย

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่เกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียน

	$\bar{X}$	$S.D.$	ความหมาย
ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน (b_i)	1.15	0.90	บวกน้อย
การประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน (e_i)	0.38	0.68	กลาง
เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน (A_g)	0.56	1.19	บวกน้อย
ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน (NB_i)	1.17	1.06	บวกน้อย
แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน (MC_i)	0.34	1.16	กลาง
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อการเลือกแผนการเรียน (SN)	0.38	1.17	กลาง
เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน ที่จะไม่เลือกแผนการเรียน(I)	0.00	0.96	กลาง
พฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน (B)	0.47	1.08	บวกน้อย
เจตคติทางอ้อมต่อการเลือกแผนการเรียน ($b_i e_i$)	0.61	1.15	น้อย
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมในการเลือกแผนการเรียน ($NB_i MC_i$)	0.71	2.13	บวกน้อย

จากตาราง 12 พบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนที่อยู่ในระดับกลาง ได้แก่ การประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อการเลือกแผนการเรียน และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกและเจตนาที่จะไม่เลือกแผนการเรียน ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนในระดับน้อย ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน พฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน เจตคติทางอ้อมต่อการเลือกแผนการเรียน และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมในการเลือกแผนการเรียน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ภายในของตัวพยากรณ์

การวิเคราะห์ตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้นำคะแนนเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือก ความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือก การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือก เจตคติต่อการเลือก ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวพยากรณ์แต่ละปัจจัย

ปัจจัย	BI	EI	AB	NB	MC	SN	—	B	BIEI	NBMC
BI ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม	1.000	.275**	.094	.184**	.153**	.127*	.068	.347**	.321**	.135*
EI การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก		1.000	.183**	-.001	.121*	.121*	.144**	.121*	.604**	.102*
AB เจตคติต่อการเลือก			1.000	.382**	.151**	.183**	.020	.228**	.192**	.115*
NB ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง				1.000	.253**	.241**	-.070	.429**	0.75	.275**
MC แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง					1.000	.590**	-.012	.302**	.117*	.760**
SN การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง						1.000	.074	.334**	.171**	.476**
I เจตนาเชิงพฤติกรรม							1.000	.040	.081	-.035
B พฤติกรรมการเลือก								1.000	.183**	.309**
BIEI เจตคติทางอ้อมต่อการเลือก									1.000	.120*
NBMC การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม										1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า สหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และพฤติกรรมการเลือก (B) กับปัจจัยแต่ละด้าน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยมีค่า -0.070 ถึง 0.429 ซึ่งตัวแปรความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม (BI) การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก (EI) เจตคติการเลือก (AB) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NB) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MC) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) เจตคติทางอ้อมต่อการเลือก (BIEI) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม (NBMC) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือก (EI) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 วิเคราะห์วิเคราะห์ปัจจัยตามกรอบทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอเซน – ฟิชไบน์
(Ajzen & Fishbein. 1980 : 84)

ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน

ปัจจัย	B	SE.b	β	t	Sig
เจตคติต่อการเลือก (A_B)	0.0057	0.041	0.007	0.137	0.891
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)	0.0598	0.042	0.073	1.421	0.156

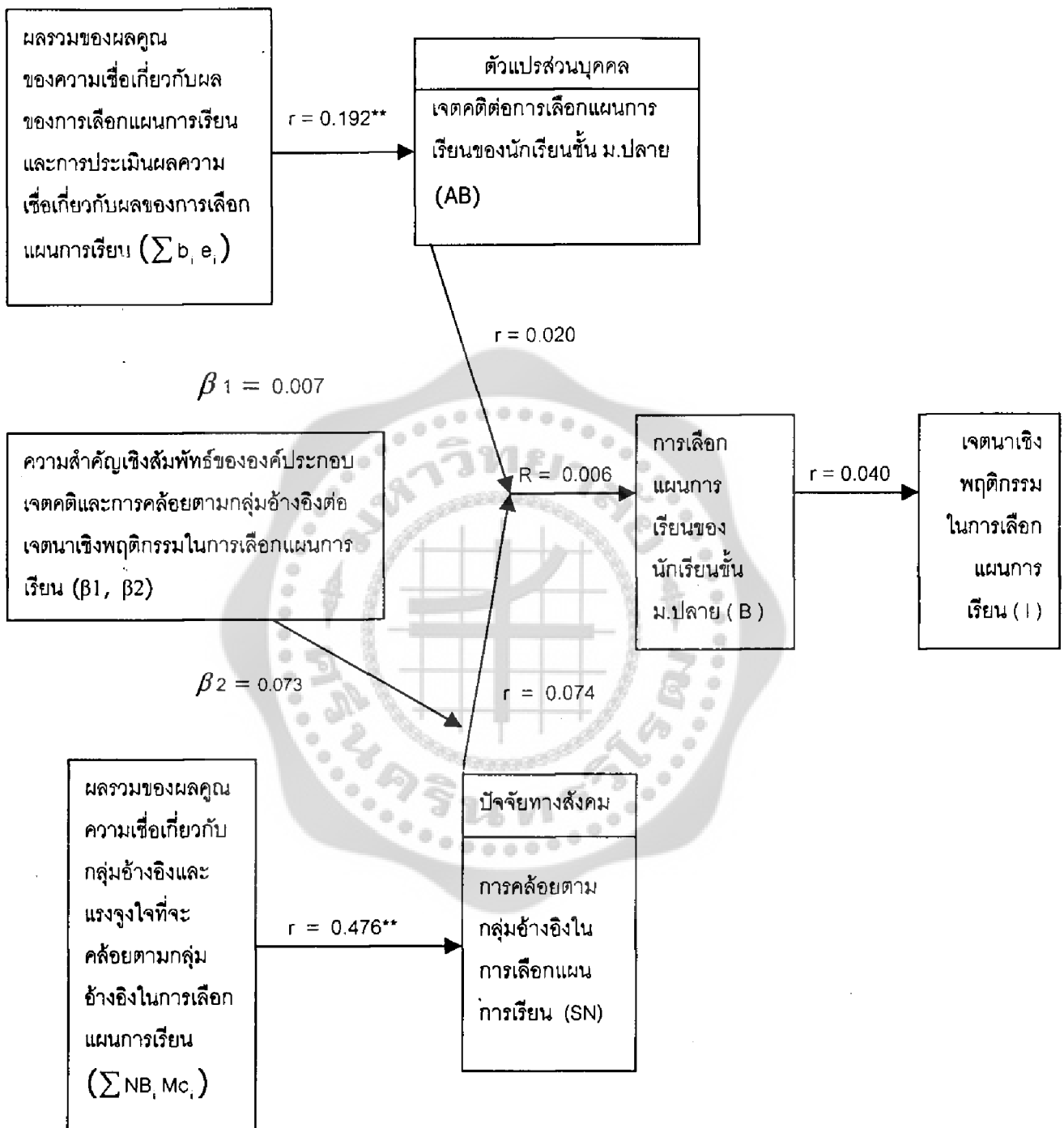
A = -0.168 R = 0.006 R² = 0.074 F = 1.091 Sig = 0.34

จากตาราง 14 พบว่า เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน (AB) เท่ากับ 0.007 และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) เท่ากับ 0.073 มีค่าสหสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมการพยากรณ์การเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y = 0.0057A_B + 0.00598SN - 0.168$$

สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยตามกรอบทฤษฎีทางการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอเซน - ฟิชไบน์
(Ajzen & Fishbein. 1980 : 84) (เสนอเป็นภาพประกอบดังภาพประกอบ)
กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

ภาพประกอบ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียนกับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนกับพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (The Theory of Reasoned Action) ของ ไอเซน – ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 84) โดยความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนบุคคล คือ เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน (A_B) กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนและการประเมินผลของความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียน ($\sum b_i e_i$)

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางสังคม คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงต่อการเลือกแผนการเรียน (SN) กับ ผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน ($\sum NB_i MC_i$)

3. เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์จากเจตคติ (AB) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และพฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน (B)

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ปีการศึกษา 2545 จำนวน 766 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนที่กำลังเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จำนวน 397 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยให้ระดับชั้นเป็นชั้น (Strata) ดังนี้

1. ประเมินขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane) พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 คน
2. จำแนกประชากรออกเป็นระดับชั้น (Strata) ตามชั้นเรียน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6
3. สุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละระดับชั้น ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย

	แบบสอบถาม	จำนวน	ค่าความเชื่อมั่น
ชุดที่ 1	แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก (b_j)	28 ข้อ	.82
ชุดที่ 2	แบบสอบถามการประเมินผลความเชื่อ (e_j)	25 ข้อ	.81
ชุดที่ 3	แบบสอบถามเจตคติทางตรง	18 ข้อ	.95
ชุดที่ 4	แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NB_j)	14 ข้อ	.95
ชุดที่ 5	แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MC_j)	14 ข้อ	.96
ชุดที่ 6	แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	14 ข้อ	.95
ชุดที่ 7	แบบสอบถามเจตนาในการเลือกแผนการเรียน	4 ข้อ	.20
ชุดที่ 8	แบบสอบถามพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน	10 ข้อ	.79

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บข้อมูลเบื้องต้นจากโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน จำนวน 100 ชุด และนำแบบสอบถามไปขายเปิดเพื่อหาความเชื่อเด่นชัดและกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด โดยไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในเดือนพฤศจิกายน 2544 มาสร้างคำถามปลายปิด ได้จำนวน 132 ข้อ
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 132 ข้อ ไปหาค่าอำนาจจำแนกกับนำนักเรียนจำนวน 100 คน
3. นำแบบสอบถามที่ใช้ได้จำนวน 127 ข้อ ไปสอบถามกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน ตั้งแต่วันที่ 10 – 13 กุมภาพันธ์ 2546 ดำเนินการเก็บแบบสอบถามโดยคณะอาจารย์ในมหาวิทยาลัยแนะแนวได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 397 ฉบับ
4. คัดเลือกแบบสอบถามในข้อ 3 ที่นักเรียนตอบครบทุกข้อได้แบบสอบถามจำนวน 397 ฉบับ แล้วนำมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

วิธีจัดการกับข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์เป็น 4 ส่วนดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละของแบบสอบถามปลายเปิด

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามทั้ง 7 ชุด

2. สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

2.1 สหสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปร 6 ชุด ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันอย่างง่าย (r) ในการหาความสัมพันธ์ภายใน ปัจจัยทฤษฎีระหว่างความเชื่อและการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน และระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่ม อ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่ม อ้างอิง กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และ สหสัมพันธ์ระหว่างเจตนา เชิงพฤติกรรมกับตัวแปร เจตคติ และการคล้อยตามกลุ่ม อ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน

2.2 สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมกับเจตนา ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) ความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ ($\beta_1 \beta_2$) ระหว่างเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนและวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise) และใช้ F-test ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (b) ค่า ร้อยละของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ($B\%$)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS FOR WINDOWS ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ด้านความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

1.1 ตัวแปรส่วนบุคคลด้านเจตคติ (A_B) ต่อการเลือกแผนการเรียนกับผลรวมของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกและการประเมินผลของการเลือกแผน ($\sum b_j e_j$) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสัมพันธ์กัน ($r = 0.192$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 ตัวแปรทางสังคม ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน (SN) กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\sum NB_j Mc_j$) มีความสัมพันธ์กัน ($r = 0.476$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน

2.1 เจตคติ (AB) ต่อการเลือกแผนการเรียนมีความสัมพันธ์ ($r = 0.20$) กับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน

2.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ในการเลือกแผนการเรียนมีความสัมพันธ์ ($r = 0.74$) กับเจตนาเชิงพฤติกรรม

2.3 เจตคติในการเลือกแผนการเรียน (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนมีความสัมพันธ์พหุคูณ ($R = 0.006$) กับเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) โดยเจตนาที่มีความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ ($\beta_1 = 0.007$) เมื่อวิเคราะห์การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ ($\beta_2 = 0.73$)

2.4 เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนมีความสัมพันธ์ ($r = .040$) กับพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถอภิปรายตามแนวทฤษฎีของ ไอเซน – ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 84) ได้ดังนี้

ในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซน – ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 86) โดยศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ตามทฤษฎี ได้แก่ ตัวแปรส่วนบุคคลด้านเจตคติ ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียนและการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียน และตัวแปรทางสังคม ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนจากผลการศึกษาครั้งนี้อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนนั้น

1.1.1 ตัวแปรส่วนบุคคลด้านเจตคติ (AB) ต่อการเลือกแผนของนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เพราะการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนดังกล่าว นักเรียนมีความเชื่อค่อนข้างสูงว่า เมื่อเลือกแผนการเรียนแล้วทำให้พ่อแม่ภูมิใจ ตนเองมีความสุข ได้เรียนในสิ่งที่ชอบ ต้องขยันมากขึ้น มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ต้องปรับตัวเองให้มากขึ้น รู้จักวางแผน ต้องเรียนพิเศษเพิ่มขึ้น มีโอกาสเรียนต่อในคณะที่ต้องการเรียน และมีโอกาสสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อมากขึ้น การที่นักเรียนมีความเชื่อในผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากการเลือกแผนการเรียนของตนย่อมทำให้เขาสามารถประเมินต่อไปได้อีกถึงผลดีที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง บุคคลรอบข้างและวงศ์ตระกูล สิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเหล่านี้ย่อมทำให้เขาเกิดความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับเจตคติในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งสอดคล้องกับไอเซน –

ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 59) ที่กล่าวว่าบุคคลอาจมีความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่ง แต่จะมีความเชื่อเด่น ๆ ที่อยู่ในความคิดคำนึงของบุคคลที่สามารถระลึกได้ประมาณ 5 – 9 ความเชื่อ ต่อเป้าหมายเจตคติแต่ละอย่างในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งเจตคติจะส่งผลต่อเจตนา เจตนาจะส่งผลต่อ พฤติกรรมการเลือกแผนการเรียนหรือในเรื่องอื่น ๆ สอดคล้องกับ สุชา จันทร์อม (2536 : 15 – 17) ตาม ความเป็นจริงก็ได้ เป็นสิ่งที่ห้กหาไม่ได้ยาก และมีอิทธิพลต่อบุคคลมาก บุคคลมีความเชื่ออย่างใด ก็จะมี พฤติกรรมตามความเชื่อของเขา

1.1.2 ตัวแปรทางสังคม ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลายต่อการเลือกแผนการเรียนมีความเกี่ยวข้องกับเจตนาเชิงพฤติกรรมเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ ที่ 4, 5

ทั้งนี้การตัดสินใจของนักเรียนในการเลือกแผนการเรียนขึ้นอยู่กับบุคคลรอบข้างของ นักเรียนอันได้แก่ มารดา บิดา ผู้ปกครอง ที่ รุณที่ อาจารย์ที่โรงเรียน ญาติ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะค่านิยามของสังคมไทยที่บุคคลที่มีความอาวุโสกว่าย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้เยาว์กว่า โดยเฉพาะบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของบุคคลมากที่สุดมักจะได้แก่ มารดา บิดา ครู อาจารย์ในสถานศึกษาที่นักเรียนศึกษาอยู่ ดังนั้นกลุ่มอ้างอิง จึงส่งผลต่อความเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยกับเจตนาเชิงพฤติกรรมที่จะเลือกหรือไม่เลือก เพราะฉะนั้นมีความเป็นไปได้สูงมากที่นักเรียนจะแสดงความคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ดังกล่าวนี้อาจกล่าวสรุปได้ว่า กลุ่มอ้างอิงอันได้แก่ มารดา บิดา ครู อาจารย์ในสถานศึกษาที่นักเรียนศึกษาอยู่จึงมีอิทธิพลต่อนักเรียน ในด้านความคิด ความเชื่อ การสร้างแรงจูงใจจนกระทั่งการตัดสินใจที่จะแสดงเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนมัธยมปลายให้เป็นไปตามความประสงค์ของกลุ่มอ้างอิงทั้งหลายดังกล่าวนี้อาจกล่าวซึ่งสอดคล้องกับไอเซน – ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 59) ที่กล่าวว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายเจตนาในการเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งได้

นอกจากนี้ ผลของการศึกษาในครั้งนี้ยังพบว่า ตัวแปรทางสังคม คือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงซึ่งประกอบไปด้วยความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อเจตนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในการเลือกแผนการเรียนนั้นมีค่าน้ำหนักเปอร์เซ็นต์สูงกว่าปัจจัยส่วนบุคคลคือเจตคติซึ่งประกอบไปด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียนและการประเมินผลความเชื่อของการเลือกแผนการเรียนนั้น ย่อมแปลความหมายได้ว่าถึงแม้นักเรียนจะเชื่อว่าการเลือกแผนการเรียนของเขาย่อมทำให้พ่อแม่ภูมิใจมีความสุขที่ได้เรียนในสิ่งที่ตนเองชอบต้องขยันมากขึ้น มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบมากขึ้น ปรับตัวเองให้ดีขึ้นรู้จักการวางแผน ต้องมีการเรียนพิเศษเพิ่มขึ้น และมีโอกาสที่จะสอบเข้าคณะและมหาวิทยาลัยที่ตนต้องการสูง ซึ่งความเชื่อดังกล่าวทำให้นักเรียนสามารถประเมินผลจากความเชื่อของเขาได้ว่าย่อมส่งผลดีต่อตนเอง บุคคลรอบข้าง และวงศ์ตระกูลของตนแต่ความคิดของกลุ่มอ้างอิงใกล้ตัวอันได้แก่ มารดา บิดา ครูอาจารย์ในสถานศึกษาอยู่ ก็ยังมีอิทธิพลเหนือตัวนักเรียนทำให้นักเรียนเห็นด้วยและเกิดการคล้อยตามจนส่งผลต่อเจตนาในการเลือก ดังนั้น ถ้า

เจตคติต่อการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนสอดคล้องกับความคิดของกลุ่มอ้างอิงแล้วย่อมเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนตัดสินใจในการแสดงเจตนาเลือกแผนการเรียนได้ดียิ่งขึ้นตรงกันข้าม ถ้าเจตคติต่อการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนไม่สอดคล้องกับความคิดของกลุ่มอ้างอิงแล้วย่อมทำให้นักเรียนตัดสินใจในการแสดงเจตนาเลือกแผนการเรียนได้ยากลำบากขึ้น อย่างไรก็ตามทั้งเจตคติต่อการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่างสามารถร่วมกันทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมปลายได้ทั้งสิ้น สอดคล้องกับ ฟิชไบน์ – ไอเซน (Fishbein & Ajzen, 1980 : 301 - 302) ที่พบว่า พฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าเจตนาเชิงพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แต่บางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลระหว่างเจตคติต่อพฤติกรรมของบุคคลกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงได้พอ ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวรรณ จันทระประดิษฐ์. (2539 : 35 – 37) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยร่วมกันทำนายเจตนาเลือกสถาบันพยาบาลของรัฐมาจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงร่วมกันกับเจตนาต่อการเลือก และสุวัฒนา ตั้งสิกบุตร. (2540 : 62 – 66) ได้ศึกษาพบว่ากลุ่มอ้างอิงและเจตคติส่งผลต่อเจตนาที่จะเข้าร่วมโครงการหรือไม่เข้าร่วมโครงการ พสวท. นอกจากนี้จากการศึกษาของ สมพงษ์ จิตจรัสอำพันธ์. (2540 : 27 – 28) สวลี อาชาสุวรรณ. (2532 : 87 – 90) บุญศิริ ไสยะอาด. (2540 : 68) ที่ได้ศึกษาพบว่า อิทธิพลต่อการเลือกสถานที่ศึกษาต่อคือ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ พี่น้อง ครู อาจารย์ เพื่อน และผลการศึกษาของซูเปอร์ (Supper, 1957 : 243) ดอบบินส์ (Dobbin, 1963 : 2958 – 2959) และคูก (Cook, 1967 : 779) ที่ได้ศึกษาพบว่า ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการจูงใจในเกิดการเลือกเกี่ยวกับการศึกษาและผลการศึกษาของโรกอฟฟ์ เบรเซอร์ และมาร์ติน ซาลสตอร์ม. (Rogoff : 196 Brazer and Matian, 962, Sahistorm, 1962) ได้ศึกษาพบว่า อิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกด้านการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนหนึ่งมาจากตัวนักเรียนเองและอีกส่วนหนึ่งมาจากผู้ปกครองและบุคคลรอบข้าง

1.1.3 เจตนาเชิงพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถอธิบายพฤติกรรมเลือกแผนการเรียนได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 6 นั้น ย่อมหมายความว่า เมื่อนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเลือกแผนการเรียนและได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มอ้างอิง อาทิ มารดา บิดา ครู อาจารย์ในสถานศึกษาที่นักเรียนได้ศึกษาอยู่ย่อมส่งผลต่อความตั้งใจ เจตคติเชิงพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียนได้สอดคล้องกับ ไอเซน – ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein, 1980 : 84 – 87) ซึ่งกล่าวว่า มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตนมีอยู่อย่างเป็นระบบโดยมนุษย์จะพิจารณาถึงผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ถาวร แซ่ตั้ง (2529 : 117 – 120) ที่พบว่าเจตนาส่งผลต่อพฤติกรรมการศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับ เรวดี วัฒนทโกศล (2530 : 140 – 141) ที่ได้ศึกษาพบว่า เจตนาส่งผลต่อการเลือกแผนการเรียนรวมทั้งสอดคล้องกับ พรพิมล วรวิมุทธพงศ์ (2528 : 79 – 116) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมา

นั้น เนื่องจากสาเหตุต่างๆ และสาเหตุภายในตัวบุคคลอันได้แก่ ความเชื่อ ความรู้สึก เจตคติ ที่บุคคลมีอยู่โดยนักเรียนจะรับรู้ได้ว่าผู้ใกล้ชิดตนเองมีความสำคัญต่อตนรวมทั้งมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมหรือไม่แสดงพฤติกรรม ถ้าคิดว่าผู้ใกล้ชิดเห็นควรเลือกนักเรียนก็มีเจตนาที่จะเลือก ถ้าผู้ใกล้ชิดเห็นว่าไม่ควรเลือก นักเรียนก็จะมีเจตนาที่จะไม่เลือก (Ajzen and Fishbein, 1980 : 57)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ผลจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครอง มารดา บิดา ครูอาจารย์ในสถานศึกษาที่นักเรียนศึกษาอยู่ พี่ รุ่นพี่ ญาติ เพื่อนสนิทมีส่วนสำคัญต่อการสนับสนุนในการเลือกแผนการเรียน ดังนั้นในการแนะแนวเพื่อเลือกแผนการเรียน ทางโรงเรียนควรเชิญ บิดา มารดา ครู อาจารย์ พี่ รุ่นพี่ ญาติ เพื่อนสนิท มาให้ข้อมูลและรายละเอียดที่ถูกต้องเกี่ยวกับแผนการเรียน เพราะกลุ่มอ้างอิงดังกล่าวนี้เป็นผู้ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนมากกว่าอาจารย์แนะแนวดังนั้นนักเรียนมีแนวทางที่จะปฏิบัติตามกลุ่มอ้างอิงได้โดยง่าย

2. ในฐานะนักแนะแนวควรจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความชอบ บุคลิกภาพ เพื่อให้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลไปใช้ศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสังกัดอื่นๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยอาจแยกศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคด้วย

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยภายนอกเพิ่มเติม เช่น คะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ในตอนมัธยมต้น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ฯลฯ

3. ควรนำเอาทฤษฎีเชิงสาเหตุ (Causal Theory) มาศึกษาเพิ่มเติมหรือศึกษาเปรียบเทียบ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอเซน – ฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein.) กับการใช้รูปแบบความสัมพันธ์ โดยใช้ Model LISREL (Linear Structural Relationships) และทฤษฎีการเลือกเชิงเหตุผล Rational Choice Theory) ของ Harsanyi

4. ควรศึกษาวิจัยเชิงทดลองด้านการเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับตนเองด้าน

4.1 ความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs) เกี่ยวกับพฤติกรรม

4.2 ความเชื่อเชิงพรรณนา (Descriptive Beliefs)

- 4.3 ความเชื่อเชิงอนุมาน (Inferential Beliefs)
- 4.4 ความเชื่อเกิดจากการรับทอดข้อมูล (Informational Beliefs)
- 5. การศึกษาวิจัยเชิงทดลองด้านการเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิง

บรรณานุกรม

- เจือจันทร์ จงสถิตย์อยู่. (2525) "ความต้องการทางการศึกษา : โอกาสและการเลือก," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 16 (2) . 17 – 23 ; ธันวาคม 2524 – มกราคม 2525.
- เฉลิมศักดิ์ มังกรานนท์ชัย. (2534). "ปัจจัยในการเลือกเรียนเอกพลศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ." วิทยานิพนธ์ ค.ม.(พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2530). "การสร้างแบบวัดทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแผนการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ทฤษฎีของฟิชไบน์-ไอเซน." วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญศิลป์ อุทธโยธา. (2528). "การทำนายและเข้าใจพฤติกรรมในการเลือกคณะวิศวกรรมศาสตร์ในการสอบโควต้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2528 : การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำที่มีเหตุผลของ Ajzen และ Fishbein รายงานวิชาเอกจิตวิทยา." เชียงใหม่ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร
- ถาวร แซ่ตั้ง. (2529) "การทำนายพฤติกรรมในการเลือกสมัครสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2536). "รายงานการศึกษาเรื่องโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย." คณะทำงานเฉพาะกิจศึกษาวิเคราะห์โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน. สำนักงานปลัดทบวงฯ.
- ประจักษ์ บุญอารีย์. (2522). "ความต้องการและการได้โอกาสศึกษา เขตการศึกษา 10." วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประทีป ประพันธ์พจน์. (2526). "ปัจจัยที่มุ่งใจในการเลือกวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาเอกของนิสิตนักศึกษารับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ แก้วเพชร. (2528). "การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้." วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- พจน์ สะเพียรชัย. (2526). "บทสรุปรวมผลงานการวิจัยทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา." เล่ม 3. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. หน้า 16 – 17.
- พรพิมล วรรณิพุทธพงศ์. (2528). "ทัศนคติ และ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในจิตวิทยาสังคมร่วมสมัย". คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- ยุพิน แสงทอง. (2539). การแสวงหาสารนิเทศเพื่อการตัดสินใจเลือกคณะในสถาบันระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ อ.ม.(บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เรวดี วัฒนทกโกศล. (2533). การสำรวจความเชื่อ เจตคติ เจตนาและพฤติกรรมการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนี กฤษณวรรณ. (2539). กระบวนการตัดสินใจของผู้ปกครองในการศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาของบุตรหลาน : ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ พบ.ม.(พัฒนาลังคม). กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาลังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์.(2541). การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 3. ----- . (2524). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เรือนอักษร. โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- . (2522). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิโรจน์ เอ็งสุวรรณ. (2536). ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 8. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- วิศิษฐ์ นิพิทา. (2536). การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ตามการรับรู้ของบริหาร อาจารย์แนะแนวและนิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาพร ชันโต.(2521). โอกาสเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามประเภทโรงเรียนสถานภาพส่วนตัวและผลการเรียนของนักเรียนในภาคกลาง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สามารถ จอมวิญญา. (2527). เหตุจูงใจที่มีผลต่อการเลือกเรียนวิชา 101 พลศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ในวิทยาลัยครูและวิทยาลัยพลศึกษาภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒนา ดังสิบุตร. (2540). เจตนาเชิงพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ. (2539). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับเจตนาที่จะเลือกสถานพยาบาลเป็นคู่สัญญาหลักของผู้ประกันตนในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ศค.ม. (พยาบาลศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สมพงศ์ จิตจรัสอำพัน. (2540). องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อ สายวิชาบริหารธุรกิจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศรี ชูส่องแสง. (2532). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อมรรัตน์ ถาวรานรัตน์. (2534). การใช้สารสนเทศเพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศค.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุษา ศุภผล. (2537). การสร้างแบบวัดเจตนาการเลือกเรียนวิชาในกลุ่มประสบการณ์พิเศษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- Ajzen Icek and Fishbein Martin. (1980). Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior. New Jersey : Prentice – Hall Inc.
- Brinberg, David and Durand, Judy. (1983). "Eating at Fast Food Restaurants : An Analysis Using Two Behavioral Intention Models," Journal of Applied social Psycholoty. 13 (6) : 459 – 472.
- Cook, Wolter. Roy. (1967; August). "Factor Associated with Occupational Choices of Young Man," Dissertation Abstracts International. 28(1) : 799 p.

- Dobbins, Loys Henderson, (1969, March). "Educational and Occupational Aspiration and Expectation of High School Senior By in Five Louisiana Parishes," Dissertation Abstracts International. 29 (9) : 2958 – 2959.
- Fishbein Martin and Ajzen Icek. (1974). "Attitudes Towards Objects As Predictors of Single And Multiple Behavioral Criteria," Psychological Review. Vol 81 (1) : 59 – 74.
- . Belief Attitude, Intention and Behavior : An Introduction to Theory and Research. (1975). Addison – Wesley Publishing Company.
- Hall, Nancy Wirtanen. (1988. October). "The Efficacy of Program Selection Procedures For Vocational High School Students," Dissertation Abstracts International. 49(4). 802-A
- Iredia, David Samuel. (1987, April). "Attitudes of Urban Students Toward Vocational Education." Dissertation Abstracts International. 47 (10) : 3744-A
- Mori, Takako. "Analysis of Factors Influencing Motivations For Becoming a Teacher," (1979, December). The Journal of Educational Research, 60 (4) : 174-179.
- Promazal, Richard. J. and James J. Jaccard. (1976, March). "An Informational to Altruistic Behavior," Journal of Personality and Social Psychology. 33 (2) : 317 – 326.
- Rogff, N. "Local social Structure and Education Selection," (1961). Educational, Economy and Society, New York : the Free Pres.
- Sperber, Branda M., Fishbein Martin and Icek Ajzen, "Predicting and Understanding Woman's Occupation Orientations : Factors Underlying Choice Intentions," In Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior. (1980). By Icek Ajzen and Martin Fishbein. Englewood cliffs, N.J. : Prentice-Hall INC.
- Somwung Pitiyanuwat, (1976). "Relationship among Attitudes, Beliefs, Achievement Intentions and Achievement Behavior in Mathematics," Doctorial Dissertation. The Graduate School, University of Minnessota. 44 (3) : 132-133.
- SuperDonald E. (1957). The Psychology of Careers : An Introduction to Vocational Development. New York : Harper.
- Yamane, Taro.(1973) Statistics : An introductory Analysis. 3rd ed, New York : Harper & Row.

ภาคผนวก ก

- แสดงความถี่ของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน
- แสดงความถี่ของตัวแปรทางสังคม กลุ่มอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียน

แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น

หมวดวิชาแนะแนว ใ้ขอความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำปีการศึกษา 2544

แผนการเรียน ในที่นี้หมายถึง แผนการเรียนที่เปิดสอนในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ซึ่งมีดังต่อไปนี้ คือ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีแผนการเรียน 4 แผนการเรียน ได้แก่

1. แผนการเรียนที่ 1 คือ คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์
2. แผนการเรียนที่ 2 คือ คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ
3. แผนการเรียนที่ 3 คือ ภาษาต่างประเทศ(ภาษาฝรั่งเศส หรือ ภาษาเยอรมัน)
4. แผนการเรียนที่ 4 คือ ภาษาอังกฤษ – คณิตศาสตร์ ก

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 – 6 มีแผนการเรียน 3 แผนการเรียน ได้แก่

1. แผนการเรียนที่ 1 คือ คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์
2. แผนการเรียนที่ 2 คือ คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ
3. แผนการเรียนที่ 3 คือ ภาษาต่างประเทศ(ภาษาฝรั่งเศส หรือ ภาษาเยอรมัน)

1. นักเรียนเลือกศึกษาต่อแผนการเรียนที่เรียนอยู่ในปัจจุบันนี้ เพราะเหตุใด

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าการที่นักเรียนเลือกเรียนแผนการเรียนที่เรียนอยู่ในปัจจุบันนี้ ก่อให้เกิดผลดี ผลเสีย หรือ ผลอื่นใดตามมา

2.1 ผลดี คือ

2.2 ผลเสีย คือ

2.3 เมื่อนักเรียนเลือกเรียนแผนการเรียนนี้แล้ว ก่อให้เกิดผลอื่นใดตามมา

.....

3. บุคคล หรือกลุ่มบุคคล หรือกลุ่มสถาบัน ที่ให้การสนับสนุน (เห็นด้วย) หรือคัดค้าน (ไม่เห็นด้วย) ในการเลือกเรียนแผนการเรียน เพื่อศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนนี้ มีใครบ้าง

3.1 บุคคล หรือกลุ่มบุคคล หรือกลุ่มสถาบัน ที่ให้การสนับสนุน (เห็นด้วย) คือ

.....

3.2 บุคคล หรือกลุ่มบุคคล หรือกลุ่มสถาบัน ที่คัดค้าน (ไม่เห็นด้วย) คือ

.....

4. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเลือกเรียนแผนการเรียนที่เรียนอยู่ในปัจจุบันนี้

.....

.....

ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือ

หมวดวิชาแนะแนว

แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น
เหตุผลในการเลือกแผนการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน
ประจำปีการศึกษา 2544

อันดับ	ผลที่เกิดจากการเลือกแผนการเรียนของนักเรียน	ความถี่	หมายเหตุ
1.	เป็นแผนการเรียนที่สอดคล้องกับการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย	28	
2.	มีความถนัดในแผนการเรียนที่เลือกมากกว่าแผนอื่น ๆ	22	
3.	เป็นแผนการเรียนที่มีโอกาสในการสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้มากกว่าแผนอื่น ๆ	21	
4.	ตามความประสงค์ของผู้ปกครอง	14	
5.	เข้าแผนการเรียนนี้ได้โดยไม่ต้องสอบเข้า	8	
6.	มีพี่เรียนแผนการเรียนนี้อยู่	2	
7.	แผนการเรียนสอดคล้องกับการทำงานในอนาคต	2	
8.	ตรงตามค่านิยมและรายได้ อาชีพที่จะทำงาน	1	
9.	เรียนแผนการเรียนนี้ทำให้ขยันมากขึ้น	1	
10.	เนื้อหาวิชาของแผนการเรียนนี้ทำให้เราก้าวทันโลก	1	

ความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จัดกลุ่มความเชื่อ	ผลดีที่เกิดจากการเลือกแผนการเรียนของนักเรียน	ความถี่	หมายเหตุ
1.	ได้ความรู้	2	
2.	เรียนในวิชาที่ตนเองชอบ สนใจ ทำให้มีความสุข	27	
3.	สามารถนำความรู้ไปใช้สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ / สอบเข้าในคณะที่สนใจได้	3	
4.	ทำให้รู้จักคิด มีเหตุผล	6	
5.	มีความกระตือรือร้น ขยันเพิ่มขึ้น มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น	6	
6.	มีความรู้ด้านภาษาเพิ่มขึ้น	12	
7.	แผนการเรียนที่ทำให้เข้าสังคมได้ดีกว่าแผนอื่น	1	
8.	หางานง่าย ชอบช่วยการเลือกอาชีพมากกว่า	6	
9.	เรียนต่อได้หลายสาขาวิชา / เข้ามหาวิทยาลัยได้หลายคณะ	13	
10.	ไม่ต้องเรียนหนักมาก	5	
11.	ทำให้รู้ข้อเท็จจริง สิ่งต่าง ๆ รอบตัว นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	19	
12.	เรียนวิชาการมาก	1	
13.	มีเพื่อนเยอะ	1	
14.	เรียนสบายกว่าแผนอื่น ไม่เครียด	1	
15.	สอบถามสิ่งที่ไม่เข้าใจจากพี่ได้	1	
16.	จะรู้ว่าตัวเองไม่ชอบ และเรียนไม่ไหว	1	
17.	ไม่ต้องเรียนภาษา	2	
18.	ใช้คนอื่นได้	1	
19.	แผนการเรียนนี้สามารถสอบชิงทุนโอลิมปิกวิชาการได้	1	
20.	ได้ชื่อว่าแผนวิทย์ – คณิต	1	
21.	ขยันมากขึ้น ใช้ความพยายามเต็มความสามารถ	3	
22.	ได้รับความรู้กว้างขวางมากขึ้น มีมุมมองใหม่ในการเรียน		
	พัฒนาความคิดได้มาก ซึ่งเป็นผลจากการเรียนแผนวิทย์ – คณิตด้วย	1	
23.	พ่อแม่ภูมิใจ ไม่ขัดใจพ่อแม่	3	

ความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จัดกลุ่มความเชื่อ	ผลเสียที่เกิดจากการเลือกแผนการเรียนของนักเรียน	ความถี่	หมายเหตุ
1.	เรียนเยอะ เสียเวลา ไม่ได้ทำอย่างอื่น	4	
2.	เรียนยาก คะแนนไม่ดี ผลการเรียนลดลง	10	
3.	มีความเครียด เรียนหนัก พักผ่อนน้อย	27	
4.	รู้สึกว่าแผนการเรียนนี้ไม่เหมาะสมกับตนเอง	2	
5.	ได้คะแนนไม่ดีในวิชาที่ตนเองไม่ถนัด	2	
6.	เนื้อหาเยอะมาก	7	
7.	มีคณะในมหาวิทยาลัยให้เลือกศึกษาต่อน้อยมาก	1	
8.	เรียนวิชาที่ตนเองไม่ค่อยถนัด ทำให้ไม่ชอบการเรียนเท่าใดนัก	6	
9.	รู้สึกบางครั้งห่อห้ บางครั้งขี้เกียจ	2	
10.	ต้องขยันเป็นพิเศษ มีความเครียด ความกดดันสูง แข่งขันสูง	3	
11.	สูญเสียโอกาสในการเรียนภาษาที่สาม	1	
12.	ไม่ได้เรียนในวิชาที่ชอบและถนัด	1	
13.	เสียเวลาเนื่องจากตอนนี้คิดจะเรียนด้านภาษาเสียโอกาสในการเรียน	3	
14.	ไม่สามารถเลือกเรียนบางคนได้	2	
15.	ขาดทักษะเบื้องต้นทางด้านวิทย์ - คณิต ซึ่งเป็นแผนการเรียนที่ไม่ได้เรียน	3	
16.	ดูเหมือนว่าศึกษาแผนการเรียนนี้ (ภาษา) เป็นคนไม่มีความรู้	1	
17.	อาจไม่นำภาษาที่เรียนไปใช้	1	
18.	ไม่ภูมิใจอาจารย์บางท่าน อดคิด	2	
19.	คนส่วนใหญ่มองว่าเรียนแผนการเรียนนี้แล้วเป็นเด็กเกเร ไม่มีที่ไป	1	
20.	แผนการเรียนภาษาต่างประเทศมีโอกาสศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยของรัฐน้อยกว่าแผนอื่น	2	

ความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จัดกลุ่มความเชื่อ	ผลที่ตามมาจากการเลือกแผนการเรียนของนักเรียน	ความถี่	หมายเหตุ
1.	มั่นใจในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยมากขึ้น	2	
2.	เรียนหนัก	27	
3.	งานเยอะ	7	
4.	วิชาการกว้างขวาง	10	
5.	เครียดกว่าเดิม	25	
6.	การศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมีทางเลือกน้อยลง	2	
7.	การศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมีทางเลือกมาก	4	
8.	มีโอกาสในการเลือกอาชีพมากกว่า	2	
9.	การแข่งขันสูงมาก	3	
10.	เวลาน้อย (ไม่ค่อยมีเวลาว่าง)	14	
11.	ได้รับการยอมรับ (คนรอบข้างมองว่าเด็กวิทย์เก่ง)	1	
12.	ไม่เกิดความภูมิใจ	2	
13.	เหนื่อย พักผ่อนน้อย	13	
14.	พ่อแม่ดีใจ	1	
15.	ผลการเรียนลดลง	33	
16.	ทำงานเป็นระบบ คิดเป็นวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	4	
17.	เพื่อนเยอะ	3	
18.	ต้องการเปลี่ยนแผนเพื่อให้ตรงตามการสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย	3	
19.	เบื่อ ไม่ชอบ	2	
20.	มีปัญหาการเรียน	1	
21.	มีความสุข	5	
22.	ต้องขยันมากขึ้น	36	
23.	ความสามารถด้านภาษาอังกฤษดีขึ้น	8	
24.	ผลการเรียนดีขึ้น	4	
25.	คิดถูกแล้ว	1	
26.	ขาดความกระตือรือร้น	1	
27.	เรียนพิเศษมากเกินไป	8	
28.	ใช้ศึกษาต่อ	1	
29.	รักการเรียนมากขึ้น ฝึกภาษาดีขึ้น	2	
30.	ใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน	3	
31.	อาจารย์สอนไม่ดี	1	
32.	วางแผนเป้าหมายในอนาคตได้ถูกต้อง	2	
33.	สังคมกว้างขึ้น	1	
34.	ไม่ชอบ	1	

ความเชื่อเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จัดกลุ่มความเชื่อ	ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเลือกแผนการเรียน	ความถี่	หมายเหตุ
1.	ไม่ค่อยชอบเรียน เรียนไม่ไหว	1	
2.	รู้สึกผิดในบางครั้งที่ได้คะแนนไม่ดี	1	
3.	แข่งขันสูง	1	
4.	มีความเครียด	5	
5.	แนวทางในการเลือกแผนการเรียนยังติดอยู่กับค่านิยม และการตั้งความหวังของผู้ปกครองที่สูงเกินไป	1	
6.	รู้สึกอยากย้ายแผนมากแต่ก็จะจบ ม.5 มาก กังวลในเรื่อง GPA , PR	1	
7.	เรียนวิชาการหนักมากเกินไป	5	
8.	ทำใจยอมรับที่เรียนปัจจุบันได้	1	
9.	เหนื่อย พอทนได้	2	
10.	เป็นแผนที่ตรงตามความต้องการ	1	
11.	เป็นแผนที่เรียนหนักกว่าแผนอื่น	6	
12.	ถ้ายังเรียนไหว ก็เรียนไปเรื่อย ๆ	1	
13.	พอใจ	81	
14.	เรียนมากเกินไป ควรจะมีพักมาก ๆ	4	
15.	เรียนยาก	16	
16.	ในการเลือกแผนต้องพิจารณาในความถนัด ความสามารถประกอบกัน แต่ใน บาง	1	
17.	ปฏิตินักเรียนส่วนใหญ่เลือกเรียนแผนวิทย์-คณิตตามความนิยมของคนทั่วไป	22	
18.	คิดผิด ไม่พอใจอยากย้ายแผน	15	
19.	ธรรมดา เจย ๆ	31	
20.	ต้องพยายามขยันเรียนเพื่อให้คะแนนดีขึ้น	6	
21.	บางครั้งก็รู้สึกดี บางครั้งก็รู้สึกไม่มาเรียนเลย บรรยากาศการเรียนการสอนไม่ดี	2	

บุคคลและกลุ่มบุคคลที่สนับสนุน และคัดค้านการเลือกแผนการเรียน

จัดกลุ่มอ้างอิง	บุคคล / กลุ่มบุคคล / กลุ่มสถาบัน	ความถี่	
		คัดค้าน	สนับสนุน
1.	มารดา	15	85
2.	บิดา	12	88
3.	ทุก ๆ คนในครอบครัว	ไม่มี	48
4.	ญาติ	5	43
5.	ผู้ปกครอง	2	38
6.	เพื่อน	13	34
7.	ตนเอง	5	31
8.	พี่	8	25
9.	อาจารย์ในโรงเรียน	5	22
10.	เพื่อนร่วมชั้น	1	5
11.	คนอื่นที่รู้จัก	3	5
12.	น้อง	2	4
13.	รุ่นพี่	1	1

ภาคผนวก ข

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม
การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียน

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียน

ข้อ (b_j)	t	ข้อ (e_j)	t	ข้อ (A_B)	t
1	3.763	30	2.353	59	6.140
2	3.600	31	4.372	60	7.692
3	4.949	32	4.266	61	7.435
4	4.888	33	2.248	62	8.929
5	2.328	34	1.773	63	11.524
6	2.508	35	2.957	64	15.459
7	2.664	36	2.605	65	16.677
8	3.078	37	4.201	66	7.116
9	2.890	(38)	1.649*	67	11.727
10	8.258	39	6.742	68	12.113
11	3.198	40	1.879	69	10.039
12	4.523	41	2.524	70	5.956
13	2.582	(42)	0.721*	71	7.593
14	4.299	43	4.227	72	5.045
15	2.921	44	3.350	73	8.787
16	6.341	45	4.482	74	11.060
17	5.756	46	5.013	75	8.865
18	6.224	47	4.127	76	4.269
19	4.295	48	3.857		
20	4.637	49	4.676		
21	4.096	50	5.501		
22	3.862	51	4.781		
23	6.036	52	3.515		
24	5.566	53	3.775		
25	7.355	54	3.095		
26	5.555	55	1.793		
(27)	1.267*	(56)	0.640*		
28	4.101	57	4.058		
29	3.794	(58)	1.552*		

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียน

ข้อ (NB_j)	t	ข้อ (SN_j)	t
77	13.446	105	4.682
78	13.513	106	4.723
79	8.879	107	6.118
80	17.346	108	4.942
81	15.709	109	10.134
82	10.241	110	8.802
83	10.583	111	8.269
84	9.685	112	8.961
85	10.847	113	8.830
86	10.717	114	7.699
87	12.374	115	7.703
88	8.878	116	7.555
89	10.408	117	8.638
90	20.142	118	9.580
ข้อ (MC_j)	t	ข้อ ()	t
91	4.344	119	5.773
92	5.132	120	3.321
93	8.965	121	6.163
94	5.870	122	7.091
95	8.723	123	3.623
96	9.221	124	4.692
97	8.924	125	6.655
98	8.263	126	6.903
99	6.867	127	7.136
100	5.981	128	7.918
101	7.673		
102	9.081		
103	8.471		
104	9.161		

() ตัดออกตามความคิดเห็น
ของผู้เชี่ยวชาญ
ข้อ 27, 38, 42, 56 และ 58

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเรื่องการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกแผนการเรียน

**แบบสอบถามความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน**

หมวดวิชาแนะแนว โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ใครขอความร่วมมือจากนักเรียน ในการตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2545 เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาเป็น แนวทางในการแนะแนวนักเรียนและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองได้อย่างเหมาะสม ขอให้นักเรียนกรอกข้อมูลลงในแบบ สอบถามอย่างตรงไปตรงมา ทั้งนี้ข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน โรงเรียนจะถือเป็นความลับจะนำเสนอในลักษณะภาพ รวมเท่านั้น

แผนการเรียน หมายถึง แผนการเรียนที่เปิดสอนในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ซึ่งมีดังต่อไปนี้ คือใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 5 มีแผนการเรียน 4 แผนการเรียน ได้แก่

1. แผนการเรียนที่ 1 คือ คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์
2. แผนการเรียนที่ 2 คือ คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ
3. แผนการเรียนที่ 3 คือ ภาษาต่างประเทศ(ภาษาฝรั่งเศส หรือ ภาษาเยอรมัน)
4. แผนการเรียนที่ 4 คือ ภาษาอังกฤษ – คณิตศาสตร์ ก

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีแผนการเรียน 3 แผนการเรียน ได้แก่

1. แผนการเรียนที่ 1 คือ คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์
2. แผนการเรียนที่ 2 คือ คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ
3. แผนการเรียนที่ 3 คือ ภาษาต่างประเทศ(ภาษาฝรั่งเศส หรือ ภาษาเยอรมัน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. ระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1..... 3. ระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....
4. ระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3..... 5. ระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.....
6. ระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5..... 7. ระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....

ข้อ 8 –11 ให้นักเรียนเติมรหัสอาชีพที่ตรงกับข้อมูลของนักเรียนลงในช่องว่าง

รหัสอาชีพ

01 นักธุรกิจ	02 ค้าขาย
03 แพทย์	04 ทันตแพทย์
05 พ่อบ้าน	06 รับจ้าง
07 รับราชการ	08 พนักงานรัฐวิสาหกิจ
09 วิศวกร	10 เกษตรกร
11 สถาปนิก	12 นักการทูต
13 นักกฎหมาย	14 จิตแพทย์
15 นักจิตวิทยา	16 นักเศรษฐศาสตร์
17 นักวิทยาศาสตร์	18 มัณฑนากร
19 ศิลปิน	20 กิจกรรมส่วนตัว
21 อื่น ๆ	

8. บิดามีอาชีพรหัส
9. มารดามีอาชีพรหัส
10. ความต้องการของบิดา – มารดา หรือผู้ปกครองคาดหวังอยากให้เรียนมีอาชีพ รหัส
11. นักเรียนมีความประสงค์จะประกอบอาชีพใดในอนาคต
12. ผู้ที่ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนคือ
☐ บิดา – มารดา ☐ บิดา ☐ มารดา ☐ ผู้ปกครอง (ผู้ที่มีชื่อบิดา มารดา) ระบุ.....
13. ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่กับ
☐ บิดา – มารดา ☐ บิดา ☐ มารดา ☐ ผู้ปกครอง (ผู้ที่มีชื่อบิดา มารดา) ระบุ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือกแผนการเรียน

- ชุดที่ 1 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน
 ชุดที่ 2 แบบสอบถามการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน
 ชุดที่ 3 แบบสอบถามเจตคติต่อการเลือกแผนการเรียน
 ชุดที่ 4 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน
 ชุดที่ 5 แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน
 ชุดที่ 6 แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในการเลือกแผนการเรียน
 ชุดที่ 7 แบบสอบถามเจตนาในการเลือกแผนการเรียน
 ชุดที่ 8 แบบสอบถามพฤติกรรมในการเลือกแผนการเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาแต่ละข้อความ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับข้อที่นักเรียน
 ต้องการ เพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

ตัวอย่าง

	เป็นไปไม่ได้			ไม่ได้ทั้งสองอย่าง	เป็นไปได้		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
การเลือกแผนการเรียนของนักเรียนทำให้นักเรียนภูมิใจในตนเอง เป็นไปได้หรือเป็นไปไม่ได้มากนักน้อยเพียงใด							
							✓

ถ้านักเรียนคิดว่าเป็นไปได้มาก ที่การเลือกแผนการเรียนของนักเรียนทำให้นักเรียนภูมิใจในตนเอง นักเรียนโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตรงกับมาก ทางด้านเป็นไปได้ ดังตัวอย่างข้างต้น

ชุดที่ 1 : แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน

	เป็นไปไม่ได้			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	เป็นไปได้		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
การที่นักเรียนเลือกแผนการเรียนทำให้นักเรียนมีความรู้สึกเกี่ยวกับข้อความต่อไปนี้เป็นไปได้มากน้อยเพียงใด							
1. ต้องขยันมากขึ้น							
2. มีความกระตือรือร้นมากขึ้น							
3. ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น							
4. ทำให้พ่อแม่ภูมิใจ							
5. มีความสุข							
6. มีโอกาสเรียนต่อคณะที่ต้องการ							
7. สามารถสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อมากขึ้น							
8. สามารถประเมินความรู้ของตนได้							
9. ได้เรียนในสิ่งที่ชอบ							
10. ต้องมีการแข่งขันสูง							
11. รู้จักวางแผนให้กับตนเอง							
12. ภูมิใจในตนเอง							
13. ได้เพื่อนใหม่เพิ่มขึ้น							
14. ต้องปรับตัวเองมากขึ้น							
15. เสียโอกาสในการเรียนบางวิชา							
16. มีเวลาส่วนตัวน้อยลง							
17. เครียดมากขึ้นกว่าเดิม							
18. วิตกกังวล							
19. กลัวเรียนไม่ได้							
20. ได้รับความกดดัน							
21. เป็นปมด้อย							
22. ไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง							
23. ทำให้ได้รับการยอมรับจากคนอื่น							
24. ต้องการที่ปรึกษามากกว่าเดิม							
25. ตรงตามค่านิยมของสังคม							
26. มีโอกาสประกอบอาชีพที่สร้างรายได้สูง							
27. ต้องเรียนพิเศษเพิ่มขึ้น							
28. มีโอกาสเสี่ยงน้อย							

ชุดที่ 2 : แบบสอบถามการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกแผนการเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาแต่ละข้อความ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความรู้สึก
ของนักเรียนมากที่สุด เพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม
ตัวอย่าง

การที่นักเรียนเลือกแผนการเรียน ทำให้นักเรียนมี
ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่ดี หรือไม่ดี

ไม่ดี			ไม่ ใช่/ทั้ง สองอย่าง	ดี		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
						✓

ถ้านักเรียนคิดว่าการมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่ดี โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐
ตรงกับมาก ทางด้าน ดี ดังตัวอย่างข้างต้น

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน

	เป็นไปไม่ได้			ไม่ทั้งสองอย่าง	เป็นไปได้		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
1. การที่นักเรียนต้องขยันมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดี							
2. การที่ต้องมีความกระตือรือร้นมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดี							
3. การที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่ดี							
4. ต้องทำให้พ่อแม่ภูมิใจ เป็นสิ่งที่ดี							
5. การที่มีความสุข เป็นสิ่งที่ดี							
6. การที่ต้องมีโอกาสเรียนต่อคณะที่ต้องการ เป็นสิ่งที่ดี							
7. การที่สามารถสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อ เป็นสิ่งที่ดี							
8. การที่สามารถประเมินความรู้ของตนได้ เป็นสิ่งที่ดี							
9. การที่ต้องมีการแข่งขันสูงเป็นสิ่งที่ไม่ดี							
10. การที่ต้องรู้จักวางแผนให้กับตนเอง เป็นสิ่งที่ดี							
11. การภูมิใจในตนเอง เป็นสิ่งที่ดี							
12. การที่ต้องปรับตัวเองมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดี							
13. การที่ต้องเสียโอกาสในการเรียนบางวิชา เป็นสิ่งที่ไม่ดี							
14. การที่ต้องมีเวลาส่วนตัวน้อยลง เป็นสิ่งที่ไม่ดี							
15. การที่ต้องเครียดมากขึ้นกว่าเดิม เป็นสิ่งที่ไม่ดี							
16. การที่ต้องวิตกกังวล เป็นสิ่งที่ไม่ดี							
17. การที่ต้องกลัวเรียนไม่ทัน เป็นสิ่งที่ไม่ดี							
18. การที่ต้องได้รับความกดดัน เป็นสิ่งที่ไม่ดี							
19. การที่ต้องมีปมด้อย เป็นสิ่งที่ไม่ดี							
20. การที่ต้องไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง เป็นสิ่งที่ไม่ดี							
21. การที่ต้องทำให้ได้รับการยอมรับจากคนอื่น เป็นสิ่งที่ดี							
22. การที่ต้องการที่ปรึกษามากกว่าเดิม เป็นสิ่งที่ดี							
23. การที่ต้องทำตามค่านิยมของสังคม เป็นสิ่งที่ไม่ดี							
24. การมีโอกาสประกอบอาชีพที่สร้างรายได้สูง เป็นสิ่งที่ดี							
25. การที่ต้องเรียนพิเศษเพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่ไม่ดี							

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน

คำชี้แจง : โปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความรู้สึก
 ของนักเรียนมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

ตัวอย่าง

บิดาของนักเรียนคิดว่านักเรียน ควรเลือกแผนการเรียนที่ นัก
 เรียนกำลังเรียนขณะนี้ หรือไม่ควรเลือก

ไม่ควรเลือก			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	ควรเลือก		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
				✓		

ถ้าคิดว่าบิดาของนักเรียน เห็นว่านักเรียนควรเลือกน้อย โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่
 ตรงกับน้อยทางทางด้านควรเลือก ดังตัวอย่างข้างต้น

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความคิดของนักเรียน

ตัวอย่าง

บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลต่อไปนี้คิดว่านักเรียน ควรเลือกหรือไม่
ควรเลือกแผนการเรียนที่กำลังเรียนอยู่ขณะนี้

	ไม่ควรเลือก			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	ควรเลือก		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
1. มารดาคิดว่านักเรียน							
2. บิดาคิดว่านักเรียน							
3.ญาติคิดว่านักเรียน							
4. ผู้ปกครองคิดว่านักเรียน							
5. เพื่อนคิดว่านักเรียน							
6. น้องคิดว่านักเรียน							
7. พี่คิดว่านักเรียน							
8. อาจารย์ประจำชั้น คิดว่านักเรียน							
9. อาจารย์ที่ปรึกษา คิดว่านักเรียน							
10. อาจารย์แนะแนว คิดว่านักเรียน							
11. เพื่อนสนิท คิดว่านักเรียน							
12. รุ่นพี่ คิดว่านักเรียน							
13. เพื่อนจากโรงเรียนอื่น คิดว่านักเรียน							
14. เพื่อนร่วมชั้น คิดว่านักเรียน							

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการสอดคล้องตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือกแผนการเรียน

คำชี้แจง : โปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

ตัวอย่าง

นักเรียนคิดว่าเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ที่นักเรียนควรเลือกแผนการเรียนที่กำลังเรียนขณะนี้ ตามที่เพื่อนของนักเรียนเห็นสมควร

เป็นไปไม่ได้			ไม่ทั้งสองอย่าง	เป็นไปได้		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
						✓

ถ้านักเรียนคิดว่าควรเลือกตามที่เพื่อนของนักเรียนเห็นสมควร โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับมาก ทางด้านเป็นไปได้ ดังตัวอย่างข้างต้น

โปรดพิจารณาว่านักเรียนมีความต้องการที่จะทำตามความประสงค์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่อไปนี้ เป็นไปได้มากน้อยเพียงใดในการเลือกแผนการเรียน

	เป็นไปไม่ได้			ไม่ทั้งสองอย่าง	เป็นไปได้		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
1. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของบิดา							
2. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของมารดา							
3. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของญาติ							
4. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของผู้ปกครอง							
5. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของเพื่อน							
6. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของน้อง							
7. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของพี่							
8. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของอาจารย์ประจำชั้น							
9. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของอาจารย์ที่ปรึกษา							
10. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของอาจารย์แนะแนว							
11. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของเพื่อนสนิท							
12. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของรุ่นพี่							
13. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของเพื่อนจากโรงเรียนอื่น							
14. นักเรียนต้องการทำตามความประสงค์ของเพื่อนร่วมชั้น							

ตอนที่ 7 แบบสอบถามเจตนาในการเลือกแผนการเรียน

โปรดพิจารณาว่านักเรียนตั้งใจ หรือ ไม่ตั้งใจที่จะเลือกแผนการเรียนดังต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ในการเลือกแผนการเรียน

	ไม่ตั้งใจ			ไม่ใช่ว่าตั้งใจอย่าง	ตั้งใจ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
1. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเลือกแผนการเรียน คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์							
2. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเลือกแผนการเรียน คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ							
3. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเลือกแผนการเรียน ภาษาต่างประเทศ							
4. นักเรียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเลือกแผนการเรียน ภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์ ก							

ตอนที่ 8 แบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกแผนการเรียน

คำชี้แจง : โปรดอ่านและพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม

ตัวอย่าง

นักเรียนเลือกแผนการเรียนตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

ไม่จริง			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	จริง		
มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
						✓

จากข้อความในการเลือกแผนการเรียนด้านล่างดังต่อไปนี้ ตรงกับความเป็นจริง หรือไม่จริง ของนักเรียนในระดับใด จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

	ไม่จริง			ไม่ใช้ทั้งสองอย่าง	จริง		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อย	ปานกลาง	มาก
1. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะสอดคล้องกับการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย							
2. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะถนัดมากกว่าแผนการเรียนอื่น ๆ							
3. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะมีโอกาสสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้มากกว่าแผนการเรียนอื่น							
4. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะทำตามความประสงค์ของผู้ปกครอง							
5. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะไม่ต้องสอบเข้า							
6. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะมีพี่เรียนแผนการเรียนนี้							
7. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะสอดคล้องกับการทำงานในอนาคต							
8. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะตรงกับค่านิยมของคนในสังคม							
9. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะมีโอกาสประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง							
10. นักเรียนเลือกแผนการเรียนปัจจุบัน เพราะทำให้ได้รับคำชมเชยจากคนรอบข้าง							